

ÖZEL YETENEKLİLER
DESTEK EĞİTİM ODASI
FARKINDALIK KURSU
EĞİTİCİ UYGULAMA
EL KİTABI

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

**ÖZEL YETENEKLİLER
DESTEK EĞİTİM ODASI
FARKINDALIK KURSU
EĞİTİCİ UYGULAMA
EL KİTABI**

OCAK 2017

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

ÖN SÖZ

Değerli Eğitim Görevlilerimiz,

Özel yetenekli çocuklar tanımlanırken “üstün zekâ” ve “üstün yetenek” kavramları çok fazla kullanılmakta ve bu kavramların birçok tanımı yapılmaktadır. Bu kılavuzda alanyazında kullanılan “üstün zekâ/yetenek” kavramları yerine 15 Ocak 2013 tarihinde Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunca (BTYK) yayımlanan “Strateji ve Uygulama Planı”nda aynı kavrama karşılık gelmek üzere daha az kategorize edici olan “özel yetenek” kavramı tercih edilmiştir. Alanyazından alınan bölümlerde kullanılan “üstün zekâ/yetenek” kavramlarına değiştirilmeden yer verilmiştir.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan ilgili grup başkanlığının adı da 6528 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’la “Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı” şeklinde düzenlenmiştir. Daire Başkanlığı 2013-2017 Stratejik Planı doğrultusunda özel yetenekli çocuklar için okullarda “destek eğitim odaları”nın açılmasını zorunlu hâle getirmiştir. Bu amaçla 2015 tarihinden itibaren hizmet içi eğitim kapsamında siz değerli eğitim görevlilerini yetiştirmiştir.

Bu kitap, destek eğitim odalarında farkındalık oluşturmak ve etkinlik geliştirmek amacıyla Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğünce hizmet içi eğitim kapsamında düzenlenen “Özel Yeteneklilerde Destek Eğitim Odası Farkındalık Kursu”nda görevli eğitim görevlilerimize rehber olması amacıyla hazırlanmıştır. Elinizdeki kitapta eğitim öncesinde, eğitim esnasında ve sonrasında sizlere yardımcı olacak bilgiler bulunmaktadır.

Tüm eğitim görevlilerimize özverili çalışmalarından dolayı teşekkür ederiz

İçindekiler

Eğitim Öncesinde, Eğitim Esnasında ve Sonrası Dikkat Edilecek Hususlara İlişkin Kontrol Çizelgesi.....	4
Eğitim Görevlisine Genel Not	5
Eğitim Akışı	6
BÖLÜM I :	
Özel Eğitim Nedir? ve Özel Yeteneğin Tanımı	8
Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri.....	20
Özel Yetenekli Bireylerin Tanılanması.....	28
Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi	30
Özel Eğitimde Etik Değerler	44
BÖLÜM II :	
Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimde Bakanlıkça Yapılan Faaliyetler	46
Yaratıcılığın Temel Boyutları	48
Öğretim Sürecinde Kullanılabilecek Öğretim Stratejileri.....	53
BÖLÜM III :	
Öğretim Süreçlerinde Kullanılabilecek Etkinlikler	59
Destek Eğitim Odasında Sunulan Eğitim Hizmetleri.....	63
EKLER:	
Değerler Eğitimi Etkinlik Sayfası.....	69
Tanışma Etkinlikleri.....	70
Isınma Etkinlikleri.....	73
Atölye Çalışmaları	78
Örnek Metinler (Dünya'da Özel Eğitim)	90
Sınav Soruları	96

**Eğitim Öncesinde, Eğitim Esnasında ve Sonrası Dikkat Edilecek
Husurlara İlişkin Kontrol Çizelgesi**

Eğitim Öncesi Kontrol Çizelgesi		✓
Hizmet içi evrakları (kurs onayı, günlük yoklama listesi, kurs programı, ek ders puantajı, faaliyete katılım ve değerlendirme formu vb.) temin edildi.		
Katılımcı listesi hazırlandı.		
Eğitim öncesi görev yazısı okul idaresine ulaştı.		
Eğitim yeri kontrol edildi.		
Salonda kullanılacak cihazların kontrolü yapıldı (bilgisayar, projeksiyon, ses sistemi vb.).		
Ulaşım hakkında bilgi edinildi.		
Eğitim esnasında kullanılacak bütün materyaller temin edildi.		
Katılımcı yaka kartı hazırlandı.		
Sunum programının son kontrolü yapıldı.		
"Eğitici El Kitabı" eksiksiz olarak incelendi.		
Ön test linkine erişim kontrol edildi.		
Eğitim Esnası Kontrol Çizelgesi		
Katılımcıların kurs yerinde hazır bulunduğu tespit edildi.		
Kursiyerlere eğitimin son günü bilgisayar getirilmeleri gerektiği duyuruldu.		
Sunum, program kılavuz kitapçığı açıklamaları doğrultusunda yürütüldü.		
Program Bakanlık yazısında belirtilen ders saatlerine uygun olarak uygulamaya konuldu.		
Sınav uygulandı.		
Eğitim Sonrası Kontrol Listesi		
İmza sirküsünün kontrolü sağlandı.		
Hizmetiçi formlarının kontrolü yapıldı.		
Kurs evrakları hizmetiçi eğitim birimine teslim edildi.		
Yazılan eğitim etkinlikleri ozelyetenekdeo@gmail.com adresine gönderildi.		
Not: Bu form fotokopi ile çoğaltılarak her eğitim için ayrı ayrı kullanılmalıdır.		

NOT:

- ✓ Özel Yetenekliler Destek Eğitim Odası Farkındalık Kursunu'nun 18 saatlik program akışı, üç gün olarak planlanmıştır. Üç günlük plan Bakanlığın standart uygulamasıdır. Ancak eğitim verilen il/ilçelerin şartları doğrultusunda program eğitim görevlileri tarafından uyarlanabilir.
- ✓ Sunumda işlenecek konu başlıklarını barındıran dökümanlar tek sunu olarak düzenlenmiş olup Daire Başkanlığımız tarafından eğitim görevlilerimize e-posta aracılığıyla ulaştırılacaktır.
- ✓ Sunu içerisinde kullanılacak olan videolar ve etkinlik sunuları eğitim görevlilerine e-posta ile ulaştırılacaktır.
- ✓ Eğitim sunusunun içeriği gerekli hâllerde eğitim görevlileri tarafından konu başlıklarının dışına çıkmadan düzenlenebilir.
- ✓ Sınav soruları öneri niteliğindedir. Sınav soruları eğitim akışına göre düzenlenebilir.
- ✓ Ön test linki Daire Başkanlığı tarafından belirlenip eğitim görevlilerine ulaştırılacaktır.
- ✓ Bu kitap eğitim görevlilerine sunum esnasında yardımcı olması amacıyla hazırlanmıştır. Eğitim sunusu ile el kitapçığı eğitim görevlileri dışında kimse ile paylaşılmamalıdır.
- ✓ 2013-2017 stratejik planı eğitim görevlileri tarafından eğitim öncesinde incelenmelidir.
- ✓ Eğitim görevlileri çalışmalarını rehberlik ve araştırma merkezleri, bilim ve sanat merkezleri ile iş birliği içinde yürütmelidir.

ÖZEL YETENEKLİLER DESTEK EĞİTİM ODASI FARKINDALIK KURSU EĞİTİM AKIŞI

	Oturum Süresi	Konu	İçerik
1. GÜN	1 SAAT	Ön Test Uygulaması Tanışma etkinliği	Ön test uygulanır. (Eğitim görevlisi eklerdeki tanışma etkinliklerinden birini uygular.)
	1.SAAT	Özel Eğitim ve Yeteneğin Tanımı	5-27 arasındaki slaytlar sunulur
	1 SAAT	Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri	28-56 arasındaki slaytlar sunulur 30. slayttan sonra video 1 izletilir. 38. slayttan sonra video 2 izletilir.
	1 SAAT	Özel Yetenekli Bireylerin Tanınması	57-67 arasındaki slaytlar sunulur
	1 SAAT	Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi	68-109 arasındaki slaytlar sunulur
	1 SAAT	Özel Eğitimde Etik Değerler	Sayfa 68'de yer alan drama etkinliği yapılır
2.GÜN	1 SAAT	Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimde Bakanlıkça Yapılan Faaliyetler	Isınma etkinliği yapılır (Eğitim görevlisi eklerdeki ısınma etkinliklerinden birini uygular.) 110-118 arasındaki slaytlar sunulur 118. slayttan sonra video 3 izletilir.
	1 SAAT	Yaratıcılığın Temel Boyutları	119-138 arasındaki slaytlar sunulur 124. slayttan sonra video 4 izletilir.
	4 SAAT	Öğretim Sürecinde Kullanılabilecek Öğretim Stratejileri	139-163 arasındaki slaytlar sunulur Eğitim görevlisi eklerde yer alan atölye çalışmalarından en az birini uygular.
3.GÜN	4 SAAT	Öğretim Süreçlerinde Kullanılabilecek Etkinlikler	Isınma etkinliği yapılır Eğitim görevlisi eklerdeki ısınma etkinliklerinden birini uygular. 165-172 arasındaki slaytlar sunulur Ekte verilen formata uygun şekilde kursiyerlere zenginleştirilmiş etkinlik hazırlatılır.
	1 SAAT	Destek Eğitim Odasında Sunulan eğitim Hizmetleri	173-195 arasındaki slaytlar sunulur
	1 SAAT	Sınav Uygulaması	Sınav Uygulama ve Değerlendirme

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı

ÖZEL YETENEKLİLER DESTEK EĞİTİM ODASI FARKINDALIK KURSU

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 1

Eğitim başlamadan önce bu slayt açılır ve kursiyerler ile eğitim görevlileri hazır olana kadar açık tutulur.

Eğitimin başında farkındalık kurslarının Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığınca hizmetiçi eğitim kapsamında yürütüldüğü açıklanır.

1

- 1) Özel Eğitim
- 2) Özel Yeteneğin Tanımı
- 3) Özel Yetenekli Çocukların Özellikleri
- 4) Özel Yetenekli Bireylerin Tanınması
- 5) Özel Yetenekli Çocukların Eğitimi
- 6) Özel Eğitimde Etik Değerler

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 2

Program akışı okunur.

18 saatlik eğitim süresince işlenecek konu başlıklarına dikkat çekilir.

2

- 1) Özel Yetenekli Bireylerin Eğitiminde Bakanlıkça Yürütülen Çalışmalar
- 2) Yaratıcılığın Temel Boyutları
- 3) Öğretim Süreçlerinde Kullanılabilecek Öğretim Stratejileri
- 4) Özel Eğitimde Kullanılabilecek Etkinlikler

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 3

Program akışı okunur.

18 saatlik eğitim süresince işlenecek konu başlıklarına dikkat çekilir.

3

- 1) Özel Eğitimde Kullanılabilecek Etkinlikler
- 2) Destek Eğitim Odalarında Sunulan Eğitim Hizmetleri
- 3) Sınav

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 4

Program akışı okunur.

18 saatlik eğitim süresince işlenecek konu başlıklarına dikkat çekilir.

4

ÖZEL EĞİTİM VE YETENEĞİN TANIMI

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı

Slaytın sunumu yapılır.

5

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey Kimdir?

Özel eğitime ihtiyacı olan birey, çeşitli nedenlerle, bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından yaşlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireydir.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı

Slaytın sunumu yapılır.

6

Özel Eğitim Nedir?

Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak için özel olarak yetiştirilmiş personel, geliştirilmiş eğitim programları ve yöntemleri ile onların engel ve özelliklerine uygun ortamlarda sürdürülen eğitime “özel eğitim” denir.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı

Slaytın sunumu yapılır.

7

Özel Eğitim Nedir?

- Özel yetenekli olanların yetenekleri doğrultusunda en üst düzeye çıkmasını sağlayan,
- Çoğunluktan farklı ve özel eğitime ihtiyacı olan çocuklara sunulan,
- Yetersizliği engelle dönüştürmeyi önleyen,
- Engelli bireyi kendine yeterli hale getirerek topluma kaynaşmasını ve bağımsız, üretici bireyler olmasını destekleyecek becerilerle donatılan eğittir.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı

Slaytın sunumu yapılır.

8

Özel Eğitim Neyi Öğretir?

Özel eğitim, genel eğitimden içerik yönünden yani nelerin öğretileceği yönünden farklılaşmaktadır. Genel eğitimde içerik ortalama çevresindeki çocuklar için merkezi programlarla belirlenirken, **özel eğitimde programın içeriğini çocuğun ihtiyaçları belirler.**

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı

Slaytın sunumu yapılır.

9

Özel Eğitimin İlkeleri

Özel Eğitimin İlkeleri 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile belirtilmiştir.

- Özel eğitime ihtiyacı olan tüm bireyler; **ilgi, istek, yeterlilik ve yetenekleri doğrultusunda ve ölçüsünde** özel eğitim hizmetlerinden yararlandırılır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 10

Slaytın sunumu yapılır.

10

Özel Eğitimin İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin **eğitimine erken yaşta başlanması** esastır.

- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyi, **sosyal ve fiziksel çevrelerinden mümkün olduğu kadar ayırmadan** plânlanır ve yürütülür.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 11

Slaytın sunumu yapılır.

11

Özel Eğitimin İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin eğitim performansları dikkate alınarak; amaç, içerik ve öğretim süreçlerinde uyarlamalar yapılarak, yetersizliği olmayan akranları ile birlikte eğitimlerine öncelik verilir.

- Özel eğitime ihtiyacı olan bireyin, her tür ve kademedeki eğitimlerini kesintisiz sürdürebilmeleri için her türlü rehabilitasyonlarını sağlayacak kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 12

Slaytın sunumu yapılır.

12

Özel Eğitimin İlkeleri

- Özel eğitime ihtiyacı olan birey için, bireysel eğitim planı (BEP) hazırlanır ve **eğitim programları bireyselleştirilerek** uygulanır.

- Ailelerin, özel eğitim sürecinin her boyutuna aktif katılmaları ve eğitimleri sağlanır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 13

Slaytın sunumu yapılır.

Bireysel eğitim planının öğrencinin okulundaki BEP Geliştirme Birimi tarafından hazırlandığına vurgu yapılır.

13

BİLGİ NOTU

1997 yılında yürürlüğe giren 573 sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 4. maddesinin, "Özel eğitim gerektiren bireyler için bireyselleştirilmiş eğitim planı geliştirilmesi ve eğitim programlarının bireyselleştirilerek uygulanması esastır." hükmü ile BEP'in hazırlanması ve uygulanması zorunlu hâle getirilmiştir. Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği'nin ilgili hükümlerinde ise BEP'in kimler için, nasıl ve kimler tarafından hazırlanacağına ve nasıl uygulanacağına ilişkin konulara açıklık getirilmiştir. Bu kapsamda;

- Akranlarına sunulan eğitim öğretim faaliyetlerinden ve öğretim programlarından tam olarak yararlanamayan,
- Eğitim öğretim sürecinde kullanılan eğitim materyallerinde veya öğretim ve değerlendirmeye ilişkin yöntem ve tekniklerde birtakım uyarlamalara ya da düzenlemelere ihtiyaç duyan özel yetenekli öğrenciler,
- Özel gereksinimi ve/veya engeli nedeniyle eğitim performansı olumsuz etkilenen öğrencilerimiz için BEP hazırlamamız gerekir.

BEP: Her bir özel eğitim gereksinimli çocuk için yazılı olarak bireyin bağlı olduğu eğitim kurumunda oluşturulan birim tarafından geliştirilmiş olan ve bu çocukların, öğretmenlerin, ana babaların özel ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan özel eğitim programlarıdır. Bu doküman; aile, öğretmen ve ilgili uzmanların iş birliği ile planlanır ve bireyin ailesinin onayı ile uygulanır.

Genel olarak bireyselleştirilmiş eğitim programı; kişinin ihtiyaçlarına göre yapması gereken eylemlerin ve alt basamaklarının nasıl, kiminle, nerede, hangi sürede yapılacağını gösteren bir akış planıdır. Grup hedefleri doğrultusunda öğrenciye özgü bireysel hedeflerin olması ve bu hedeflere nasıl ulaşacağını belirlenmesi amaçlanır.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Yönetmeliği'nde Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı Geliştirme Birimi ile İlgili Madde

Madde 72:

- (1) Özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerin eğitimlerini sürdürdükleri okul ve kurumlarda eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda BEP'lerini hazırlamak amacıyla bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi oluşturulur.
- (2) Bireyselleştirilmiş eğitim programı geliştirme birimi, okul/kurum müdürü veya görevlendireceği bir müdür yardımcısının başkanlığında;
  - a) Bir gezerek özel eğitim görevi yapan öğretmen,
  - b) Bir rehber öğretmen,
  - c) Bir eğitim programları hazırlamakla görevlendirilen öğretmen,
  - ç) Öğrencinin sınıf öğretmeni,
  - d) Öğrencinin dersini okutan ilgili alan öğretmenleri,
  - e) Öğrencinin velisi,
  - f) Öğrenci, olmak üzere bu kişilerden oluşur.
- (3) BEP geliştirme birimine, gerektiğinde görüşlerine başvurulmak üzere özel eğitim değerlendirme kurulundan bir üyenin katılımı sağlanır.
- (4) Bu birimin çalışma usul ve esasları okul/kurum yönetimince belirlenir.

BEP'in Yararları

- Bireye uygun eğitim hizmetlerinin sunulması
- Bireye uygun ve gerçekçi amaçların belirlenmesi
- Bu amaçlarının karşılanıp karşılanmadığının ortaya konulması olarak sıralanabilir.

Öğrenci Açısından Yararları

Öğrencinin engelinden kaynaklanan farklı ihtiyaçların neler olduğu belirlenir ve sağlanacak özel eğitim hizmetleriyle öğrencinin bilgi ve beceri eksiklerinin nasıl giderileceği açığa kavuşturulur. BEP sürecinde öğrenmeyi daha anlamlı hâle getirecek teknikleri öğrenmiş öğretmenlerin katılımı sağlanarak çocuğun eğitiminde becerilerin geliştirilmesi ve öğretimde farklı düzenlemelerin yapılması sağlanır. BEP, bireyi bağımsız bir yaşama hazırlar.

Anne Baba Açısından Yararları

Ebeveynle okul personeli arasında iletişim aracı görevi görür ve çocuğun ihtiyaçları, nelerin sağlanabileceği ve karşılaşılabilecek sonuçların neler olabileceği konusunda her iki tarafa da eşit söz hakkı sağlar. Ebeveynlerle okul arasındaki görüş farklılıklarının çözülmesi konusunda önemli yarar sağlamaktadır.

Öğretmen Açısından Yararları

Öğretmenin çocuğun hedeflenen amaçlar doğrultusunda ilerlemesini belirlemede uygulama ve değerlendirme aracı olarak işlev görmesine olanak sağlar. Sınıf ortamı, sınıf dışından danışmanlarla ve diğer disiplinlerden gelen kişilerle paylaşarak sınıf öğretmenin alternatifler geliştirmesini sağlar. Öğretmen için bir plan ve kılavuz görevi görür.

Toplum Açısından Yararları

Gelişmiş toplumlarda engelli çocuklara normal çocuklara verilen hakların verilmesi sağlanmıştır. Ayrıca engelli çocukların karşı karşıya buldukları problemlerin çok yönlü bir yapıya sahip oldukları ve engelli çocukların eğitim ihtiyaçlarıyla bu ihtiyaçların karşılanma düzeyleri arasında uçurum olduğu fark edilmiştir. BEP, bireyi topluma uyumlu ve yararlı hâle getirmeyi amaçlaması bakımından da yararlıdır.

BEP'in İşlevi

- BEP toplantıları, aile ve okul personeli arasındaki iletişim aracıdır. Öğrencinin ihtiyaçları, nelerin sağlanabileceği ve karşılaşılabilecek durumların neler olabileceği konusunda her iki tarafa da eşit söz hakkı sağlar.
- BEP, öğrencinin ihtiyacı olan özel eğitim hizmetleri ile ilişkili destek hizmetlerin öğrenciye sunulacağına dair yazılı bir taahhüttür.
- BEP; ailenin, okulun ve ilişkili tüm birimlerin çalışmalarını ve bunların öğrenciye katkılarını izleme-değerlendirme aracıdır.

BEP Hazırlama Aşamaları

BEP geliştirme ve uygulama sürecinde dikkat edilmesi gereken en önemli hususlardan biri etkili bir iş birliği ve bilgi paylaşımının sağlanmasıdır. İş birliği, ortak bir sorunu çözmeye veya ortak bir ilgiye yönelik olarak kişilerin bir arada çalıştıkları bir süreçtir. İş birliği yani ortak çalışma açık ve net bir iletişime ve aynı amacı gerçekleştirmeye yönelik istekliliğe dayanır ve ortak hedefe yönelik bir yükümlülük oluşturur.

BEP geliştirme ve uygulama süreci, eğitsel tanılama-yönlendirme-yerleştirme sürecinde yer alan çeşitli kişilerin öğrencinin ihtiyaçlarına yönelik olarak uzmanlık ve bilgisi üzerinden yapılandırılır. Mevzuatımız BEP hazırlarken bir ekip çalışmasını zorunlu kılmıştır ve bu ekibe öğrencinin ailesi ve eğer uygunsa öğrencinin kendisi de dâhil edilir.

BEP, özel eğitim değerlendirme kurulu ve BEP geliştirme biriminin iş birliğiyle hazırlanır ve öğrenci için hedeflenen amaçların gerçekleşme düzeyi doğrultusunda değerlendirilir. BEP süreci 7 temel aşamadan oluşur:

1. Bireyselleştirilmiş eğitim programını hazırlayacak ekibin oluşturulması
2. Çocuğun eğitsel performans düzeyinin belirlenmesi
3. Uygun eğitim ortamları ve bu ortamlarda sunulacak destek hizmetlerinin belirlenmesi
4. Bireyselleştirilmiş öğretim programının hazırlanması
5. Uzun ve kısa dönemli amaçların belirlenmesi
6. Uygun öğretim materyalleri ve öğretim yöntemlerinin belirlenmesi
7. BEP'in uygulanması, izlenmesi ve değerlendirilmesi için sorumluların belirlenerek zaman çizelgesinin hazırlanması,
8. Değerlendirme biçimine karar verilip aile onayının da alınması

Özel Yetenekli Öğrenciler İçin Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı Örneği

Öğrenci Bilgileri

TC Kimlik No: 2383...4559

Yaş: 8 yaş 11 ay

Öğrenci Adı- Soyadı: Ahmet E...

Doğum Tarihi: 14.11.2007

Anne/Baba Adı-Soyadı: Sultan/ Kürşat E...

Telefon No: 05.. ... ..

BEP Tarihi: 20.10.2016

Okulu: Atatürk İlkokulu

BEP/Sınıf Öğretmeni: Ayten M...

Önceki Bilgiler

Önceki Okulu: Gazi İlkokulu

Aldığı Özel Eğitim Hakkındaki Bilgiler: Öğrenci velisinin tayini nedeni ile okul değişikliği olmuştur. Ayşe, özel yetenekli birey tanısı almış ve önceki okulunda BEP hazırlanarak uygulandığı öğrenci dosyasında bildirilmiştir.

Öğrencinin Güçlü ve Zayıf Yanları, Sağlık Durumu vb. (Test sonuçları, Gözlemler ve Görüşmeler Işığında)

Yapılan Testler ve Bulgular

14.08.2013 tarihli raporda öğrencinin WISC-R testiyle tanılanarak özel yetenekli birey olduğuna ilişkin rapor düzenlenmiştir.

Gözlem ve Görüşmeler

Yapılan görüşmelerde öğrencinin bilime ve matematiğe ilgisinin olduğu, çok kitap okuduğu belirtilmiştir. Öğrencinin bu alanlarda yaşlarına göre geniş bilgi kapasitesine sahip olduğu gözlenmiştir.

Öğrenciye Yapılan Seviye Üstü Değerlendirme Sonuçları

Öğrenciye yapılan seviye üstü testte öğrencinin %85 üstü başarı gösterdiği görülmüştür.

Sağlık Durumu ile İlgili Bilinmesi Gerekenler

Öğrencinin diyabet hastası olduğu, beslenmesine dikkat edilmesi gerektiği ailesi tarafından bildirilmiştir.

Güçlü ve Zayıf Yanlar Konusunda Öğretmen Görüşü

Öğrencinin bilgisayar vb. elektronik cihazları kullanma becerisi gelişmiştir. Basit yazılım kodlarına sahip programları kullanarak ürün ortaya koyabilmektedir. Birçok ilgi alanı bulunmaktadır. Öğrenmeye yoğun ilgi duymaktadır. Özellikle bilim ve fen alanına merakı fazladır. Fen ile ilgili etkinliklere katılmaktan hoşlanmaktadır. Kitap okuma konusunda normal bir tavır sergilerken yazı yazma konusunda sıkılgan ve isteksizdir.

Geliştirilmesi Düşünülen Alanlar

Öğrencinin bilim alanında araştırma yapabilme becerisinin geliştirilmesi gerekmektedir. Bilimsel süreç ve bilimsel araştırma berileri geliştirilmelidir.

Yılsonda Öğrencide Olması Beklenen Düzey

(İlkokul için Tüm Dersler, Ortaokul için Dersin Öğretmeni Kendi Dersi İçin Belirler)

Eğitim-Öğretim Yılı Başı	Eğitim-Öğretim Yılı Sonu
<p>Akademik Olarak Fen ve Matematik dersinin kazanımlarını içeren ön değerlendirme sınavında %85 üstü başarı elde etmiştir.</p> <p>3. Sınıf Notları şöyledir; Türkçe: 5 Matematik: 5 Fen Bilimleri: 5 Hayat Bilgisi: 5 Yabancı Dil: 4</p> <p>Yetenek Gelişimi Açısından Öğrencinin bazı fen etkinliklerini oldukça kolay yapabildiği görülmüştür. Ancak fen alanı ile ilgili kariyer bilincinin sınırlı olduğu tespit edilmiştir.</p>	<p>Akademik Olarak</p> <p>4. Sınıf Notları ; Türkçe: 5 Matematik: 5 Fen Bilimleri: 5 Sosyal Bilgiler: 5 Yabancı Dil: 5</p> <p>Yetenek Gelişimi Açısından Kendi başına bir bilimsel araştırma projesini tamamlamıştır. Fen alanında hangi mesleklerin olduğu ve ilgisi doğrultusunda kariyer tercihlerini belli sınırlara getirmiştir.</p>

Yapılacak Farklılaştırılmış Öğretim Uygulamaları

İçerik Açısından

Karmaşıklık açısından arttırılmış bilimsel metinler ve problemler üzerine çalışma. Disiplinler arası çalışma.

Süreç Açısından

Bilimsel süreç ve araştırma becerilerini geliştirici etkinliklerin tasarlanması.

Ürünler

Araştırma raporu, modeller, sözlü ve poster sunu

Öğrenme Ortamları

Destek Eğitim Odası (X) Gruplama ( ) Bağımsız Çalışma ( ) Uzaktan Eğitim ( ) Mentörlük ( )

Değerlendirme

Ürünlerin değerlendirilmesinde rubrikler kullanılacaktır.

Uzun Dönemli Hedef(ler)

Hedef 1

Öğrenci eğitim yılı sonuna kadar bilimsel araştırma projesinin tüm aşamaları ile ilgili çalışmaları gerçekleştirecektir.

Kısa Dönemli Hedef(ler)

Hedef 1

Aralık ayı sonuna kadar bilim alanında ilgisine göre bir araştırma konusu belirleyecek, bu konuyla ilgili araştırma problemleri belirleyecektir.

Değerlendirme Araçları ve Uygulama Tarihi

Bilimsel araştırma problemi değerlendirme rubriği, Aralık ayı sonu

Görüşler

Öğrenci belirlediği 10 araştırma proje probleminin belirtilen kriterlere büyük oranda uyduğu görülmüştür. Ancak problemin ne dar ne de geniş kapsamlı olması konusunda yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir.

Hedef 2

Ocak ayı sonuna kadar seçilen 3 araştırma problemine yönelik veri toplama aracı, yöntem, işbirliğine gidilecek kurumları içeren araştırma önerisini oluşturacaktır.

Değerlendirme Araçları ve Uygulama Tarihi

Araştırma önerisi değerlendirme rubriği, Ocak ayı sonu

Görüşler

Öğrenci araştırma önerisini 3 araştırma problemi için oluşturmuştur. Araştırma önerisi değerlendirme ölçeğine göre öneri hazırlama konusunda yeterli olduğu görülmüştür.

Hedef 3

Mart ayı sonuna kadar bir araştırma önerisinde bulunan öğrenci, veri toplama araçları ile verileri toplayacak ve analiz edecektir.

Değerlendirme Araçları ve Uygulama Tarihi

Veri toplama araçları ile verilerin doğru toplandığını ve veri veri analizlerinin doğru yapıldığını gösteren bir değerlendirme ölçütü geliştirilecektir, Mart ayı sonu

Görüşler

Öğrenci veri toplama araçlarını iyi seviyede kullandığı görülmüştür. Verilerin analizi konusunda da yeterli duruma gelmiştir.

Hedef 4

Mayıs ayı sonuna kadar yapılan bilimsel araştırma raporu raporlaştırarak sunacaktır.

Değerlendirme Araçları ve Uygulama Tarihi

Araştırma raporu ve sunu değerlendirme rubriği ile değerlendirilecektir, Mayıs ayı sonu

Görüşler

Öğrencinin bir bilimsel araştırma raporu raporlayabilmesi açasından oldukça yeterli düzeye ulaştığı görülmüştür.

Hedeflerin Gerçekleşme Düzeyi İle İlgili Görüşler

Öğrencinin, bir bilimsel araştırmanın nasıl gerçekleştirileceği ile ilgili bilgi ve yeterlilik düzeyi artmıştır.

Gelecek Yıl İle İlgili Görüşler

Öğrenci seneye ortaokula başlayacaktır. Bu nedenle özellikle bilim alanında kaliteli bir eğitim veren eğitim kurumuna devam etmelidir. Aynı zamanda yaşadığı ilde bulunan ünüversite bünyesinde yer alan özel yetenekliler eğitim programına kayıt yaptırması uygun görülmektedir.

Yılsonu Değerlendirmesi

Öğrencinin yılsonundaki akademik performansı oldukça iyidir. Okuması ve yazmasındaki isteksizliği ile sıkılgan tavrının azaldığı görülmüştür. Fen alanında kariyer tercihleri netleşmeye başlamıştır. Bilimsel araştırma ve süreç becerilerinin geliştiği görülmüştür.

İmzalar

Tarih/İmza

Öğrenci: .....
Veli: .....
Öğretmen: .....
Kurum Yöneticisi: .....

Özel Eğitimin İlkeleri

- Özel eğitim politikalarının geliştirilmesinde, özel eğitime ihtiyacı olan bireye yönelik etkinlik gösteren sivil toplum örgütlerinin görüşlerine önem verilir.
- Özel eğitim hizmetleri, özel eğitime ihtiyacı olan bireyin topluma etkileşim ve karşılıklı uyum sağlama sürecini kapsayacak şekilde plânlanır.

14

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 14

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Eğitim Kurumları

AYRI OKULLARDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMALARI

- A. Görme Engelliler İlköğretim Okulları
- B. İşitme Engelliler İlköğretim Okulları/Liseleri
- C. Ortopedik Engelliler İlköğretim Okulları
- D. Eğitilebilir İlköğretim Okulları

15

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 15

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Eğitim Kurumları

AYRI OKULLARDA ÖZEL EĞİTİM UYGULAMALARI

- E. Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi
- F. Özel Eğitim Uygulama Merkezi
- G. Otistik Çocuklar Eğitim Merkezi
- H. Hastane Okulları
- I. BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ

16

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 16

Bu slayt sonunda bilim ve sanat merkezlerine vurgu yapılır. Bilim ve Sanat Merkezi modelinin ülkemize özgü bir yapısı olduğu belirtilir.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey Sınıflaması

- Zihinsel Öğrenme Yetersizliği Olan Bireyler
- İşitme Yetersizliği Olan Bireyler
- Görme Yetersizliği Olan Bireyler
- Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler
- Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler
- Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler
- Duygusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Güçlüğü Olan Bireyler
- Otistik Özellikler Gösteren Bireyler

17

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 17

Slaytta bulunan sınıflandırma içinde eksik bir unsurun olup olmadığı sorulur. Kursiyerlerin fikirleri üzerinden konuşulur.

Özel Eğitime İhtiyacı Olan Birey Sınıflaması

- Zihinsel Öğrenme Yetersizliği Olan Bireyler
- İşitme Yetersizliği Olan Bireyler
- Görme Yetersizliği Olan Bireyler
- Ortopedik Yetersizliği Olan Bireyler
- Dil ve Konuşma Güçlüğü Olan Bireyler
- Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Bireyler
- Duygusal, Davranışsal ve Sosyal Uyum Güçlüğü Olan Bireyler
- Otistik Özellikler Gösteren Bireyler
- **Özel Yeteneği Olan Bireyler**

18

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 18

Özel yeteneği olan bireylerin de özel eğitime ihtiyacı olduğu vurgulanır.

'Büyük zekâlar, sıradan beyinler tarafından engellenmişlerdir.'
A. Einstein

19

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 19

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yetenek Tanımı

- Literatürde kullanılan "üstün zekâ/yetenek" kavramları yerine 15 Ocak 2013 tarihinde Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulunca yayınlanan Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planında aynı kavrama karşılık gelmek üzere daha az kategorize edici olan "**Özel Yetenek**" kavramı tercih edilmiştir.
- MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan ilgili grup başkanlığının adı "**Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı**" şeklinde düzenlenmiştir.

20

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 20

Üstün zeka veya üstün yetenek kavramları yerine **özel yetenek** kavramının kullanılması hususunda gerekli duyarlılığın gösterilmesi benimsetilmeye çalışılır.

Özel Yetenek Tanımı

- Zihinsel yeteneklerinin ya da zekalarının birden çoğunda akranlarına göre üst performans gösteren ya da gizil güce sahip olan, yaratıcılık yanı güçlü olan ve başladığı işi tamamlama, üstesinden gelmede yüksek görev anlayışı bulunanlara **özel yetenekli birey** denilmektedir.
- **Özel yetenekli birey** → Bir ya da birden çok alanda yetenekli

21

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 21

Slaytın sunumu yapılır.

Renzulli Üçlü Halka Modeli

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 22

Eğitim görevlisi boş olarak bırakılan Renzullinin üç halka modeli üzerinden kursiyerlere özel yetenekli bireylerde bulunması gereken 3 özelliği sorar. Gerekirse ve uygun şartlar varsa halkayı tahtaya, fon kartona vb. bir zemine çizer kursiyerlerden görüş alır.

Kursiyerlerin fikirleri alındıktan sonra slayt içi geçişler tamamlanır ve Renzulli'ye göre özel yetenek tanımında yer alan 3 özellik vurgulanır.

22

BİLGİ NOTU

Üçlü Halka Modeli

Renzulli'nin birinci kümede yer aldığını belirttiği **genel yetenek**ten kastettiği;

- Yüksek düzeyde soyut düşünebilme, sözel ve sayısal usa varma, uzamsal ilişkiler, bellek ve sözcük akıcılığı,
- Dış çevrede karşılaşılan yeni durumlara uyum gösterme ve onları şekillendirme,
- Bilgi işlemin otomatikleşmesi yani bilgilerin hızlı, sağlıklı ve seçici olarak anımsanması ile ilgili kapasitelerdir.

Yine birinci kümede yer aldığını ileri sürdüğü **özel yetenek**lerden ise yukarıda belirtilen genel yeteneklerin çeşitli birleşimlerini özel bilgi alanlarına veya sanat, liderlik, yönetim vb. gibi performans alanlarına uygulayabilme kapasitesini kastetmektedir.

Renzulli, **yaratıcılık** olarak nitelendirdiği ikinci küme özelliklerini ise;

- Düşüncenin akıcı, esnek ve özgün olması,
- Deneyime açık olma; kendinin ve diğerlerinin düşüncelerindeki, aksiyonlarındaki ve ürünlerindeki yeniliğe ve değişikliğe karşı alıcı olma,
- Ayrıntıya, düşünce ve maddelerin estetik niteliklerine duyarlı olma şeklinde sıralanabileceğini belirtmiştir.

Zihinsel olmayan özellikler olarak nitelendirdiği ve üçüncü kümede yer aldığını ileri sürdüğü üstün **motivasyonu** ise;

- Belirli bir problem, çalışma alanı veya herhangi bir ifade şekline karşı yüksek düzeyde ilgi, heves, hayranlık, bağlılık duyma kapasitesi,
- Sebatkâr, azimli, sabırlı, kararlı olma, çok çalışabilme ve kendini belirli bir işe adayabilme kapasitesi,
- Önemli bir işin üstesinden gelebileceğine ilişkin bireyin kendisine olan inancı, güveni, aşağılık duygusundan arınmış olması, başarıya dürtüsüne sahip olması,
- Belirli alanlardaki önemli sorunları görebilme ve gelişmelere ayak uydurabilme yeteneği,
- Bireyin çalışmalarında yüksek standartları hedeflemesi ve dıştan gelen eleştirilere açık olması, kendi çalışmalarına ve diğerlerinin çalışmalarına estetiğe dayalı zevk, kalite ve mükemmellik anlayışı ile yaklaşması şeklinde açıklamaktadır.

Özel Yetenek Tanımı

2013-2017 Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planında yer alan özel yetenek kavramı şunları kapsamaktadır:

- Genel Zihinsel Yetenek
- Özel Akademik Yetenek
- Dil
- Matematik
- Fen Bilimleri
- Sosyal Bilimleri
- Liderlik
- Yaratıcılık, Görsel ve İşitsel Sanatlar
- Psiko-motor Beceriler

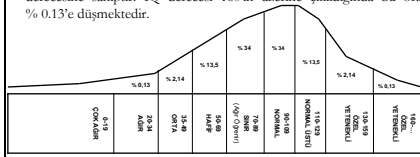
23

Slaytın sunumu yapılır.

Zekâ Puanları

Zekâ dağılım eğrisinin bir ucunda zekâ geriliği gösteren kişiler yer alırken diğer ucunda ise özel yetenekli kişiler yer almaktadır. Toplumun oluşturan kişilerin ancak %2.27'lik bir bölümü 130 ve üstündeki IQ derecesine sahiptir. IQ derecesi 160'ın üzerine çıktığında bu oran % 0.13'e düşmektedir.

24

Özel yetenekli bireylerin toplumda yaklaşık %2'lik bir dilime karşılık geldiğini belirtir.

BİLGİ NOTU

TÜİK'e göre (2012), ülkemizde yıllık doğum sayısının ortalama 1.250.000 civarında olduğu göz önüne alındığında 3-18 yaş arası yaklaşık 18.750.000 çocuk olduğu varsayılmaktadır. Özel yeteneklilik konusunda kabul edilen yüzdelik dilime göre (%2-3) ülkemizde 375.000 ila 562.500 arasında çocuğun özel yetenekli olduğu tahmin edilmektedir.

Aradan geçen zamanda nüfus artışı dikkate alındığında günümüzdeki özel yetenekli öğrenci sayısının büyüklüğü şaşırtıcı olmayacaktır.

Özel Yetenek Tanımı

■ Özel yetenekli çocuklar, özel eğitim alanının en çok göz ardı edilen ve eğitim olanaklarından yeterince yararlanamayan grubudur.

■ Bilim ve sanat alanlarındaki katkılarına, uygunluk düzeyini oluşturmadaki çabalarına karşın, bu çocukların yetiştirilmesine yeterli ilgi ve çaba gösterilmemektedir. Bunun en önemli nedenleri arasında, bu çocuklara ilişkin ön yargıların yattığı gözlemlenmektedir.

25

Eğitim görevlisi tarafından kursiyerlere sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencileri sayısı sorulur. Cevaplar alınır, ardından sınıflarında bulunan özel yetenekli öğrenci sayısı sorulur. Alınan cevaplardan sonra özel yetenekli öğrencilerin göz ardı edilip yeterince tanılanmadığına vurgu yapılır.

BİLGİ NOTU

Özel eğitime aktarılan bütçelerin %99.7'si engellilere %0.3'ü özel yeteneklilere harcanmaktadır.

Bazı Özel Yetenekliler

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 26

26

Kursiyerlere dünyadaki en zeki insanların kim olduğu sorusu yöneltilir. Alınan cevapların ardından “Fotoğrafını gördüğünüz kişi hakkında bir fikriniz/bilginiz var mı?” sorusu yöneltilir ve William James Sidis’in hayatından bahsedilir.

Bazı Özel Yetenekliler

- 1898-1944 yılları arasında 46 yıl yaşamış dünyanın gelmiş geçmiş en zeki insanı olduğu iddia edilen William James Sidis’in IQ seviyesi (250-300 arasında) bir değerde ölçülmüştür.
- Okul hayatı şu sürelerde tamamlanmıştır:

1. sınıf	→	1 gün
2. sınıf	→	bir kaç gün
3. sınıf	→	3 ay
4. sınıf	→	1 hafta
5. sınıf	→	15 hafta
6 ve 7. sınıflar	→	beş buçuk hafta

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 27

27

Bireyin sosyal yönüyle desteklenmediği sürece zekanın tek başına yeterli olmayacağı vurgusunu yapılır.

Çevresel şartların, ailenin tutumunun, toplumun değer yargılarının zekanın kullanımı üzerinde etkisi olduğu belirtilir.

BİLGİ NOTU

William James Sidis’in Hayat Hikâyesi

1 Nisan 1898’de doğan William James Sidis tarihteki en zeki insanlardan biri olarak bilinmektedir. Babası Harvard Üniversitesinde psikoloji ve psikiyatri eğitimi vermekteyken annesi bir tıp doktoru olarak çalışmaktaydı.

William’ın ilginç hikâyesi henüz 6 aylıkken alfabeyi çözmesi ile başladı. 18 aylık olduğunda New York Times okuru olan bu küçük çocuk, 3 yaşına geldiğinde Latince öğrendi. İlkokul çağına geldiğinde ise ilkokul birinci sınıfı bir gün, ikinci sınıfı birkaç gün, üçüncü sınıfı üç ay, dördüncü sınıfı bir hafta, beşinci sınıfı on beş hafta, altı ve yedinci sınıfları beş buçuk haftada tamamladı. 8 yaşına basmadan İngilizce, Latince, Yunanca, İbranice, Fransızca, Almanca ve Rusçayı konuşabiliyor ve anatomi üzerine makaleler yazıp günlük gazeteleri okuyabiliyordu. Bu nedenle insanların dikkatini çekip medyanın ilgisine maruz kalıyordu. Defalarca New York Times’ın manşetlerinde yer aldı.

8 yaşında Harvard Üniversitesine başvuran ve bütün yazılı sınavları başarıyla geçen William, yeterince duygusal yoğunluğa ulaşmadığı gerekçesiyle Harvardın kapısından geri çevrildi. 11 yaşında tekrar müracaat ettiği okula bu sefer kabul edildi.

William, aynı yıl dört boyutlu objeler hakkında Harvardda ders vermeye başladı. Verdiği konferanslarda dinleyiciler arasında Harvardda görev yapan öğretim görevlileri de zaman zaman yer almaktaydı. 16 yaşına geldiğinde Harvarddaki eğitimini tamamlayıp hukuk eğitimi almaya başladı.

Hayatı boyunca dört kitap kaleme alıp 40 dil konuşabilen ve bunların yanı sıra Vindergood adında bir de dil üreten William’ın hayatı hukuk eğitimi almaya başladıktan sonra farklı bir yönde ilerlemeye başladı. Bir gün katıldığı 1 Mayıs gösterilerinde tutuklanarak hapse atıldı. Ailesinin sahip olduğu nüfuz sayesinde hapis cezasını evde geçiren William, sahip olduğu siyasi görüş ve katıldığı eylemler ve inancı nedeniyle ciddi ve ağır eleştirilere maruz kaldı. Genç yaşta parlak zekâsıyla manşet olduğu gazeteler artık William’a ağır eleştiriler yöneltiyordu.

Hayatının geri kalan kısmını bilimden uzak geçiren William, evlendi ve gündelik çalıştığı işlerle hayatını devam ettirdi. 17 Temmuz 1944’te beyin kanamasından hayatını kaybetti. Ölmeden önce kardeşinin onu bir psikoloğa götürerek IQ testine soktuğu ve ölçülen IQ’sunun 250 ila 300 arasında olduğu karısı tarafından açıklandı ve tarihe böylece not düşüldü.

Bu dâhi, The Animate and The Inanimate (1925) adlı makalesinde o zamanlar daha bahsi bile geçmeyen uzayda ışığı bile yutan (kara delik) termodinamik alanlardan bahsetmişti. Bu dâhi, maalesef zamanının ve kendisini anlamayan toplumun kurbanı oldu.

ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN ÖZELLİKLERİ

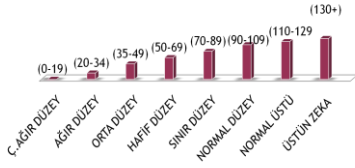
28

Slaytın sunumu yapılır.

Zekâ Puanları

ZEKA BÖLÜMLERİ

29

Zekâ aralıklarına değinilir ve bir öğrencinin özel yetenekli olarak tanınması için zeka puanının en az 130 olması gerektiğini vurgular.

BİLGİ NOTU

IQ düzeylerine göre sınıflandırılan özel yetenekli bireylerde ortalama üstü özelliklerin bazıları erken çocukluk yıllarında görülür, bazıları ise bu yıllarda ortaya çıkmaz. Bu nedenle erken çocukluk döneminde özel yetenek özellikleri göstermeyen çocukların özel yetenekli olmayacaklarını iddia etmek doğru olmaz. Onlar, hızlı gelişim dönemlerini ya da gerekli çevresel koşulların onları şekillendirmesini bekliyor olabilirler. Özel yetenekli çocuklar arasında farklı yetenek profillerine sahip olan deha çocuklar da vardır. Böylesi çocukların yetenekleri bir veya birkaç alanda yoğunlaşmış ve bu alanlarda son derece hızlı gelişim gösterirler ve bu yönleriyle diğer özel yetenekli bireylerden oldukça farklılaşırlar.

Tablo 1. Zihinsel Üstün Zekâlılığın Düzeyleri (Feldhusen, 1993)

Zihinsel Üstün Zekâlılığın Düzeyleri			
Üstün Zekâlılık Düzeyi	IQ Skoru	Yaygınlık Oranı	Uyum Programı Seçenekleri
Hafif üstün zekâlılık (parlak zekâ)	115-129	1/6 ile 1/40 arasında	Sınıf içi zenginleştirme Müfredat sıkıştırma ve uyarılama
Orta üstün zekâlılık	130-144	1/40 ile 1/1000	Mentörlük, zor ve ileri düzey görevler, sınıf atlama, yetenek gruplama, konu hızlandırma
Normal üstü üstün zekâlılık	145-159	1/1000 ile 1/10.000	Hızlandırma, bir yetenek alanında yetenek gruplama zorlu akademik zenginleştirme örn. Osmanlıca, mentörlük
Olağanüstü üstün zekâlılık	160-179	1/10.000 ile 1/1.000.000	Üst düzey bireyselleştirilmiş program, ileriyeleştirme, radikal hızlandırma (3 sınıf ve üstü), üniversite düzeyinde programlar, özel yetenek alanlarında gruplama, özel rehberlik
Çok derin üstün zekâlılık	180 ve üstü	1/1.000.000 dan az	Üniversiteye erken girme, radikal hızlandırma, özel yetenek alanlarında yetenek gruplama, özel araştırma programları, üst düzey bireyselleştirilmiş programlar.

Tablo 2. Özel Yetenekli Öğrencilerin Aşırı Uyarılabilirlik Alanları

Özel Yetenekli Öğrencilerin Aşırı Uyarılabilirlik Alanları	
Alanlar	Özellikler
Psikomotor	Fiziksel enerjilerinin yüksekliği, hızlı konuşma, aşırı tepkisellik şeklinde görülür.
Duyusal	Örneğin, elbise etiketleri nedeniyle sürtünen yerde hassasiyet gösterme ve rahatsız olma durumu. Kokuları, tatları, sesleri, ışığı yoğun hissetme durumu.
İmgesel	Yüksek hayal gücüne sahiptirler. Olayları hatırlayabilirler ve bir olayın nasıl gerçekleştiğini hayalleriyle zihinlerinde görebilirler. Gördükleri rüyaları kolay kolay unutmazlar.
Zihinsel	Daha çok zor, karmaşık, zihinsel işlem gerektiren şeylerden hoşlanırlar. Akademik konular ve bilim çok hoşlarına gider.
Duyusal	Duyusal yoğunlukları yüksektir. Olaylardan yoğun bir şekilde etkilenebilirler. Korkuları, sevinçleri, mutlulukları yoğun yaşarlar. Empati yetenekleri yüksektir.

Tablo 3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Sınıf İçerisinde Gösterebilecekleri Olumlu ve Olumsuz Davranışlar

Özel Yetenekli Öğrencilerin Sınıf İçerisinde Gösterebilecekleri Olumlu ve Olumsuz Davranışlar		
Özellik	Olumlu Davranışlar	Olumsuz Davranışlar
Kolay ve hızlı öğrenme	Temel olguları hızlıca kavrar ve ezberlerler.	Sıkılabırlar, direnç gösterirler, başkalarını rahatsız edebilirler, beklenmedik başarısızlık gösterebilirler.
Çok okuma, araştırma	Onları kütüphanede ya da kitap okurken bulabilirsiniz.	Kitap okumaya düşkünlükleri diğer işlerini ihmal etmelerine neden olabilir
Mükemmeliyetçi olma	Aşırı başarı gösterirler.	Hata yapmak hoşlarına gitmez ve üzüntü verir. Hatadan sakınma davranışı teşebbüs yeteneğini köreltebilir.
Yüksek dikkat süresine sahip olma	Kendilerini görevlerine odaklarlar.	Bölünmelere ya da dikkati dağıtan şeylere direnç gösterirler.
Yüksek hayal gücü ve meraklılık	Soru sorarlar, fikirler onları heyecanlandırır, risk alırlar.	Organize olamayabilirler, işleri yarım kalabilir.
Farklı bakış açılarından bakabilme	Birçok yönden bakarak ilişkiler kurabilirler.	Sınırların korunmasına tahammül edemezler.
Bireysel ve bağımsız çalışma isteği	Yaratıcılık ve keşif içeren işler yaparlar.	Başkaları ile çalışmayı reddedebilirler.
Güçlü hafızaya sahip olma	Bilginin geri çağırılması güçlüdür.	Tekrarlardan sıkılırlar.
İyi gözlemci olma	Problem bulmada güçlüdürler.	Eleştirmede acımasız olabilirler, hemen her şeyi söyleyebilirler.
Mizah anlayışına sahip olma	İnce noktaları, ayrıntıları bulabilirler.	Bazen şakaları kaba ve ölçüsüz olabilir.
Yüksek kavrama gücü	Meseleleri kavrarlar ve hızla çözerler.	Başkalarının işlerine karışabilirler.
Yüksek estetik anlayış	Sanatı severler.	Kendi kişisel estetik anlayışlarına göre başkalarını yargılayabilirler.
Güçlü sözel ifadeye sahip olma	Akıcı konuşmaları vardır.	Hep kendileri konuşabilirler.
Kendilerini güdüleyebilme	Öğretmenlerin yardımına çok az ihtiyaç duyarlar.	Kendi başına buyruk bir insan olabilirler.
Olgun-yaşça büyük arkadaşlara sahip olma	Bilge yönlerini kullanırlar.	Kendilerini toplumun dışına atabilirler.
Yüksek arzu ve tutku	Ahlak, iyilik ve merhamet sahibi olurlar.	Aşırı tepki verebilirler.

30

Parlak Çocuk	Üstün Çocuk
Yanıtları bilir.	Soruları sorar.
Soruları yanıtlar.	Ayrıntıları görür, tartışır, zenginleştirir.
Kolay öğrenir.	Zaten biliyordur.
3-5 tekrarla tam öğrenir.	Tam öğrenmesi için 1-2 tekrar yeter.
Düşünceleri anlarsa:	Sayıtlamalar yapar.
Anlamı yakalar.	Varsayımlar ortaya atar.
Doğru olarak kopya eder.	Yeni bir desen yazar.
Okulu sever.	Öğrenmeyi sever.
Bilgiyi emer.	Bilgilerle oynar.
Doğru, ardıllı sonuçları hoşlanır.	Karmaşıklıklardan hoşlanır.
İyi fikirleri vardır.	Çiğni, saçma düşüncelere sahiptir.
Dikkatini yoğunlaştırır.	Hem zihinsel hem fiziksel olarak katılır.
İyi çizerler.	İyi tahmin eder.
Teknikçidir.	İkatedir.
Çok çalışır.	Çalışmaz görünse de sınavlarda başarılıdır.
Öğrendiği kadarıyla tatmin olur.	Çok fazla özeleştiri yapar.
Üst grubu oluşturur.	Grubun ötesindedir.
Yaşatları ile ilgiler.	Yetişkinleri tercih eder.

Parlak çocuk ile özel yetenekli çocuk arasındaki farkı bilmenin öğrenci tespitindeki önemine değinilmelidir.

Öğrenci notlarının özel yetenekli öğrencilerin tanınmasında tek mutlak kriter olmadığı belirtilmelidir.

Video 1 İzletilir

31

 Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Aşırı duyarlı sinir sistemine sahiptirler.
- ❑ Duyu organları keskindir.
- ❑ Bebeklerde bu aşırı duyasal uyarılabilirlik, battaniyelerini üstlerinden atma, altlarının ıslanmasından rahatsız olma, gürtlüye yoğun tepki gösterme ve tat alma duyularında aşırı duyarlılık şeklinde ifade bulabilir.

Slaytın sunumu yapılır.

32

 Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Kuvvetlidirler ve koordinasyon gerektiren faaliyetlerde tepkileri daha hızlıdır.
- ❑ Kendilerinden büyük çocuklarla karmaşık oyun oynama eğilimindedirler.

Özel yetenekli çocukların yetişkinlerle ya da büyük çocuklarla olmaktan hoşlandıkları, yetişkinlerin dikkatini çekmek istedikleri, yetişkin sohbetlerini dinleyerek bu sohbetlere katıldıkları, kendilerinden büyük çocuklar tarafından kabul gördükleri, oyunlarında oynadıkları belirtilir.

33

 Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Arkadaşlar arasında popülerdirler.
- ❑ Anne, baba ya da bakıcıyı erken tanıma ve gülme becerisi gösterirler.
- ❑ Karşıdakilerin düşüncelerini, duygularını ve isteklerini kestirebilme (empati) yeteneğine sahiptirler.

Slaytın sunumu yapılır.

34

 Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Yeni ve değişik durumlara kolay ve çabuk uyum sağlarlar.
- ❑ Grup içindeki liderliğin amacı ve işlevini kavrayabilmeleri ve diğerlerinin gereksinim ve ilgilerine duyarlı olabilmeleri nedeniyle, genellikle lider olma eğilimindedirler.

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- Espri yetenekleri gelişmiştir.
- Okula karşı isteklidirler ve ders dışı etkinliklere katılmaktan zevk duyarlar.
- Bağımsız olma özellikleri gösterirler. Bu özellikleri öğrenme etkinliklerinde de görülür.

35

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Dersi Başkenti 34

Slaytın sunumu yapılır.

BİLGİ NOTU

Bağımsızlık özelliğini ele alırsak hayatın her alanında bağımsız oldukları gibi bu özellikleri öğrenme etkinliklerinde de görülür. Yapacakları faaliyetlere kendileri karar vermek isterler. Bu sebeple öğrenme etkinliklerinde veya sorulan sorularda seçenekler sunmak gerekmektedir. Otorite figürünü reddederler çünkü buldukları ortamı kendileri şekillendirmek ve kendi kurallarına göre hareket etmek isterler. Eğer onları kurallar konusunda ikna etmek isteniyorsa onlara çok mantıklı açıklamalar yapılmalı ve etkileyici yanıtlar verebilmek gerekmektedir. Olaylar ya da nesnelere arasındaki komik olan tuhaflıkları görebilir. Sözcük oyunları yapar, kelimelerle oynar, espri yapmaktan hoşlanır.

Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- Yüksek amaç ve ideallere sahiptirler.
- Faaliyetlerini başlatmak için bir dış kuvvete ihtiyaç duymazlar yani içten denetimlidirler.
- Aşırı duygusal olabilirler. Yok olma tehlikesinde olan türler, enerji kaynaklarının azalması, kirliliğin artması gibi dünya sorunlarına aşırı duyarlı davranabilirler.

36

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Dersi Başkenti 35

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- Özgüvenleri yüksektir.
- Mükemmeliyetçidirler.
- Meseleleri sorgular, net bir şekilde düşünür, ilişkileri fark eder ve anlamları idrak ederler.
- Azimli ve sebatkardırlar.

37

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Dersi Başkenti 37

Slaytın sunumu yapılır.

BİLGİ NOTU

Mükemmeliyetçilik: Olumlu mükemmeliyetçilikte bireyler, kendi yeteneklerini göz önünde tutarak gerçekçi hedefler belirlerler. Hedeflerine ulaştıklarında da daha olumlu benlik saygısına, becerilerinin artmasından meydana gelen sevince ve iyi bir iş bitirmiş olmanın doyumuna sahip olurlar.

Olumsuz mükemmeliyetçilikte ise birey zayıflıklara ve yanlış yapmaktan kaçınmaya odaklanır. Bir işe başlama durumunda başaramama korkusu ile zihinsel ve duygusal karmaşa içine girerler ve bu nedenle işe başlamaktan kaçınırlar.

Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Başkalarıyla kolayca işbirliği yaparlar.
- ❑ Kolayca ezberleme ve ezberlediklerini de uzun süre belleklerinde koruyabilme özelliğine sahiptirler.
- ❑ Kendi başlarına okumayı öğrenebilirler.

38

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dikkat Edilmeli

Slayt sonunda **video 2** izletilir.

Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Sayılara erkenden ilgi duyma ve matematiksel akıl yürütme başarıları yüksektir.
- ❑ Mükemmel, uzun süreli bellekleri vardır. Hafızaları güçlü olduğu için önemli detay, kavram ve prensipleri unutmazlar.
- ❑ Sebep sonuç ilişkisine ilgi duyarlar.

39

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dikkat Edilmeli

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yetenekli Bireylerin Özellikleri

- ❑ Sanat, bilim, geometri, mekanik, teknoloji ya da müzik gibi alanlarda yüksek potansiyele sahiptirler.
- ❑ Gözlemlene güçleri fazladır. Esnek ve sıra dışı düşünürler.
- ❑ Hayal güçleri yüksektir. Sanat dallarında orijinal eserler verirler.

40

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dikkat Edilmeli

Slaytın sunumu yapılır.

BİLGİ NOTU

Kapsamlı sentez yapabilme; birçok bilgi ve bakış açısını ele alarak bir ürün ortaya koyabilme, kapsamlı bir sonuca ulaşma istekleri vardır. Bu istekleri ödev teslim tarihleri konusunda korku duyma, sürekli yeni bir araştırma konusuna başlama ve dağılma sorununu olumsuzluklar ortaya çıkarabilir. Çok fazla bakış açısını ele aldığı için daha fazla zamana ve ödev teslim tarihleri konusunda esneklik sağlanmasına ihtiyaç duyarlar.

Makerve Nielson (1996, s-2527) ise üstün yetenekli bireylerin dört temel özelliğe sahip olduğunu belirtmektedir:

- 1.Öğrenme: Gözle görünür kolaylıkta ve şaşırtıcı hızda özel anlama yeteneğine sahip olma
2. Hafıza, Bilgi ve Anlayış: Bilgiyi alma veya beceriyi kazanma, devam ettirme, bütünleştirme konusunda olağanüstü kapasiteye sahip olma
3. Problem Çözme: Belli bir amaca ulaşma yolunda engellenme ile karşılaştığında güçlükleri ortadan kaldırma ve meydan okuma konusunda olağanüstü yeteneğe sahip olma
4. Muhakeme: Alternatifleri ve olasılıkları düşünme konusunda olağanüstü yeteneğe sahip olma

Bazı Özel Yetenekliler

- Beethoven'ın müzik öğretmeni onun için ümitsiz vaka dedi.

41

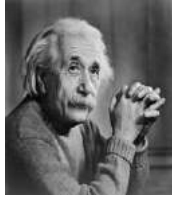
Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başbakanlığı 41

41-51 nolu slayt arası: Slaytlarda yer alan önemli şahsiyetlerin özellikleri ile özel yetenekli bireylerin özellikleri ilişkilendirilir.

Bazı Özel Yetenekliler

- Einstein, 4 yaşında konuşup 7 yaşında okumayı öğrendi.

42

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başbakanlığı 42

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

- Tolstoy başarısızlık nedeniyle okulu bıraktı.

43

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başbakanlığı 43

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

- Edison'un öğretmeni onu hiçbir şey öğrenemeyecek kadar aptal buluyordu.

44

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başbakanlığı 44

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

- Newton'un okulda notları çok düşüktü.

45

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başbakanlığı 45

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

“Türk Aydınları” lakabına sahip Oktay SİNAOĞLU, Yale Üniversitesinde tam profesörlük ünvanını en genç yaşta kazanan öğretim üyesi ve edebiyatçısıdır. Kimya, moleküler biyofizik ve biyokimya alanlarında çalışmalar yürütmüştür.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 46

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

Prof. Dr. Remziye HİSAR ülkemizin ilk kadın kimyageridir. Sorbonne Üniversitesinden mezun ilk Türk kadını olup Madam Curie ve Langevin gibi tanınmış isimlerden ders almıştır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 47

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

Türk matematikçi ve bilim insanı. Cahit Arf, cebir konusundaki çalışmalarıyla dünyaca ün kazanmıştır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 48

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

Vecihi HÜRKUŞ Türk havacılık tarihinin en önemli isimlerinden biridir, Türkiye'nin ilk uçak tasarımcısı ve üreticisidir. İlk yerli uçığımızı üretmiştir.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 49

Slaytın sunumu yapılır.

Bazı Özel Yetenekliler

Bilim adamı ve mühendistir. İlk robotu yapıp çalıştırdığı kabul edilen Ebü'l İzz El Cezeri'nin Leonardo DaVinci'ye ilham kaynağı olduğu düşünülür.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 50

Slaytın sunumu yapılır.

46

47

48

49

50

Bazı Özel Yetenekliler

- ❑ II. Mehmed, 21 yaşında İstanbul'u fethederek 1000 yıllık Bizans İmparatorluğuna son verdi. Zekası ve kabiliyetleri ile tarihe damga vurmuştur.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 51

51

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yeteneklilerde Doğru Bilinen Yanlışlar

❑ Özel yetenekli çocuklar başkaları kendilerine söylemedikçe farklı olduklarını bilmezler.	❑ Yardım almaksızın kendi yollarını kendileri bulurlar.
❑ Disipline etmek diğer çocuklardan daha zordur.	❑ Akademik, fiziksel, toplumsal ve duygusal açılardan eşit gelişirler.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 52

52

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yeteneklilerde Doğru Bilinen Yanlışlar

❑ Özel Yetenekli çocuklar bencil ve benmerkezcidirler.	❑ Özel Yetenekli çocuklar çok duygusal oldukları için gerçek yaşama ayak uyduramazlar.
❑ Büyük kafalı, çelimsiz olurlar.	❑ Dünya olaylarına çok duyarlı oldukları için kolaylıkla intihar eğilimi gösterebilirler.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 53

53

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yeteneklilerde Doğru Bilinen Yanlışlar

❑ Bu çocuklar zaten üstün, onlar için fazladan bir eğitime ihtiyaç yoktur.	❑ Özel yetenekliler, her ortamda kendilerini geliştirebilirler.
❑ Özel yeteneklileri yetiştirmek kolaydır.	❑ Özel yetenekli çocuklar sosyal uyumsuz olurlar.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 54

54

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yeteneklilerde Doğru Bilinen Yanlışlar

❑ Özel yetenekli çocuklarda davranışsal ve ruhsal bozukluklar gözlenir.	❑ Özel yetenekli çocuklar erken gelişir, erken sonlanırlar, kısa ömürlüdürler.
❑ Özel yetenekliler sıkı, kısa boylu, iri kafalı, çelimsiz ve gözlükü olurlar.	❑ Özel yetenekli çocuklar diğer insanlardan farklılaşmaktan hoşlanırlar.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 55

55

Slaytın sunumu yapılır.

Özel Yeteneklilerde Doğru Bilinen Yanlışlar

- Yukarıda sıralanan yanlış inançlar ve algılar gerçekte özel yetenekli çocukları yansıtmamaktadır.
- Özel Yetenekli bir bireyin bu özelliklerden bazılanna sahip olması, genelleme yapmamıza sebep olmamalıdır.

56

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 56

Slaytın sunumu yapılır.

ÖZEL YETENEKLİ BİREYLERİN TANILANMASI

57

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 57

Slaytın sunumu yapılır.

Öğretmenin Rolü

- Bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından yaşlarından beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren öğrenciler, eğitim ve öğretim süreci içerisinde gözlemlemek suretiyle fark edilebilirler.

58

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 58

Slaytın sunumu yapılır.

Öğretmenin Rolü

- Öğrenciye ilişkin gözlemlerini aile ile paylaşır. Aile hikayesinin bilinmesi tanılamada önemlidir. Aile ile öğrencinin durumu ile ilgili bilgi alışverişi yapar. Gerekli durumlarda, öğrencinin sağlık problemi olup olmadığının belirlenmesi için aileyi sağlık kurumlarına yönlendirir.

59

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 59

Slaytın sunumu yapılır.

Öğretmenin Rolü

- Okulun rehberlik ve psikolojik danışma servisini konu ile ilgili bilgilendirerek, önerilerine başvurur.
- Öğrencinin özel eğitim ihtiyacının belirlenmesi amacıyla öğrenciyle ilgili olarak **Eğitsel Değerlendirme İsteği Formunu** doldurarak okul idaresine teslim eder.

60

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 60

Slaytın sunumu yapılır.

Ailenin Rolü

- ❑ Öğrencinin ailesi, durum ile ilgili bilgilendirilir. Eğitsel değerlendirme formu, kapalı zarf ile veliye teslim edilir ve veli randevu almak üzere RAM'a yönlendirilir.
- ❑ Verilen randevu tarihi ve saatinde veli öğrenci ile birlikte orada bulunur.

61

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 61

“Eğitsel Değerlendirme İsteği Formu”nun birkaç nüshası kursiyerlere dağıtılır. Katılımcıların, formdaki maddeleri incelemeleri sağlanır.

Rehberlik Araştırma Merkezinin (RAM) Rolü

- ❑ Uygulanan zekâ testi sonucunda 130 ve üzeri zekâ puanına sahip olduğu belirlenen bireyler için **Özel Eğitim Değerlendirme Kurul Raporu** hazırlanır.

62

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 62

Kursiyerlerden “Aileyi ikna edemiyorsak ne yapmalıyız?” vb. şekilde sorular gelebilir. Aile ikna edilmediği sürece öğrenciyle ilgili herhangi bir işlem yapılamayacağı söylenir.

NOT

Öğrenci BİLSEM'e devam ediyor ve aynı zamanda öğrenim gördüğü okuldaki destek eğitim odası hizmetinden de faydalanmak istiyorsa RAM'a başvurur. RAM tarafından rapor hazırlanır. Hazırlanan bu rapor doğrultusunda bu hizmetten faydalanır.

63

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 63

Slaytın sunumu yapılır.

Okulun Rolü

- ❑ RAM tarafından hazırlanan bu rapor doğrultusunda, öğrenci okuldaki destek eğitim odası hizmetinden yararlanır. Okul özel yetenekli olarak tanılanan öğrenciye destek eğitim odası açmak zorundadır.

64

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 64

Slaytın sunumu yapılır.

Tam Zamanlı Kaynaştırma

- ❑ RAM ya da BİLSEM sürecinde tanılanan özel yetenekli öğrencinin kaydının normal sınıfta olduğu; akranlarıyla sınıf öğretmeninden eğitim aldığı durumdur.
- ❑ Bu durumda normal sınıf öğretmeni öğrencinin sınıf içindeki tüm gereksinimlerini karşılamakla (**sınıf içi zenginleştirme + BEP**) sorumludur.

65

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 65

Slaytın sunumu yapılır.

Zekâ Testleri

□Bireyin eğitsel değerlendirme ve tanınması rehberlik ve araştırma merkezinde oluşturulan özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından nesnel, standart zeka testleri ve bireyin özelliklerine uygun ölçme araçlarıyla yapılır.

66

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 66

Slaytın sunumu yapılır.

Yaygın Kullanılan Testler

• STANFORD BİNET ZEKÂ TESTİ	PORTEUS LABİRENTLERİ TESTİ	ZİHNİ OLGUNLUK TESTİ
• WISC-R TESTİ	TEMEL KABİLİYETLER TESTİ 7-11	ANKARA GELİŞİM TARAMA ENVANTERİ(AGTE)
• WNV TESTİ	BİNET-TERMAN TESTİ	TONI-4 ZEKÂ TESTİ
• ASIS	DENVER GELİŞİM TESTİ	BAYLER BEBEKLER İÇİN ZEKÂ TESTİ
• LEITHER PERFORMANS TESTİ	KOHS KÜPLERİ ZEKÂ ÖLÇEĞİ	CAS-TESTİ

67

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 67

NOT: Kırmızı renkteki zekâ ölçekleri Türkiye’de uygulanan zekâ ölçekleridir. WNV testi BİLSEM sürecinde kullanılır. Stanford Binet, Leither ve WISC-R zekâ ölçekleri Rehberlik Araştırma Merkezlerinde kullanılır. ASIS ilk yerli zekâ ölçeği olma özelliği taşımaktadır.

ÖZEL YETENEKLİ ÇOCUKLARIN EĞİTİMLERİ

68

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 68

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

□Özel eğitim kapsamı içinde ele alınması tartışmalı özel yetenekliler için son yıllarda bir çok ülkede eğitimleri konusunda önemli adımlar atılmış bulunmaktadır.

69

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 69

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

□Bu çocuklara normal çocuklara uygulanandan farklı eğitim uygulamak, yeni yaklaşımlar bulmak için harcanacak çaba genel eğitime katkıda bulunacak ve genel eğitimin niteliğini arttıracaktır.

70

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 70

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

□Konuya bu varsayımlar doğrultusunda bakıldığında göz önünde bulundurulması gereken üç gerçek karşımıza çıkmaktadır:

- 1) **Özel Yeteneklilerin Tespiti**
- 2) **Özel Yeteneklilerin Eğitimi**
- 3) **Özel Yeteneklilerin Sosyal Uyumu**

71

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Daire Başkanlığı 71

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

1. Özel Yeteneklilerin Tespiti

Özel yetenekli çocukları arayıp tarayarak bulmak gerekmektedir. Çünkü bu çocukların çoğu kendiliğinden ortaya çıkmazlar. Belirlenemezlerse toplum içinde yok olup giderler.

72

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Daire Başkanlığı 72

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

2. Özel Yeteneklilerin Eğitimi

Tarıyıp bulunan özel yetenekli çocukların, özel eğitim önlemleriyle en iyi biçimde gelişmelerini sağlamak gerekmektedir.

73

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Daire Başkanlığı 73

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

3. Özel Yeteneklilerin Sosyal Uyumu

Özel yetenekli çocukların kısa sürede hayata hazırlanmalarını sağlayarak, uzun süre verimli bir biçimde topluma katkıda bulunmalarını gerçekleştirmek, eğitimin öncelikleri arasındadır.

74

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Daire Başkanlığı 74

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

□Özel yetenekli çocuklar için geliştirilmiş olan eğitim önlemlerinin yarar ve sakıncalarının bilinmesi, Türkiye'deki uygulamalar için önem taşımaktadır.

□Özel yetenekli çocuklara yönelik uygulanan eğitim modelleri iki ana gruba ayrılmaktadır.

75

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Daire Başkanlığı 75

Slaytın sunumu yapılır.

Eğitim Modelleri

1. AYRI EĞİTİM

Gruplama

Hızlandırma

Zenginleştirme

2. BİRLİKTE EĞİTİM

Gruplama

Hızlandırma

Zenginleştirme

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 76

Her iki modelde de “gruplama, hızlandırma, zenginleştirme” yapıldığına değinilir.

76

Ayrı Eğitim

- Özel yetenekli çocuklar için özel olarak düzenlenmiş eğitim ortamlarında, özel olarak yetiştirilmiş öğretmenlerle, özel olarak geliştirilmiş programların homojen veya heterojen gruplara uygulandığı eğitim uygulamalarıdır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 77

Slaytın sunumu yapılır.

77

Bu uygulamada;

- Özel yetenekli çocuklar belirli özellik ve düzey yakınlıklarına göre gruplanır,
- Grupun özelliklerine ve gereksinmelerine göre özel eğitim programları geliştirilir,
- Programlar çeşitli eğitsel düzenlemeler içerisinde uygulanır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 78

Slaytın sunumu yapılır.

78

Ayrı Eğitimin Yararları

- Çocuklar homojen bir grup oluşturduğu için en üst düzeyde öğrencilerin birbirlerini desteklemelerini sağlar.
- Tek başına olma duygusunu azaltır.
- Eğitsel gereksinimlerini karşılayacak, özel geliştirilmiş programlar kullanılır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 79

Slaytın sunumu yapılır.

79

Ayrı Eğitimin Yararları

- Özel yetenekli çocukların eğitimi, özel olarak seçilmiş ve yetiştirilmiş öğretmenlerle sağlanır.
- Çeşitli alanlarda derinlik ve karmaşıklık boyutlarını içeren öğrenme gereksinimlerini karşılayacak özel donanımlara olanak sağlar.
- Çocukların yetenekleri yönünde ve düzeyinde gelişimlere yer verir.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 80

Slaytın sunumu yapılır.

80

Ayrı Eğitimin Sakıncaları

- ❑ Özel yetenekli çocukların diğer çocuklarla etkileşimde bulunmalarını önleyeceği için, toplumla bütünleşmemelerine ve bencil olmalarına sebep olabilir.
- ❑ Liderlik özelliklerinin gelişimini engelleyebilir

81

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 81

Slaytın sunumu yapılır.

Ayrı Eğitimin Sakıncaları

- ❑ Çocukları çok erken yaşta uzmanlık alanlarına yönlendirmesi, sonraki dönemlerde başka alanlara kaymalarını engelleyebilir.
- ❑ Çocukların birçok üstün özelliklerinin toplum için işlevsel hale gelmesini engelleyebilir.
- ❑ Tüm önlemler içerisinde en maliyetli olanıdır.

82

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 82

Slaytın sunumu yapılır.

Ülkemizdeki Başlıca uygulamalar

- ❑ Enderun Mektepleri
- ❑ Fen Liseleri (Ankara Fen Lisesi)
- ❑ Güzel Sanatlar Lisesi
- ❑ Bilim ve Sanat Merkezleri
- ❑ Üniversite bünyesinde kurulan özel yetenekliler eğitim programları

83

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 83

Enderunun dünyada özel yetenekli bireylerin eğitimi için gerçekleştirilen ilk uygulamanın olduğu, fen liselerinin ise cumhuriyet döneminde özel yetenekli bireyler için açıldığı belirtilir.

Fen liselerine sınavla öğrenci alınmaya başlanınca özel yetenekli öğrencilerle parlak zekalı öğrencilerin bir arada eğitim gördüğü bir kurum haline geldiği vurgulanır.

BİLGİ NOTU

ÜLKEMİZDEKİ UYGULAMALAR

ENDERUN: ÜSTÜN YETENEKLİLER İÇİN SARAYDA BİR OKUL

Enderun uygulaması, 15. yüzyılın ortalarında Sultan II. Murat tarafından başlatılmış, daha sonra Fatih Sultan Mehmet tarafından yeniden düzenlenerek İmparatorluğun üst düzey yönetimini ve idari mekanizmanın yürütülmesini üstlenecek kadroların yetiştirilmesini sağlayan bir kurum olarak ülkeye dört yüzyıldan uzun bir süre hizmet vermiştir. Osmanlı sultanlarının ana amacı, ülkenin yönetimini üstlenebilecek nitelikteki üstün ve istisnai yeteneklerin keşfedilmesi ve yetiştirilmesi idi. Bu seçme, eleme, uygun pozisyonlara göre yetiştirme işi son aşaması Enderun olan uzun bir süreci gerektiriyordu.

Enderun'daki eğitim ilkeleri kısmen Platon'un "Cumhuriyet"inde öne sürdüğü fikirleri, kısmen de Rönesans'ın etkisini çağırıştırır. Günümüz ölçülerine göre çoğu son derece çağdaş olan ve yaygın kabul gören bu özellikler şöyle sıralanabilir:

- Öğrencilerin genel ya da özel yeteneklerine göre seçimi
- Beşerî bilimleri, doğa bilimlerini, matematiği, beden eğitimi ve meslek eğitimi kaynaştıran dengeli bir müfredat programı
- Bedenin sağlıklı gelişiminin uzun süre ve sistematik bir biçimde sağlanması
- Müziğe, özellikle şarkı söylemeye verilen önem, müzikle matematiğin ilişkilendirilmesi
- Öğrenciye ilgi ve yeteneğine göre alan seçme özgürlüğü
- Öğrenme ve yaşama ortamlarının çakıştırılması
- Ödül ve cezaya dayalı bir liyakat sistemi

Enderunun müstakbel öğrencileri yani devşirmeler çoğunlukla İstanbul'un batısında kalan illerdeki tebaların çocukları arasından ve bu konuda yıllarca edindikleri tecrübe ile uzmanlaşmış bir ekip tarafından seçilirdi. Aday gençlerin soylu ya da önde gelen ailelerin tercihen ilk çocuğu olmasına; sağlıklı, güzel ya da yakışıklı olmasına, yaşlarının 12-16 arasında olmasına, zeki ve yetenekli olmasına özen gösterilirdi. Devşirme seçmeye yılın belli mevsimlerinde gidilir ve bu işlem birkaç ay sürerdi. Daha sonra devşirmeler dil, din ve kültür öğrenmek üzere Türk ailelerin yanına verilir, oradan da Edirne'de ya da Galatasaray'daki hazırlık okuluna gönderilirdi. Bu okulların süresi 6 ya da 8 yıl arasında olur, bu sürenin sonunda öğrencilerin bir kısmı orduda ya da devletin çeşitli kuruluşlarında görevlendirilirdi. İçlerinde en yetenekli ve güzel olanlar (Osmanlı'da yüzü güzel olanın ruhunun da güzel olacağına inanılırdı.) yani öğrencilerin %30'u enderuna gönderilirdi. Buradaki eğitim 8-10 yıl sürer, mezunlar alanlarına ve performanslarına uygun pozisyonlara yerleştirilirdi. Üst düzey devlet ordu yönetiminde bulunanların yaklaşık %75'i enderun mezunuydu.

Enderun beşerî bilimler, savaş sanatı ve mesleki eğitimden oluşan bir üçlü sacayağı modelini sergiler. Beşerî bilimler programında tüm öğrenciler için zorunlu olan Türkçe, Arapça, müzik ve Kur'an bulunurdu. Seçmeli dersler arasında ise Farsça, Türkçe ve Farsça edebiyat, Arapça dilbilgisi, İslam'la ilgili çalışmalar, hukuk, tarih ve matematik gibi dersler yer alırdı. Savaş sanatları içinde okçuluk, güreş, koşu, uzun atlama, halter ve savaş oyunları seçenekleri sunulurdu. Enderunda öğrenilen meslekler doğrudan saray hizmetine yönelik olarak orduda, hazinede ya da sultanın odalığında göreve götüren bilgi ve becerileri içeriyordu.

Enderun mezunları yetenekleri, eğitimleri ve üstlendikleri görevler itibarı ile yüzyıllar boyunca içinde yaşadıkları toplumun seçkin ve güzide elemanları olarak Osmanlı İmparatorluğu'nun güvencesi olmuşlardır. Gerileme dönemi ile başlayan çöküş, zaman içinde enderunu da etkilemiş, yetenek seçimi yerine üst düzey görevlilerin çocuklarını okula alma, liyakat yerine kayırma, nitelikli öğretim personeli yerine taraftar hocalar getirme gibi uygulamalar yaygınlaşmış ve buna bağlı olarak da enderunda eğitim düzeyi düşmüştür.

GÜNÜMÜZDEKİ UYGULAMALAR

Üstün yeteneklilerle ilgili ilk deneme 1960'lı yıllarda Ankara'da özel sınıflar ve türdeş yetenek sınıfları uygulamaları ile başlamıştır. Özel sınıf denemesi Ergenekon İlkokulunda çevre okullardan seçilen ve IQ düzeyleri o günün ölçme araçlarına göre 125 ve üstü olan öğrenciler ayrı bir sınıfa toplanarak onlara zenginleştirilmiş bir program uygulanmıştır. Ancak deneme, ortaokul düzeyinde de sürecek biçimde planlanmış olduğu hâlde yarıda kesilmiş, bu sınıftan çıkan öğrencileri gene döneminde öğrencilerini seçerek alan Maarif Koleji kabul etmiştir. Uygulamanın kapatılmasının sebebinin, üst düzey bürokratların kendi çocuklarının yetenek düzeyi yeterli olmasa da bu sınıflarda yer alması için yaptığı baskılar olduğu söylenmektedir. Türdeş okullar uygulaması da aynı dönemde Ankara'daki üç okulda başlatılmış ancak beş yılın sonunda herhangi bir değerlendirme yapılmadan sona erdirilmiştir.

Cumhuriyet dönemindeki ikinci üstün yetenekliler atağı, iki girişimcinin okul açma çabası, yurt dışında hızla yaygınlaşmakta olan üstün yetenekliler eğitimi rüzgârının Türkiye'ye ulaşması ve üstün yeteneklilerin anne babalarının çabaları ile ortaya çıkmış ancak on yıllık bir mücadelenin sonunda bazı çevrelerin bu çabaları desteklemesi yüzünden ciddi bir etki gösterememiştir. Bu sonuçsuz çabalar şöyle özetlenebilir:

1990'da Sezai Türkes, ailesinin maddi gücü onları okutmaya yetmeyecek üstün yetenekli çocukları yetiştirmek amacıyla müteveffa eşinin adına tamamen yatılı ve parasız bir okul kurmak üzere İnanç Vakfını kurmuştur. Vakıf üç yıl boyunca okulun mimari projesinin ABD'nin bu konuda önde gelen bir firması ile hazırlanması, okul yerleşkesinin inşaatı; özel zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış yedi yıllık müfredat programının Türk bilim adamları ve eğitimcileri tarafından geliştirilmesi; özgün bir öğrenci seçim sisteminin yaratılması, okulun donanım, malzeme ve yönetim sistemleri açısından donatılması ile uğraşmıştır. İnanç Lisesinin ilk 30 öğrencisi 1993 yılında Bayramoğlu'ndaki geçici tesislerde öğretime başlamış, daha sonra 1994'te Gebze'deki İnanç Öğrenme Köyü'ne taşınmıştır. Eğitim öğretim dili İngilizce olan ve ilkokul beşinci sınıfı bitiren öğrencilerini ülke çapında yapılan dört aşamalı bir seçim yöntemi ile seçen liseye her yıl 30-32 öğrenci alınmış, yurt dışından ve içinden seçilmiş nitelikli öğretmenlerle özel yeteneklilere uygun zenginlik ve çeşitlilikte etkinlikler düzenlenmiştir. Ancak yetkili merciler, okulu bir özel yetenekliler okulu olarak kabul etmemiş, hazırlanan programları onaylamamış, okulu Anadolu lisesi statüsüne indirgemıştır. Sekiz yıllık eğitime geçiş sürecinde okulun ortaokul bölümü kapatılmış, milyonlarca ABD dolarına mal olan yatırım sıradan bir anadolu lisesine dönüştürülmüştür.

Okulun kuruluş çalışmaları sırasında Vakıf, Üstün Yetenekliler Dünya Konseyi (WCGTC) ve Avrupa Üstün Yetenekliler Konseyi (ECHA) ile ilişkiler kurmuş; bir süre ECHA'nın Türkiye temsilciliğini yürütmüş hatta yeni kurulmakta olan Okullar Bölümünün kurucu üyeliğini yapmıştır. Vakıf, 1991'de uluslararası bir üstün yetenekliler paneli düzenlemiş, Bakanlık yetkilileri de dâhil olmak üzere çok sayıda eğitimcinin bu konuda yurt dışında ve yurt içinde seminerlere, toplantılara katılmasını sağlamıştır.

1991-92 öğretim yılında açılan İstanbul'da Yeni Ufuklar Koleji, normal üstü zekâya sahip öğrencileri seçerek özel üstün yetenekliler eğitimini hedefleyen bir özel okuldur. Bu okula da Millî Eğitim Bakanlığı tarafından özel eğitim kurumu statüsü verilmemiştir. Bu okul da yurt dışı kuruluşlarla ilgili kişilerle bağlantılarını sürdürerek ülkemizde konunun önemini vurgulamaya çalışmıştır. WCGTC'nin 13. dünya konferansı, A Challenge for the new Millanium (Yeni Binyıla Meydan Okuma) başlığı altında bu okulun ev sahipliği ile 2-6 Ağustos'ta İstanbul'da gerçekleşmiştir.

Bir grup anne baba ve üstün yeteneğin geliştirilmesine gönül vermiş bilim adamı, eğitimci ve iş adamı 1993 yılında İstanbul'da Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Eğitim Vakfını kurmuştur. Vakıf, bir süre bazı özel okullarla iş birliği yaparak üstün yetenekli çocuklara ek zenginleştirme ve farklılaştırma olanakları yaratmaya çalışmışsa da yeterli desteğin verilmemesi nedeniyle bu denemeden de vazgeçilmiştir. Konuyla ilgili bilimsel toplantılar düzenleyen, panellere katılan ve ilgili diğer kişi ve kuruluşlarla iş birliği yapan Vakıf, üstün yetenekli çocuklara okul dışı zenginleştirme etkinlikleri sunmaya çalışmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığının üstün yeteneklilerle ilgili birimi olan Özel Eğitim Genel Müdürlüğü, 1995'te maddi desteği sağladıkları bir aile ile Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezini ilköğretim çağı çocuklarının eğitiminin geliştirilmesi amacı ile açmıştır. Gardner'in Çoklu Zekâ kuramı doğrultusunda genel eğitime destek niteliğinde bazı etkinliklerin ders saatleri dışında yürütülmüştür.

1996'da bilim ve sanat merkezleri fikrini geliştirerek yaygınlaştırmaya çalışan Özel Eğitim Genel Müdürlüğü, İstanbul için bir model arayışına başlamış ve bunun sonucunda amacı, yapısı ve işleyişi açısından özgün bir model geliştirilmiştir. Farklı yetenek alanlarından seçilen temel eğitim çağı öğrencilerinin oluşturacağı ve bir proje lideri (mentor) ile birlikte 3-4 kişilik gruplarla gerçek yaşam ve sorun ortamlarında gerçekleştirilecek proje temelli öğrenmeye dayalı bu model, ülke sathına yayılan BİLSEM ağı ile faaliyetlerinin nitelik ve niceliğini her geçen gün artırarak sürdürmektedir.

Özel eğitim gerekliliğinin ilk fark edildiği alan müzik olmuş ve 6660 sayılı Kanun çıkartılarak müzikte üstün yetenekli çocukların erken yaşta tanınması ve ihtiyaç duydukları özel eğitimi almak üzere yurt dışına gitmeleri sağlanmıştır. Ünlü sanatçılarımız Suna Kan ve İdil Biret bu olanaktan yararlanarak üstün yeteneklerini üstün performansa çevirme şansını ve becerisini sergilemiş değerlerimizdir. Daha sonra bu Kanun'un kullanımı ya da iddia edildiği gibi kötüye kullanımı önce sınırlanmış sonra da 1977'de dondurulmuştur.

1964'te ilk mezunlarını seçen Ankara Fen Lisesi, fen ve matematikte üstün yeteneklileri toplamış ve onlara Ford Vakfının mali, ABD'de New York'taki Bronx Fen Lisesinin bilgi desteği ile özel olarak seçilmiş ve ABD'de ve ODTÜ'de yetiştirilmiş öğretmenlerle özel bir eğitim sunmuştur. Yatılı okul ortamında, laboratuvar ve kitaplık, gezi-gözlem, münazaralar, küçük grup çalışmaları ve bireysel destek uygulamaları ile desteklenen bu uygulama dört yıl sürmüş, Ford Vakfının desteğini çekmesi ile özelliğini yitirmiştir.

1990'ların başında Ankara ve İstanbul'da açılan ve daha sonra yaygınlaştırılmaya çalışılan güzel sanatlar liselerinde lise düzeyinde resim ve görsel sanatların bazı dallarında özel eğitim verilmektedir.

Her ne kadar özel eğitim amacına dönük olarak hizmet vermeseler de ülkemizde geçerli olan son derece seçici-eleyici bir modelle öğrenci alan Robert Lisesi, Üsküdar Amerikan Koleji, İzmir Amerikan Koleji, Alman ve Avusturya Lisesi gibi bazı özel okullar yalnızca akademik başarıya göre seçilen öğrenciye değil onun doğal bir bileşeni olan üstün yeteneği de içinde barındıran bir grup öğrenciye eğitim vermektedir. Bu okullardan birkaçı öğrencinin ihtiyacına göre müfredatı esnetmekte; zenginleştirme, derinleştirme, mentorlarla çalışma, bireysel projeler ve uluslararası yarışmalar gibi yöntemlerle bu öğrencilerine farklılaştırılmış bir üstün yetenekliler eğitimi sunmaktadır.

Özellikle İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyük şehirlerimizde kurulan özel okullar bünyelerinde üstün zekâlılar eğitimi verilen birimler kurmaktadır.

Üniversiteler çocuk üniversitesi birimleri veya ilgili enstitüler çatısı altında üstün zekâlılar eğitim programları yürütmektedir. Bunlar arasında "Avrupa Yetenek Merkezi" yeterlilik belgesine sahip olan ÜYEP Anadolu Üniversitesi bünyesinde Eskişehir'de hizmet vermektedir.

Birlikte Eğitim

- ❑ Özel yetenekli çocukları akran gruplarından ayırmadan aynı eğitim ortamında destek hizmetlerinin ve programların sunulduğu eğitim ortamlarıdır.

84

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 84

Slaytın sunumu yapılır.

Birlikte Eğitimin Yararları

- ❑ Öğrencinin fiziksel gelişimine uygun akranları ile birlikte eğitim alması
- ❑ Öğrencinin akranları ile etkileşim içine girerek sosyalleşmesi
- ❑ Yaşlılarıyla beraber kendi zeka düzeyine göre eğitim alması

85

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 85

Slaytın sunumu yapılır.

Birlikte Eğitimin Sakıncaları

- ❑ Ortalama öğrenci seviyesinde eğitime tabi tutulması ve ihtiyacına uygun eğitim hizmetinden mahrum kalması
- ❑ Alanında nitelikli eğitim verecek öğretmenlerin sayıca azlığı
- ❑ Okulun fiziki şartları, donanımı, öğrenci profili vb. yetersizliklerin özel yetenekli öğrencilerin gelişimini olumsuz etkilemesi

86

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 86

Slaytın sunumu yapılır.

Gruplama

- ❑ Öğrencilerin yetenek düzeylerine göre farklı okullarda, farklı sınıflarda farklı biçimlerde eğitim-öğretim etkinliklerine katılmaları uzun yıllardır uygulanmakta olan bir eğitim stratejisidir.
- ❑ Gruplamanın öğrenci başarısı üzerindeki etkisi, büyük ölçüde gruplama türlerine ve gruplama ile ele alınan eğitim programının içeriklerine bağlıdır.

87

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 87

Slaytın sunumu yapılır.

Gruplama Türleri

Gruplama Türü	Tam Zamanlı	Yarı Zamanlı
Homojen	Tam özel sınıf Özel okul Okul içinde okul Sınıflararası özel sınıf Erken özel sınıf Hızlandırılmış sınıflararası sınıf XYZ grupları	Kısmen özel sınıf Destek Eğitim Odası Derse dayalı tekrarlı gruplar Sınıf içi benzer yetenek grupları
Heterojen	Karma sınıf Normal sınıfta öğretim	Sınıf içi karşıt yetenek grupları Sınıf içi çok düzeyli gruplar

88

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Dairesi Başkanlığı 89

Slaytın sunumu yapılır.

Hızlandırma

□ Bu eğitim modeli özel yetenekli çocuklara uygulanacak olan eğitimin sunulduğu biçimiyle ilgili bir yaklaşımdır. İki farklı uygulaması bulunmaktadır:

- 1) Okula Erken Başlatma
- 2) Sınıf Atlama

89

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Dairesi Başkanlığı 90

Slaytın sunumu yapılır.

Hızlandırma

□ **Okula Erken Başlatma:** Ülkemizde 60 aydan itibaren çocuklar velisinin isteğiyle okula başlayabilmektedir. Bu durum özel yetenekli çocuklar için avantaj sağlamaktadır.

90

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Dairesi Başkanlığı 91

Slaytın sunumu yapılır.

BİLGİ NOTU

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği'nde kayıt ile ilgili madde

Madde 11:

İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir.

İlgili maddeye istinaden gelişimsel olarak akranlarından ileride olan bireyler okula 60. ayda başlayabilir. Böylece öğrenci kendi bilişsel düzeyinde olan öğrencilerle bir arada eğitim öğretim görür.

Hızlandırma

- **Sınıf Yükseltme:** Çocuk okula başladıktan sonra, okul başarısına, uzman görüşlerine ve psikometrik ölçüm sonuçlarına göre, öğrenim ve zekâ düzeylerine uygun bir üst sınıfa atlatılarak yapılan uygulamadır.

91

Okul Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 91

Slaytın sunumu yapılır.

BİLGİ NOTU

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde sınıf yükseltme ile ilgili madde

MADDE 32:

(1) İlkokul 1, 2 ve 3 üncü sınıf öğrencilerinden bilgi ve beceri bakımından sınıf düzeyinin üstünde olanlar velisinin yazılı talebi, sınıf öğretmeninin önerisi ile eğitim ve öğretim yılının ilk ayı içinde sınıf yükseltme sınavına alınırlar. Başarılı olanlar bir üst sınıfa yükseltilir.

c) Sınıf yükseltme sınavına değişik sınıflarda olmak üzere bir defadan fazla da girilebilir. Ancak sınıf yükseltme aynı öğrenci için bir kez yapılır.

Zenginleştirme

- Normal ve özel yetenekli öğrencinin herhangi bir konu ya da alan üzerinde akranlarına göre daha fazla derinleşmesinin sağlanması, konu veya alanın genişletilmesi olarak tanımlanabilir.

92

Okul Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 92

Zenginleştirmenin destek eğitim odalarında kullanılan uygulama olduğu belirtilerek önemi vurgulanır.

Zenginleştirme

- Türkiye dışındaki hemen hemen gelişmiş her ülkede en yaygın biçimde uygulanan program modeli **zenginleştirmedir**.
- Okullarda uygulanmakta olan ilgi kümesi çalışmaları buna olanak tanımakla birlikte, öğretmenlerin bu alanda yetiştirilmemiş olması, sınıf sayılarının kalabalık olması uygulama olanağını kısıtlamaktadır.

93

Okul Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 93

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirme

Bu eğitim uygulamasında alınması gereken bazı önlemler şunlardır:

- Müfredata derinlemesine ve genişlemesine eklemeler yapma,

94

Okul Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 94

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirme

- Bireyin gereksinimine göre müfredatı iletirme, aşamalarını belirleme,
- İlgili ve gereksinimlere göre materyalleri çeşitlendirme,
- Yaratıcılık ve eleştirel düşünmeyi, problem çözüme, iletişim ve toplumsal becerileri geliştirme

95

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 95

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmenin Yararları

- Özel yetenekli çocukları normal akranlarından ayırmadan, duygusal-sosyal gelişimlerini teşvik eder,
- Çocukların daha uyumlu ve esnek olmalarına olanak sağlar,

96

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 96

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmenin Yararları

- Özel yetenekli çocukların ileri oldukları alanlarda kendi **hız, yeterlilik ve kapasitelerine** göre gelişmelerini sağlar,
- Akranlarıyla etkileşimde bulunarak bir arada öğrenme ve üretmelerine olanak sağlar,

97

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 97

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmenin Amaçları

- Yeteneklerini tümüyle kullanabilmek,
- Bilgi kapasitesini artırmak,
- Algılamayı derinleştirmek,
- Bilişsel düzeylerini yükseltmek,

98

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 98

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmenin Amaçları

- Öğrenme motivasyonu sağlamak,
- Arzu edilecek eğitim, düşünme ve paylaşma yöntemlerini aşlamak,
- Sorumluluğu yükseltmek,
- Yaratıcılığa şans vermektir.

99

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 99

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

Zenginleştirme faaliyetlerinde **dikkat edilecek hususlar** şunlardır:

- Çok çeşitli konulardan oluşmalı,
- İçerik, öğrenciye ilgi duyabileceği yeni alanları tanıtmalı,

100

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 100

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Karmaşıklık düzeyi ileri konular seçilmeli,
- Motivasyonu artırıcı olmalı,
- Yaratıcı düşünme ve problem çözme geliştirici olmalı,

101

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 101

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Zenginleştirme, okuldaki bütün öğretim dalları ile ilgili olarak uygulanabilmeli,
- Seçilecek zenginleştirme konuları; öğrencinin bağımsız olarak inceleme, gözlem ve araştırma etkinlikleri yapabilmesine elverişli olmalı,

102

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 102

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Zenginleştirme çalışmaları özel yetenekli öğrencilerin ilgisini uyandırabilecek nitelikte olmalı ve mekanik/anlamsız tekrarlamalardan (bol sayıda tekrardan başka özelliği olmayan ev ödevleri, ders dışı çalışmalar) kaçınılmalıdır.

103

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 103

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Seminer türü çalışmalar, küme tartışmalar, inceleme ve araştırma niteliğinde olan görevler, herhangi bir konu ya da durumun değerlendirilmesi niteliğindeki çalışmalar verilmelidir.

104

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 104

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- İlkokul düzeyinde yabancı dil öğretimi sık sık uygulanmakta ve önerilmektedir.
- Bundan başka robotik, matematik, elektronik, mekatronik, yazılım/kodlama, güzel sanatlar ve benzeri alanlarda, öncelikle kendi çabaları ile çalışabilecekleri özel öğrenim üniteleri verilebilir.

105

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 105

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Müze, fabrika ve çeşitli bilim ve teknoloji merkezlerine ziyaretler tertiplemek ve burada yeteneklerine uygun bir düzeyde gözlemler ve incelemeler yaptırıp sınıfa raporlar getirmek de yararlı olur.

106

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 106

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Zenginleştirme programının etkili ve yararlı olabilmesi için öğretici filmler, atlas, ansiklopedi, yerküre, sözlükler ve benzeri ders araçlarının el altında bulundurulması da önerilmektedir.

107

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 107

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Zenginleştirmede kullanılan teknik ve yöntemler; araştırma merkezi, programlı öğretim, etkileşimli materyal, bağımsız çalışma, bilgisayar, asistanlık, araştırma, ders, staj, çoklu zeka yöntemi ve proje tabanlı öğrenme gibi yöntemlerdir.

108

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 108

Slaytın sunumu yapılır.

Zenginleştirmede Dikkat Edilecek Hususlar

- Araştırma, yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlamakta, öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal gelişmelerini sağlamaktadır.
- Her zaman ve her koşulda zenginleştirme yapılabilir.

109

Özel Yeteneklerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 109

Slaytın sunumu yapılır.

BİLGİ NOTU

Tablo 4. Sınıf Düzeylerine Yönelik Önerilen Farklılaştırma Stratejileri

Sınıf Düzeylerine Yönelik Önerilen Farklılaştırma Stratejileri					
Farklılaştırma Stratejileri	Okul öncesi	1.Sınıf	2-4. Sınıf	5-8. Sınıf	9-12. Sınıf
Aşamalı öğretim	+	+	+	+	+
Öğrenme durakları	-	-	+	+	+
Öğrenme merkezleri	+	+	+	+	+
İlgi merkezleri	+	+	+	+	+
Kişisel gündem	-	-	+	+	+
Öğrenme sözleşmeleri	-	-	+	+	+
Bağımsız çalışma	-	-	+	+	+
Uzmanlık grupları	-	-	+	+	+
Seminer	-	-	-	+	+
Sokratik seminer	-	-	-	+	+
En zoru ilk yapan	-	-	+	+	+
Genişletme	-	-	+	+	+
Müfredat daraltma	-	-	+	+	+
Toplumsal sorumluluk	-	-	-	-	+
Esnek gruplama	+	+	+	+	+

Özel Yetenekliler Eğitiminde Kapsamlı Bir Müfredatta Olması Gereken Bileşenler ve Özellikleri

A. İÇERİK

Anlamı: İçerik öğrenci için öğretilmek istenendir.

Özellikleri:

- Kavramları ve fikirleri birleştirmelidir.
- Bir disiplin ile ilgili becerileri kazandırmalıdır.

B. GİRİŞ ETKİNLİKLERİ

Anlamı: Öğrencilerin üniteye odaklanmalarını sağlayan, ilgilerini belirleyen ve yönlüten, ön bilgilerinin düzeyini belirleyen etkinliklerdir.

Özellikleri:

- Öğrencilerin öğrenecekleri ile ilgileri arasında bağ kurdurmalıdır.
- Öğrenciyi teşvik etmeli, öğrenmeleri ile ilgili kısa bakış geliştirmelidir.
- Gerçek hayat ile öğrenecekleri arasında ilişki kurmasını sağlayacak bir organizatör ya da ateşleyici rolü üstlenmelidir.

C. ÖĞRETİMSEL STRATEJİLER

Anlamı: Eğitiminin öğretimde kullanacağı eğitimsel stratejilerdir. Birçok öğretimsel strateji bulunmaktadır. Özel yeteneklilerin öğretmeni uygun olanı seçebilir.

Özellikleri:

- Özel yeteneklilerin özelliklerine uygun olmalıdır. Örneğin, anlatım yöntemini kullanmak çok uygun olmaz. Tartışma yönteminin de etkili olan teknikleri kullanılmalıdır.
- Araştırmaya sevk edici, bireysel öğrenen olmalarını sağlayıcı olmalıdır.

D. ÖĞRENME ETKİNLİKLERİ

Anlamı: Özel yetenekli öğrencilerin öğrenmelerini sağlayıcı, planlı, ders içinde kullanılan, kazanımların elde edilmesini sağlayan öğretimsel araçlardır.

Özellikleri:

- Hedeflerle ilişkili olmalıdır. Güzel etkinlik diye ilişkisiz etkinlikler yapılmamalıdır.
- Öğrencide gelişmesi beklenen becerileri (yaratıcılık, eleştirel düşünme, araştırma becerileri gibi) geliştirici yönü de olmalıdır.

E. GENİŞLETME ETKİNLİKLERİ

Anlamı: Özel yetenekli öğrencilerin ilgilerine, hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olarak derinleşmesini, aynı zamanda bazı becerileri geliştirmesini sağlayan etkinliklerdir.

Özellikleri:

- Öğrencinin öğrenmelerini teşvik edici, ilerletici, açık uçlu, özgün olmalıdır.
- Öğrenme hedefleri ile uyumlu olmalıdır.
- Öğrenciye öğrenme görevleri ile ilgili seçenekler sundurmalıdır.

F. GRUPLAMA STRATEJİLERİ

Anlamı: Öğrenmede takım ve grup halinde çalışmanın önemli katkıları nedeniyle öğrenmenin birlikte olmasını sağlayıcı yaklaşımdır.

Özellikleri:

- Grupların düzenlenmesinde öğrenme ilgileri, hazırbulunuşlukları, yetenekleri gibi bazı ölçütler göz önüne alınmalıdır. Rastgele gruplama yapılmamalıdır.
- Öğrenme hedefleri ile ilişkili grup görevleri verilmelidir.
- Esnek gruplar oluşturulmalıdır. Gruplar arası değişim sağlanabilmelidir.

G. FARKLIlaştırma YAKLAŞIMI

Anlamı: Farklılaştırma, öğrencinin bireysel farklılıklarına uygun olarak müfredatın değiştirilmesidir. Özel yetenekli öğrencilerde geliştirilmesi istenen yeteneğine uygun olan farklılaştırma stratejisi ya da modelin seçimidir.

Özellikleri:

- Öğrenme hedefleri ile ilişkili, öğrencide geliştirilmesi istenen yetenek alanına uygun olmalıdır. Örneğin, Bütünleştirilmiş Müfredat Modeli biraz da akademik alanda yetenek gelişimi için uygun olabilirken, Kaplan Modeli sanat gibi alanlarda daha uygun olabilir.
- Müfredat herhangi bir ya da daha fazla müfredat farklılaştırma modeline uygun olarak tasarlanmalıdır.

H. MATERYALLER/KAYNAKLAR

Anlamı: Öğrenmeye yardımcı olabilecek olan, öğrenme etkinliklerinde kullanılabilecek olan materyallerdir.

Özellikleri:

- Öğrencilerin özelliklerine ve bireysel farklılıklarına göre belirlenmelidir.
- Çeşitlilik arz etmelidir. Özel yetenekli öğrenciye tercih ya da seçim özgürlüğü oluşturabilmelidir.
- Öğrenme hedefleri ile ilişkili olmalıdır.

I. DEĞERLENDİRME

Anlamı: Öğrencide beklenen öğrenmelerin gerçekleşme düzeyinin belirlenmesidir. Farklı teknik ve değerlendirme araçları ile yapılır.

Özellikleri:

- Sadece öğretim sonunda yapılmamalıdır. Öğretimin başında ve öğretim sürecinde de yapılmalıdır.
- Öğrencideki hazırbulunuşluğu (güçlü ve zayıf alanları) çok yönlü olarak belirleyici olmalıdır.
- Öğrenme hedefleri ile ilişkili olmalıdır.

J. ÖĞRENME ÜRÜNLERİ

Anlamı: Öğrencinin istenen kazanımları elde etme düzeyinin kanıtlanmasını sağlayan görev, performanslar ve materyallerdir. Özel yetenekli öğrencilerin bilgileri, becerileri hakkında fikir verir.

Özellikleri:

- Öğrenme hedefleri ile ilişkili olmalıdır.
- Özgün, farklı, seçilebilir olmalıdır.

K. BİTİŞ ETKİNLİKLERİ

Anlamı: Öğrencilerin ünite ya da ders sonunda neler elde ettiklerinin, nelerin daha belirsiz kaldığının, ilerdeki öğrenme durumlarının neler olabileceğinin anlaşılmasını sağlayıcı etkinliklerdir.

Özellikleri:

- Öğrencilerin öğrendiklerinden en önemlisinin ne olduğunu belirlenmesine yardımcı olmalıdır.
- Belirsiz olan noktaları ortaya çıkarıcı olmalıdır.
- İlerideki öğrenmelere yol haritası çizici olmalıdır.

Aşağıda yer alan bilgi notundan yola çıkılarak özel eğitimde etik değerlere kısaca değindikten sonar 69. sayfada yer alan değerler eğitimi ile ilgili etkinlik uygulanır.

110

BİLGİ NOTU

Üstün Yetenekli Çocuklar Ve Değerler Eğitimi

Özel yetenekli çocuklar bütün insanları ilgilendiren evrensel nitelikte manevi ve ahlâkî meselelere karşı ilgilidirler. Çok küçük yaşta içinde yaşadıkları dünyayı analiz etmeye başlarlar; bu nedenle aynı zamanda gelişimleri sırasında daha sıklıkla ahlâkî ikilemlerle karşı karşıya gelirler. Bu karşılaşmalar sayesinde daha düşük ahlak aşamalarından daha hızlı adımlarla geçerler ve sıradan yetişkinin ulaştığı düzlüğü lise yıllarına gelmeden aşarlar. Bir kişi ne kadar özel yetenekli olursa, o derecede ve hayatının o denli erken çağında bu düzlüğü aşma eğilimindedir.

Özel yetenekli bir çocuğun bütün doğal ilgilerinin olumlu yönde gelişme göstermesi için dikkat ve özen gösterilmesi, özel eğitim ve rehberlikte bulunulması temel bir ilke olarak kabul görmektedir. Bu bağlamda özel yetenekli çocukların ahlâkî ve manevi eğitimlerinin eksik bırakılması düşünülemez. Özel yetenekli öğrencilere etik tartışmalar yapma fırsatı verilmeli ve onların zekâ ve bilgilerini geliştirme yanında bu yönlerini de geliştirmelerine imkan tanınmalıdır. Pek çok özel yetenekli öğrencide, zekâ ile ahlak gelişimi arasında yüksek bir korelasyon görülür. Bu nedenle, “duygusal yoğunluk ve entelektüel komplekslik”lerinin her ikisine de hitap eden bir sınıf ortamına ihtiyaç hissetmektedirler.

Mükemmeliyetçilik, duyarlılık ve güçlülük özel yeteneklilikle ilişkili üç kişilik özelliğidir. Bunlar çocuğun bilişsel ve duygusal gelişiminin çok yönlü ve karmaşık oluşundan kaynaklanmaktadır. Bu özellikler yetişkin hayatında ortaya çıkacak potansiyel yüksek ahlâkî değerlere işaret ederler. Genel olarak özel yetenekli çocuklarda, ilk yaşlardan başlayarak ahlâkî duyarlılığın belirtileri görülür. Bu çocuklar başkalarını dikkate alma eğilimindedirler; acıları hafifletme, güçlükleri giderme isteği taşır. Ayrıca adalet ve doğruluk gibi soyut düşünceler hakkında gelişmiş düşünme kabiliyeti sergilerler.

Özel yetenekliler deneyiminin en önemli özelliği onların ahlâkî duyarlılıklarıdır. Çocuk herhangi bir alanda üstün meziyetler gösterse de göstermese de ahlâkî duyarlılık özel yeteneklilik deneyiminin doğasında mevcut olan bir özelliktir. Yüksek ahlâkî duyarlılıklarının bir sonucu olarak bu çocuklar başkalarına karşı empatik tavır, hoşgörü, başkalarına ve kendine karşı sorumluluk, dürüst bir tutum (herkese aynı standartlarla davranma); yardımlaşma; yaralıları, hor ve hakir görülenleri, sakatları, çaresizleri, hastaları ve kendi yalnızlıklarıyla perişan olmuşları düşünme; doğruluk, gerçeklik gibi yüksek ahlâkî değerlere sahiptirler. Fakat bu değerlere sahip olan bireyler bunlara duyarsız bir ortamda itilip kakılma ve

onlara sanki uyumsuz tiplermiş gibi davranılma riskiyle karşı karşıyadırlar.

Özel yetenekli çocukların ahlâki yapıları üzerine ilk araştırma yapan Lewis Terman ve Leta Stollingsworth gibi bilim adamları, bu çocukların çok yönlü karmaşık iç hayatlarının, erken etik ilgilerinin ve dünya ile ilgili yüksek farkındalıklarının olduğunu ifade etmişlerdir. Daha sonraki pek çok araştırmacı da bu kesimde ileri ahlâki yargılamanın belirtilerini görmüşlerdir.

Sosyal ve ahlâki konulara erken içgörü geliştirme özel yetenekli çocukların özellikleri arasındadır. Bazı özel yetenekli çocuklar çok iyi bir sosyal bilinç geliştirmişlerdir. Bu nedenle savaşlarla, çevre kirliliği ile ve diğer haksızlık ve şiddet türü olaylarla yakından ilgilidirler. Onlar sıklıkla yetişkin ikiyüzlülüğünü ve olayların ört-bas edilmesini fark ederler ve yetişkinlerin kararsız ve mantıksız olabileceklerini keşfederek korku ve kızgınlık gösterirler. Çok iyi bilinmektedir ki üstün zekâlı çocuklar ahlâki olarak daha bilgilidirler, ahlâki inceliklerin farkındadırlar, yaşıtlarına göre daha karmaşık ahlâki düşünceye sahiptirler. Dünyada yaşanan olağandışı durumları, karmaşık halleri ve birbiriyle çelişkili durumları yorumlama imkânı bulabilecekleri ya da en azından kontrol edebilecekleri kişisel bir inanç sistemine karşı arzu ve ihtiyaç içindedirler.

Sıklıkla doğruluk ve dürüstlikle ilgili kaygıları çok yüksektir ve bu ilgi ve kaygılar özel yetenekli çocukların ileri ahlâki yargılama yeteneklerini yansıtır. Fakat henüz olgunlaşmamış duygusal gelişim, çocukların aynı ahlâki yargılarına uygun davranışta bulunmalarına engel oluşturur. Dolayısıyla özel yetenekli çocukların ahlâki konuları anlama kabiliyeti ile duygusal olarak bu sorunlarla başa çıkma arasında büyük bir fark vardır.

Ahlâki ilgi çok küçük çocukta bile gözlemlenebilir. Bu, zihinsel yoğunluğun bir ifadesidir. Duyarlılık ve empati ile birleştirildiğinde, ki bunlar da duygusal yoğunluğun ifadeleridir, ahlâki bağlılık şekline dönüşür. Zihinsel komplekslikleri dolayısıyla üstün yetenekli çocuklar evrende olayların nasıl gerçekleşebileceğine ilişkin ihtimalleri düşünebilirler. Aynı zamanda onlar, dünyanın kendi ideallerinden ne kadar uzakta olduğunu görürler ve derin hayal kırıklığı hisseder ve kimileri de ümitsiz olurlar. İlgilerini başkalarıyla paylaşmaya çalıştıkları zaman, sıklıkla yalanlanma, küçük görme, şaşkınlık ve düşmanlık gibi reaksiyonlarla karşılaşır. Özel yetenekli çocuklar erken yaşta siyasi ve sosyal problemler, değerler ve ahlâk felsefesiyle ilgilendiklerinde, müfredatı içerisinde bu konuların tartışılıp keşfedilebileceği bir kısım özel derslere ihtiyaç hissederler. Gelişimsel bakımdan eşzamanlı olmayışları yüzünden sosyal uyum, özellikle çocukluk ve ilk ergenlik yıllarında sıklıkla güçtür. Duygusal yoğunluk ve dinî, ahlâki ve var oluşsal ilgiler ayırt edici özelliklerdir ve bunlar hayat boyu devam ederler.

Özel yetenekli çocukların duyarlılıkları birçok biçimde olur: Duyguları kolayca incinir; başkalarına karşı çok merhametli, koruyucu tutum içindedirler ve kolayca göz yaşlarına boğulabilirler. Başkalarının duygularını hissedebilirler, eleştirilere şiddetle cevap verirler ve işğa, gürlüğe, hava ve çevre kirliliğine sert tepki verirler. Öz yetenekli çocukların diğer bir kişilik özelliği üstün yetenekli nüfusun en azından yarısında görülen içedönük olmaktır. İçedönükler derin duygulara sahiptirler, düşüncelidirler ve murakebe halindedirler. Başkalarına saldırganca davranma yerine kendi içlerine çekilirler. Diğer birçok özelliğinin yanında şu dört özelliğin, -duyarlılık, mükemmeliyetçilik, yoğunluk, içedönüklük- özel yeteneklilere özgü dikkat çekici gelişimsel, psikolojik ve sosyal yanları vardır.

İnsan doğasında bilinenden çok daha yüksek ve aşkın güçlerin varlığı, son zamanlarda psikolojinin diliyle etkili şekilde dile getirilmektedir. Ancak, eğitim ve insan yetiştirme düzeninde “ruhsal değerler” veya “ manevi/yüksek değerler”in dikkate alınmadığı bir ortamda, insandaki kötücül güçlerin kolayca serpilip gelişmesinin önünü almak oldukça güçtür. Jung’a göre, günümüzdeki kötülük, insanlığa acı çektiren gelmiş geçmiş en büyük kötülükleri bile gölgede bırakmaktadır. Adaletin dağıtılmasında, tıpta ve teknolojiye kaydettiğimiz bunca ilerlemeye, insan hayatına ve sağlığına gösterdiğimiz bunca ilgiye rağmen, insanlığı yeryüzünden kolaylıkla silebilecek kitle imha silahlarının üretilmiş olması, şiddet ve yıkıcılığın ulaştığı boyutları göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Günümüz insanı ilkel veya antik çağ insanından daha fazla kötülük yapma kapasitesine sahip değildir. Sadece, kötülüğe eğilimini harekete geçirmek için eskisiyle kıyaslanamayacak kadar güçlü araçlara sahiptir. Bilinci ne kadar genişlemiş ve farklılaşmışsa, ahlâki yapısı o denli geri kalmıştır. Günümüzdeki sorun, aklın tek başına yeterli olmamasıdır. Yaşamın dış koşulları karşısında bir tavır alabilmek, ancak eğer bu koşulların dışında bir referans noktası var ise mümkündür. Nasıl ki sosyal bir varlık olarak insan uzun vadede toplumla bağı olmadan yaşayamazsa, birey de dış faktörlerin yıkıcı etkisini göreceli olarak azaltabilen dünyaötesi bir prensip olmadan hiçbir zaman varoluşu ve manevi ve ahlâki özerkliği için gerçek bir neden bulamaz. Tanrı’ya bağlanamayan bir birey dünyanın fiziksel ve ahlâki kısırtıcılığına karşı kendi kaynakları ile direnemez. Bunu yapabilmek için onu kitlelerin içinde boğulmaktan koruyan içsel ve fizikötesi bir deneyimin varlığına ihtiyacı vardır.

Değerler, Batılı toplumlarda Yahudi-Hıristiyan mirasından kaynaklandığı gibi, müslüman toplumlarda da İslam kültüründen kaynaklanır. İnsanların saygı ve adalete layık ilahi birevrenin bakıcıları olduğu şeklindeki düşünce de bu ilahi gelenekten gelmektedir. Geniş anlamda bu düşünce okul programlarına, çevreye, sosyal adalete ve demokratik ilkelere ilgi ve alaka olarak aktarılmıştır. Dini önyargılar olmaksızın bu ilkeler insanların sağlık ve güvenliğini tehlikeye atan bu kanunların çiğnenmesini yasaklamayı desteklemektedir. Çoğu kültürlerde etik kodların dini geleneği içerdiğini göz önünde bulundurmakta fayda vardır. Ahlâk eğitimi, çocukların ahlâki bir duruş geliştirmelerine yardım edecek, kişisel bir etik kodu biçimlendirmekten davranmaya kadar ona yardım edecek, gelişimin olabildikleri herhangi bir aşamasında, onlara ahlâki bir şekilde gelişme imkânı verecektir.

Özel yetenekli çocuklar değerler bağlamında kimlik geliştirirler ve etrafındaki başka kimselerden etkilenirler. İnsanların kendilerini görüp değerlendirebildikleri tarzda belli değerleri birleştirir ve daha sonra nasıl davranacaklarını belirlerler.

Bütün özel yetenekli çocukların istisnasız ahlâki yönden ileri olduğunu söylemek mümkün değildir. Çünkü ihmal, kötü davranma, duyarsızlık ve anlayış yoksunluğu yüzünden duygusal olarak tahrip edilmiş çocukların varlığı da bir gerçektir. Yine baskıcı sistemlerin kurbanı olduğundan, baskıcı duyarsızlığın psikolojik zırhını kuşanıp ve o duyarsızlığı devam ettirenler de bulunmaktadır. Duygusal olarak zarar görmüş üstün yetenekli bir çocuk toplumu için daha düşük kabiliyete sahip bir yaştından daha tehlikeli olabilir; çünkü bu birey kendi büyüklüğünü ortaya koymak için daha büyük bir zihinsel kapasiteye sahiptir.

Özel yetenekli çocuklar, ilk çocukluk yıllarının cömert, şefkat dolu ve diğerkâm tavrını devam ettirebilmeleri, akranları tarafından reddedilmek ve alaya alınmak gibi riskleri beraberinde taşımaktadır. Bu ahlâki özellikleri dolayısıyla onlar pek çok tehlikelere maruz kalabilirler. Bu nedenle özel yetenekli çocuklar sıklıkla başkaları tarafından onlar için modellenen aynı zırhın arkasında kendilerinin ahlâki taraflarını gizlerler. Ahlâki duyarlılık ilk çocuklukta özel yeteneklilikle ilişkili görülürken, çevresel etkilere açık, özellikle insan üzerinde egemenlik kurmayı yücelten, hatta çocukların izledikleri çizgi filmlerde bile aniden ortaya çıkan medya saldırılarına karşı korunmasız oluşu yüzünden tehlike altında olmaktadır. İlköğretimin ikinci kademesine gelinceye kadar ahlâki olarak duyarlı çocuklar, özellikle erkek çocuklar iki tercihle yüz yüze gelirler: “Kurbanlar olmak veya baskıcı bir sistemin bir parçası olarak kendilerini kanıtlamak”

Duygusal olarak zarar görmüş özel yetenekli bir genç, daha az kabiliyetleri olan bir kimseye göre toplum için daha büyük bir tehlike olabilir; çünkü özel yetenekli birey, kendi değerini yükseltme güdüsünü hizmete koymada daha yüksek bir zihinsel kapasiteye sahiptir. Yine gelişimleri itibarıyla “tekyönlü” olan özel yetenekli çocuklar bulunmaktadır. Bunlar, sosyal ve duygusal gelişimlerine eşit özen göstermeksizin belli yeteneklerini geliştirmelerine izin verilen çocuklardır. Ne kadar özel yetenekli olursa olsun bir çocuğun, baskıcı ilkelerin binlerce yıldır hüküm sürdüğü bir toplumda kültür içinde eriyip gitmeye karşı durması son derece güçtür. Hem erkekler hem de kızlar savaştan endişe duymakta, çevreye, evsizlere, sefalete, cinayetlere, uyuşturuculara karşı duyarlı bulunmaktadırlar. Fakat aynı zamanda şiddete karşı büyülenmiş gibi bakan pek çok özel yetenekli çocuk da bulunmaktadır. Bir araştırmacının görüştüğü özel yetenekli çocuklar, kişiler arası çatışmaların tek çözüm yolu olarak şiddeti gördüklerini ifade etmişlerdir. Hem etraflarındaki akranlarının hem de medyanın etkisi özel yetenekli çocukları, özellikle erkekleri, en içteki duyguları ve yargılarıyla çatışma içine sürüklemektedirler.

Bütün bunlar göstermektedir ki, özel yetenekli çocuklar elverişli gelişim ortamları ve uygun eğitim koşulları altında insanlık için büyük bir kazanım haline gelebilecekleri gibi, varlıklarının ciddiye alınmadığı ortamlarda insanlık için yeri doldurulamaz büyük bir kayıp, bazı durumlarda da ciddi bir tehlike kaynağı haline gelebilirler. İnsanın ahlaki ve manevi seviyesini yükseltecek bir eğitim ve rehberlik bireysel ve toplumsal huzur ve refahın sağlanmasında her zaman en önemli bir faktör olarak karşımızda durmaktadır.

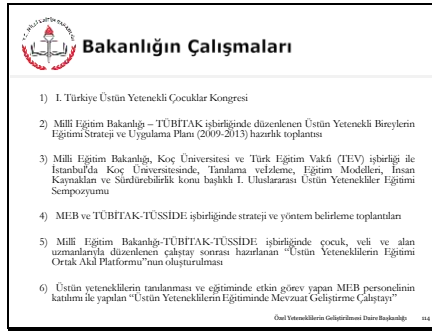
111

Slaytın sunumu yapılır.

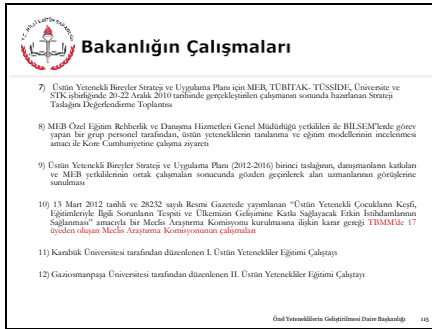
112

Slaytın sunumu yapılır.

113

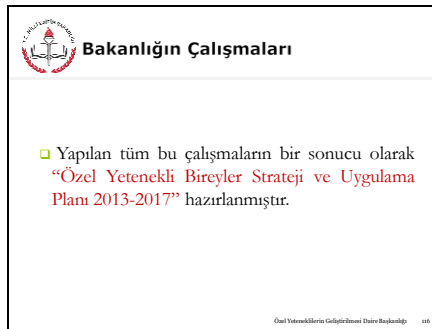
Bu slaytta yer alan maddeler tek tek okunmaz.

114

Bu slaytta yer alan maddeler tek tek okunmaz.

Bakanlığın çalışmalarından bahsedilirken TBMM komisyonunun çalışmasının önemi vurgulanır.

115

114 ve 115 nolu slaytta yer alan çalışmalar sonucu "Özel Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017" hazırlandığına değinilir.

Bakanlığın Çalışmaları

- ❑ Özel yetenekli çocukların ailelerine yönelik aile eğitim programı çalışmaları yapılmıştır.
- ❑ Gençlik ve spor bakanlığı işbirliğiyle inovasyon ve yazılım kampları çalışmaları yapılmıştır.
- ❑ Orman ve su işleri bakanlığı ile imzalanan protokol ile ormanlarda araştırma kampları ve tematik kamp çalışmaları yapılmıştır.

116

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 117

Slaytın sunumu yapılır.

Bakanlığın Çalışmaları

- ❑ Çocuk Kongresi gerçekleştirilmiştir.
- ❑ Robotik yarışma ve eğitimleri yapılmıştır.
- ❑ Tanılamada kullanılan test ve ölçekler çeşitlendirilerek geliştirildi. Tanılama standartları belirlenerek tanılamada görevli uzman personel yetiştirilmiştir.
- ❑ Yayınlanan genelge ile Destek Eğitim Odaları zorunlu hale getirildi ve bu doğrultuda çok boyutlu çalışmalar başlatılmıştır.

117

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 118

Slaytın sunumu yapılır.

Bakanlığın Çalışmaları

- ❑ Merkezi olarak yapılan grup tarama sınavında başarılı olan öğrenciler yapılan bireysel değerlendirme sonucunda Bilim ve Sanat Merkezlerine yerleştirilmektedir.
- ❑ BİLSEM'den yararlanamayan öğrencilere destek eğitim odalarında eğitim hizmeti sunulmaktadır.
- ❑ Destek eğitim odasında sunulacak eğitim içeriklerinin geliştirilmesi kapsamında branş ve sınıf öğretmenlerine eğitim verilmiştir.

118

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 119

Farklı illerde gerçekleştirilen eğitici eğitimlerine değinilir. Bu eğitimi tamamlayan öğretmenlerin, bulunduğu illerde özel yetenekli bireyler hakkındaki çalışmalara dâhil oldukları vurgulanır.

Video 3 izletilir ardından bakanlığımızın şu anki çalışmalarının nitelikli insane gücünün ortaya çıkarılıp doğru şekilde yetiştirilmesi olduğu vurgulanır. Geçmişte yapılan atılımların akamete uğraması göz önüne alınarak güçlü bir alt yapı kurulmaktadır.

YARATICILIĞIN TEMEL BOYUTLARI

119

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 120

Slaytın sunumu yapılır.

Yaratıcılık

Yaratıcılık Nedir?

120

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 121

Kursiyerlerden “Yaratıcılık nedir?” sorusuna verilecek cevapları alınır.

Yaratıcılık

- Sorunlara, yetersizliklere, bilgedeki boşluklara, eksik elemanlara, uyumsuzluklara, düzensizliklere vb. duyarlı olma; güçlükleri belirleme, çözümler arama, yetersizliklere ilişkin tahminlerde bulunma veya hipotezler oluşturma; düşünme akıcılığı ve düşünme esnekliği, aynı zamanda özgünlük ve zenginleştirme gibi birden çok sonuca götüren düşünme yetenekleri sürecidir.

121

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 121

Gelen cevaplar doğrultusunda bu slayttaki tanıma ayrıntılı olarak değinilir.

Yaratıcılık

- Yaratıcılık, olmayan bir şeyi hayal edebilme, bir şeyi herkesten farklı yollarla yapabilme ve yeni fikirler geliştirebilme yeteneğidir.
- Başka bir deyişle yaratıcılık herkesin gördüğü şeyi aynı görüp onunla ilgili farklı şeyler düşünebilmektir.
- Yaratıcılık günlük olaylara ve nesnelere herkesten farklı bakabilmek ve farklı yaklaşım tarzı geliştirebilmektir.

122

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 122

Slaytın sunumu yapılır.

Yaratıcı Bireyin Özellikleri

- Kendilerini kabul etme eğilimi gösterirler.
- Diğer görüşlerden çok fazla etkilenmezler.
- Yargılarında bağımsızdırlar.
- Otonomdurlar.
- Öz güvenleri yüksektir.
- Yeni deneyimlere açıktırlar.
- İçten denetimlidirler.
- Duygu ve düşüncelerini bastırma eğiliminden arınımtırlar.

123

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 123

123 numaralı slayt: "Otonom" ifadesinin, özel yetenekli bireylerin kendilerini bağımsız bir şekilde idare edebilmeleri olduğu vurgulanır.

Yaratıcılığın Geliştirilmesi

Yaratıcılığı nasıl geliştirebiliriz?

124

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 124

125 nolu slayt: Kursiyerlerle slayttaki soru üzerine konuşulur.

Video 4 İzletirilir.

Yaratıcılığı Geliştiren 5 Anahtar

- 1-Bireye gerçek ilgi, saygı ve kabulün gösterilmesi.
- 2-Ebeveynlerin etkin iletişim kurmaları ve etkinlik yapmaları için zaman ayırmaları.
- 3-Sebatkar tutumun ebeveynler tarafından çocuklara aşılması.
- 4-Bireye özgürlük tanınması.
- 5-Zenginleştirilmiş öğrenme çevresinin oluşturulması.

125

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 125

Videodaki olaylar üzerinden hareketle yaratıcılığı geliştiren 5 anahtar teker teker ilişkilendirilir.

BİLGİ NOTU

Birinci Anahtar: Çocuğa gerçek ilgi, saygı ve kabulün gösterilmesidir. Çocuklarda yeterliğin ve yaratıcılığın gelişmesinde en önemli faktör anne babaların onlara yeterli derecede destek ve şefkat göstermeleridir. Başarılı çocuklar kendilerine, ilgi alanlarına ve arzularına saygı gösteren anne babalara sahip olanlardır. Scott'ın Hamacheck'ten (1987) aktardığına göre anne babaların çocuklarını belirli koşula bağlı olmaksızın oldukları gibi gerçekten kabul etmeleri, onların kendilerini değerli ve sevilen kişiler olarak algılamalarına yardımcı olur.

İkinci Anahtar: Anne babaların çocuklarıyla birlikte çeşitli etkinlikler yapmaları için zaman ayırmaları ve onlarla öğretici ve etkin bir iletişim kurmalarıdır (Scott, 1988,s. 8-9).

Üçüncü Anahtar: Scott'ın Fitzwater'dan (1983) aktardığına göre çocukların başarılı ve üretken olmaları için anne babalar, rüyaların bir gün gerçek olabileceğine inanma, hedefe yönelik olma, azmin anlamından haberdar olma, gelişme ve değişmeye devam etme gibi özellikleri tutumları ve sözleri ile çocuklarına iletmelidirler.

Dördüncü Anahtar: SCOTT'ın SIMON'dan (1985) aktardığına göre, çocuğun ileride yaratıcı bir yetişkin olması için, ilk önce kendisine güven duyması ve bağımsız bir kişilik geliştirmesi gerekir. Çocuklara bağımsız olma özgürlüğünü anne-babalar vermelidir. Yalnız anne- babalar bağımsızlığın dozunu iyi ayarlamalıdır ve onları kaldıramayacakları yükümlülükler altına sokmamalıdır.

Beşinci Anahtar: Böyle bir çevrede oyuna önem verilir çünkü oyun çocukların yaratıcı potansiyelini artıran bilişe ve davranışa ilişkin süreçleri harekete geçirir.

Böyle bir çevrenin bir başka özelliği de birçok yaratıcı yetişkin örneğiyle dolu olmasıdır. Böyle örneklerin varlığı çocuğun çeşitli alanlarda yeni beceriler ve yaratıcı davranış şekilleriyle yüz yüze gelmesini sağlar.

Yine böyle bir çevrenin bir başka özelliği de geniş ilgi dağılımına cevap verecek malzemeye sahip olmasıdır. Örneğin kitaplar, müzik aletleri, sanat malzemeleri vb. Böylece düşüncelere ve çeşitli ilgilere verilen önem, çocukların çevrelerini keşfedip deneyler yapmasını teşvik edecektir (Wright, 1987, s. 36).

 Yaratıcılığın Boyutları

Akıcılık: Üretilen uygun düşünce sayısı

Esneklik: Farklı kategorilere giren düşünce üretme yeteneği

Özgünlük: Eşsiz düşünceler yaratma yeteneği

Zenginleştirme: Düşünceyi geliştirme ve ayrıntı ekleme yeteneği

Özel Yaratıcılık Geliştirme Daire Başkanlığı 127

126

Slaytın sunumu yapılır.

 Yaratıcılığın Çıktıları

Yaratıcılığın çıktısı yaratıcı ürünlerdir.
Yaratıcı ürün, alışılmamış, yeni, uygun, yararlı, doğru ve verilen görev için değerli bir sonuçtur.

Özel Yaratıcılık Geliştirme Daire Başkanlığı 128

127

Slaytın sunumu yapılır.

Yaratıcılığın Evreleri

- Wallas'a göre yaratıcılığın dört evresi vardır:

128

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 128

Slaytın sunumu yapılır.

Hazırlık Evresi

- Bu evre boyunca yaratıcı kişi bir problem üzerinde yoğun ve sistematik bir şekilde çalışır, bilgi edinir, düşünür ve olası çözüm yolları üretir.
- Ancak bu çözümler genel olarak istenilen sonuçları üretmez veya beklenen yaratıcı fikirleri ortaya çıkarmaz.

129

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 129

Slaytın sunumu yapılır.

Kuluçka Evresi

- Bu evrede kişi problem üzerinde bilinçli olarak düşünmemektedir. Bu evrede kişi başka işlerle meşguldür fakat zihin dışında problem ile uğraşmaktadır.

130

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 130

Slaytın sunumu yapılır.

Aydınlanma Evresi

- "Aha!" evresi olarak da bilinir.
- Yaratıcı kişinin zihni bilinç dışında problem üzerinde çalışırken çözüm veya fikir aniden zihinde belirmektedir ve fikrin zihinde oluşumu tamamen bilinç dışı gerçekleşmektedir.

131

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 131

Slaytın sunumu yapılır.

Doğrulama Evresi

- Bu evrede ise ortaya çıkan çözümün doğruluğu, uygunluğu veya etkililiği değerlendirilerek çözüm yeniden düzenlenerek veya aydınlatılarak yaratıcı süreç tamamlanır.

132

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başkanlığı 132

Slaytın sunumu yapılır.

 Yaratıcılığı Engellleyen Etmenler

- Tecrübeler ve Bilgi
- Alışkanlıklar
- Kurallar
- Kültür

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dizin Başkanlığı 134

133

Slaytın sunumu yapılır.

 Tecrübe ve Bilgi

- Tecrübelerimiz bizleri adeta bildiklerimiz içine hapsederek yeni fikir üretmemizi engelleyebilir.
- Bu şekilde insanın nesnelere yalnızca belirli şekillerde görmesi **zihinsel ket** veya **algısal ket** olarak da adlandırılmaktadır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dizin Başkanlığı 132

134

Slaytın sunumu yapılır.

 Thomas WARD'ın Deneyi

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dizin Başkanlığı 131

135

Deney ayrıntılı olarak anlatılır.

Şartlar uygun olduğu takdirde deney kursiyerlere uygulanabilir.

BİLGİ NOTU (DENEY)

Thomas Ward (1994) ilginç bir araştırma yapmış ve geçmiş deneyimlerin insanın hayal gücüne nasıl ket vurduğunu ortaya koymuştur. Ward'un araştırmasını ele alırsak üniversite öğrencilerine "Evrende yaşam koşulları dünyadan çok farklı olan bir gezegen hayal edin. Daha sonra bu gezegende yaşayan bir canlı düşünün ve bu canlıyı çizin. Bu yaratık neye benzemektedir ve nasıl davranmaktadır?" diye sorar. Resmin birinci satırındaki resimlerde görüldüğü gibi öğrencilerin çizdikleri yaratıkların çoğunun gözü, kafası, burnu, ağzı, bacağı ve kolları olduğunu ve bilim kurgu filmlerindeki karakterlere benzediklerini bulmuştur. Çoğu yaratılar simetrik bir vücuda sahiptir.

Aynı araştırma Türkiye'de de Prof. Dr. Uğur SAK tarafından üniversite öğrencilerine uygulanmıştır. Elde edilen bulgular Ward'un çalışmasındaki bulgulardan pek farklılık göstermemiştir. Ülkeler değişse de kültürler değişse de tecrübenin etkisi pek değişmiyor. Bu çalışmada çizilen bazı karakterler resmin ikinci satırında verilmiştir.

Öğrencilerin başka bir gezegende yaşayan hayvanların ortak özellikleri ile sınırlı kalmaktadır. Oysa Evrendeki diğer gezegen Dünya'dan tamamen farklı bir gezegendi. Öyleyse bu gezegende yaşayan hayvanların da Dünya'daki hayvanlardan oldukça farklı olmaları beklenmez mi?

 Alışkanlıklar

- İnsanlar yaşamla beraber rutinler edinir, tutumlar geliştirirler. Yaşamla edinilen bu öğrenme ve tutumların dışına çıkarak yani kabuğu kırarak farklı bakış açılarıyla dünyayı görmek, farklı bakış açılarını kabullenmek ve yaratıcı fikirler üretmek zamanla daha da zorlaşır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dizin Başkanlığı 137

136

Slaytın sunumu yapılır.

Kurallar

- Hiyerarşinin baskın olduğu statükocu kurumlarda ve toplumlarda kurallar ve gelenekler yaratıcılık ile yeniliğin önünde etkin bir bariyer oluşturur.

137

Özel Yeteneklilerin Çalıştırılması Daire Başkanlığı 137

Slaytın sunumu yapılır.

Kültür

- Kültürün hem kendisi hem de kültürde var olan gelenekler, inanışlar, mitler, dogmalar ve tabular yaratıcı yeniliğin oluşumunu engelleyebilir.

138

Özel Yeteneklilerin Çalıştırılması Daire Başkanlığı 138

Slaytın sunumu yapılır.

ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE KULLANILABİLECEK ÖĞRETİM STRATEJİLERİ

139

Özel Yeteneklilerin Çalıştırılması Daire Başkanlığı 139

Bloom taksonomisi ile ilgili ön bilgi verilir. İlerleyen oturumlarda Bloom Taksonomisine dayalı etkinlik yazma çalışması yapılacağı duyurulur. (Bloom taksonomisine 155-161. slaytlarda tekrar değinilecektir)

Etkinlikler aşağıda yer alan bilgiler doğrultusunda hazırlanmalıdır.

EĞİTİM GÖREVLİSİNE NOT

Destek eğitim odalarında öğrenim gören özel yetenekli bireyler için zenginleştirilmiş etkinlik hazırlanır. Öğretmenler ilerleyen oturumlarda yapılacak etkinlik yazma çalışmasında ikişerli gruplar hâlinde çalışabilirler.

Etkinlik hazırlama işlemleri aşağıdaki şekilde yapılmalıdır:

Önce kursiyerlerden bir kazanım yazmaları istenir. Bu kazanım mevcut müfredat programında yer almalıdır. Kazanım Bloom'un taksonomisine göre ifade edilir.

Örnek:

Bilgi: Toplama işleminin tanımını yapar.

Kavrama: Toplama işlemiyle ilgili bir problemi yorumlar.

Uygulama: Toplama işlemi yapar.

Analiz: Toplama işlemi ile çıkarma işlemi arasında ilişki kurar.

Sentez: Toplama işlemi gerektiren bir problem kurar.

Değerlendirme: Toplama işlemi ile ilgili bir problemi belirli kriterlere göre değerlendirir.

5 E Öğretim Modeli

- 5E modeli, yeni bir kavramın öğrenilmesine veya bilinen bir kavramın daha derinlemesine anlaşılmasına çalışan doğrusal bir süreçtir. Daha çok buluş yoluyla öğrenme strateji içerisinde kullanılır.
- İsmi İngilizce kelimelerin baş harflerinden alır.
- 5E modeli aşağıdaki gibi birbiri ile bağlantılı beş bölümden oluşmaktadır;

140

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daimi Başkanlığı 140

Slaytın sunumu yapılır.

5 E Öğretim Modeli

- **Girme aşaması** (Engage): Öğrencilerin ön bilgilerinin açığa çıkarıldığı ve yeni öğrenilecek konuya eğlendirici, merak uyandırıcı bir girişin yapıldığı bölümdür.
- **Keşfetme aşaması** (Explore): Öğrencilerin aktif olarak sorunu çözmek için düşünceler ürettiği ve çözüm yoluna dönüştürdüğü bölümdür.
- **Açıklama aşaması** (Explain): Öğretmenin öğrencilerin yetersiz olan düşüncelerini daha doğru olan yenileriyle değiştirmesine yardımcı olduğu, öğretmenin gerekli tanımları ve açıklamaları yaptığı aşamadır.

141

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daimi Başkanlığı 141

Slaytın sunumu yapılır.

5 E Öğretim Modeli

- **Derinleştirme aşaması** (Elaborate): Burada öğrenciler kazandıkları bilgileri veya problem çözme yaklaşımını yeni olaylara ve problemlere uygular. Bu yolla zihinlerinde daha önce var olmayan yeni kavramları öğrenmiş olurlar.
- **Değerlendirme aşaması** (Evaluate): Öğretmenin problem çözerken öğrencileri izlediği ve onlara açık uçlu sorular sorduğu, aynı zamanda yeni kavram ve becerileri öğrenmede, öğrencilerin kendi gelişimini değerlendirdikleri evredir.

142

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daimi Başkanlığı 142

Slaytın sunumu yapılır.

Sinektik Tekniği

- Birbirleri ile alakasız parçaları bir araya getirme anlamını taşımaktadır. Temeli analogiye **'fikirlere başka ortama aktarma'**ya dayanan bu etkinlik Gordon tarafından üzerinde derinlemesine çalışılan bir uygulamadır.

143

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daimi Başkanlığı 143

Slaytın sunumu yapılır.

Sinektik Tekniği

Sinektik uygulamaları için üç farklı analogi belirtilmektedir:

- **Doğrudan Analogi:** İki obje yada kavramın basitleştirilerek karşılaştırılmasıdır.
- **Kişisel Analogi:** Öğrenciden kendisini bir eşya veya bir canlının yerine koymasına istenir.
- **Ters Analogi:** Öğrenciden bir kavram ya da ifadenin zıt, karşıt anlamlarından yararlanması istenerek anlamı güçlendirmesi beklenir.

144

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daimi Başkanlığı 144

Slaytın sunumu yapılır.

İstasyon Tekniği

- İstasyon tekniği, bir konunun çeşitli açılardan **toplu** şekilde ele alınıp, **ortak bir ürün** ortaya çıkarmak için kullanılır.

145

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 145

Slaytın sunumu yapılır.

İstasyon Tekniği

Uygulama Aşamaları:

- Konu belirlenir:** Her öğrencinin katılabileceği, grup çalışması yapılabilecek nitelikteki konu belirlenir. Konu seçiminde öğrencilerin görüşleri de alınır. Konu tahtaya yazılır.

146

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 146

Slaytın sunumu yapılır.

İstasyon Tekniği

- Sınıf düzenlenir:** Sınıf ortasına döngüsel ilerleyebilecek şekilde, birbirinden uzakta masalar yerleştirilir. Masaların üzerine hangi istasyon olduğu yazılır (öykü, drama, slogan vb). Masaların üstüne öğrencilerin uygulamada kullanacakları malzemeler ve yönerge kağıtları konur. Sınıf istasyon sayısı kadar gruplara ayrılır.

147

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 147

Slaytın sunumu yapılır.

İstasyon Tekniği

- Teknik uygulanır:** Lider gruplara görevleri tamamlamaları için belirli bir süre verir böylece gruplar dönüşümlü olarak tüm masaları dolaşır ve verilen görevleri yapar.

148

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 148

Slaytın sunumu yapılır.

İstasyon Tekniğinin Yararları

- Öğrencilerde birlikte çalışma alışkanlığı gelişir.
- Öğrencilerin özel yeteneklerini ortaya çıkarır.
- Öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirir.
- Öğrenciler başlanmış bir işe adapte olmayı, katkı yapmayı öğrenir.
- Empati becerisini kazandırır. Çekingen öğrenciler, öğretim sürecine aktif olarak katılabilir.

149

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 149

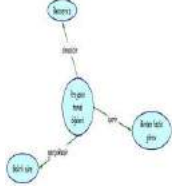
Slaytın sunumu yapılır.

Proje Nedir?

- Belli bir sürede gerçekleşen, benzersiz bir ürün ya da hizmet ortaya koymak için yapılan işler.
- Belirli bir zaman ve bütçe çerçevesinde, belirli bir amaca ulaşmayı sağlayacak sonuçları üretmek üzere sosyal ve fiziksel kaynakların bir araya getirilmesi.

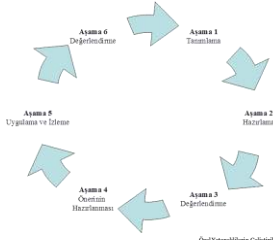

150

Slaytın sunumu yapılır.

Proje Döngüsü

151

Slaytın sunumu yapılır.

Proje Çalışmalarının Aşamaları

1. Aşama: Hazırlık ve Planlama
2. Aşama: Uygulama ve İzleme
3. Aşama: Sonuç ve Değerlendirme

152

1. Aşama: Hazırlık ve Planlama

- Konu ve problemi taslak olarak belirleme**
- Proje amacının belirlenmesi
  - Amacın neden seçildiğinin belirlenmesi
  - Projenin odaklanacağı konu veya sorunun belirlenmesi
  - Çalışma planının oluşturulması
  - Proje Özeti'nin Oluşturulması

153

Slaytın sunumu yapılır.

2. Aşama: Uygulama ve İzleme

- Planların uygulamaya geçirilmesi**
- İhtiyaç duyulan bilgileri belirleme
  - Bilgi kaynaklarını belirleme
  - Araştırma yapma
  - Veri toplama araçlarını uygulama
  - Bilgileri düzenleme ve raporlaştırma
  - Proje aktivitesini planlama ve gerçekleştirme
  - Proje ürünlerini oluşturma
  - Grup sürecinin kaydedilmesi

154

Slaytın sunumu yapılır.

3. Aşama: Sonuç ve Değerlendirme

Sonuçların ve Ürünlerin Paylaşılması

- Ürünlerin tamamlanması ve sunuma hazır hale getirilmesi
- Sunum yönteminin belirlenmesi
- Sunum/paylaşım yapılması
- Proje sürecinin değerlendirilmesi

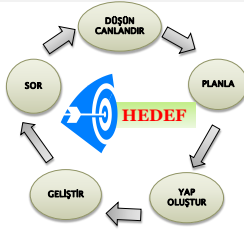
Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başvuruları 155

Slaytın sunumu yapılır.

155

Proje Döngüsü

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başvuruları 156

Slaytın sunumu yapılır.

156

Ayrılıp Birleşme (Jigsaw) Tekniği

- Tüm gruplar aynı üniteyi öğrenirler. Ünite 5-6 bölümüne ayrılır ve takımdaki her bir üye, ünitenin bir bölümüne çalışır.
- Aynı konuyu alan farklı gruplardaki öğrenciler bir araya gelerek **uzmanlık gruplarını** oluştururlar ve konularını detaylı şekilde öğrenirler.
- Tekrar eski gruplarına dönerek konularını arkadaşlarına öğretirler.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başvuruları 157

Slaytın sunumu yapılır.

157

Altı Şapka Düşünme Tekniği

- Bu teknik bireylere **nasıl düşünmesi gerektiğini** öğreten bir tekniktir.
- Bireyler aynı olay karşısında **farklı düşünme yaklaşımlarını** geliştirebileceklerini öğrenirler. Yaratıcı, eleştirel, farklı ve çok yönlü düşünmeyi sağlar.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesinde Dönem Başvuruları 158

Slaytın sunumu yapılır.

158

Altı Şapka Düşünme Tekniği

- **Beyaz şapka:** Tarafsız olma. (**Tarafsızdır**)
- **Kırmızı şapka:** Olaylara duygusal tepki vermeyi temele alır. (**Duygusaldır**)
- **Siyah şapka:** Olaylara karamsar ve eleştirel bakma. (**Karamsardır**)
- **Sarı şapka:** Olaylara iyimser, yapıcı yönden bakma. (**İyimserdir**)
- **Yeşil şapka:** Olaylara farklı açılardan bakma, yaratıcı ve yenilikçi düşünceler üretme. (**Yaratıcıdır**)
- **Mavi şapka:** Kararlılığı, çözümü ve sonucu ifade etme. Olayı tüm yönleriyle analiz eder. (**Karar vericidir**)

159

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 159

Slaytın sunumu yapılır.

Zıt Panel Tekniği

- Bu tekniğin uygulanması için tartışma konusu hakkında öğrencilerin bilgi sahibi olmaları gereklidir. Bunun için, bu teknik genellikle daha önce öğrenilmiş konuların tekrarıyla uygulanır. Ancak öğrencilerin önceden hazırlık yaptıkları bir konuda da uygulanması mümkündür.
- Örneğin, dersin başlangıcında, önceki dersin tekrar yapılırken kullanılabilir. Özellikle daha önceden işlenmiş olan konuların özetlenmesi açısından yararlı bir tekniktir.

160

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 160

Slaytın sunumu yapılır.

Zıt Panel Tekniği

- Zıt panelde amaç, öğrencilerin ilgisini çekmek, kısmen tartışılmış ama yeterince açıklığa kavuşmamış konuları daha anlaşılır hale getirmektir.

161

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 161

Slaytın sunumu yapılır.

Zıt Panel Tekniği

- Teknik uygulanırken bir lider/yönetici seçilir.
- Sınıf ikiye bölünür. Gruplardan biri soru, diğeri cevap grubudur.
- Tartışılacak konu sınıfa duyurulur.
- Soru grubu soracağı soruları, cevap grubu da muhtemel/sorulabileceğini düşündüğü soruların cevaplarını hazırlar.
- Bu çalışma için gruplara 10-15 dakika süre verilir ve süre sonunda uygulama başlar.

162

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 162

Slaytın sunumu yapılır.

Zıt Panel

- Gruplara belirlenen sayı kadar soru ve cevap hazırlamaları istenir.
- Sorular cevaplandırılır, eğer cevaplar sorulara yanıt verecek nitelikte değilse soru metinden cevabı söyler böylece ilgi uyandırılır.

163

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 163

163. Slayttan sonra ekte yer alan atölye çalışmalarından (mohini (5E modeli), köprü (proje tabanlı öğrenme), istasyon, 6 şapkalı düşünme tekniği, zıt panel ve ayrılıp birleşme tekniklerinden) en az birini uygular.

ÖĞRETİM SÜREÇLERİNDE KULLANILABİLECEK ETKİNLİKLER

164

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 164

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

165

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 165

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

□ **Bilgi:** Önceden edinilen bilginin hatırlanması ve tanımlanması yani geri çağırınım olarak adlandırılabilir.

166

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 166

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

□ **Kavrama:** Yorumlama, başka sözcüklerle tanımlama, diğer biçimdeki malzeme ve materyallere dönüştürme, problem yorumu olarak özetlenebilir.

167

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 167

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

□ **Uygulama:** Önceden edinilen bir bilgiyi yeni koşullarda kullanabilmek olarak özetlenebilir. Matematik problemlerini bu kategoride ele alabiliriz.

168

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 168

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

■ **Analiz:** Elde olan verilerden mantıklı çıkarımlar yaparak çözmek, sonuç odaklı inceleme işlemi yapmak olarak özetlenebilir.

Özel Yetenekli Öğrenciler Geliştirme Daire Başkanlığı 179

169

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

■ **Sentez:** Parçaları birleştirerek bütüne ulaşmak olarak adlandırılabilir.

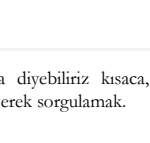
Özel Yetenekli Öğrenciler Geliştirme Daire Başkanlığı 179

170

Slaytın sunumu yapılır.

Bloom Taksonomisi

■ **Değerlendirme:** Sorgulama diyebiliriz kısaca, bir bilgiyi doğru kriterleri seçerek sorgulamak.

Özel Yetenekli Öğrenciler Geliştirme Daire Başkanlığı 179

171

Slaytın sunumu yapıldıktan sonra sayfa 61'de yer alan çalışma kağıdı formatına uygun etkinlikler yaptırılmalıdır. Katılımcılar gruplara ayrılarak farklı derslerden, farklı sınıflardan ve farklı kazanımlardan etkinlik hazırlatılır.

NOT: Eğitim görevlisi etkinlikleri yaptırmak için öncesinde tüm sınıf ve derslere ait kazanım tablolarını yanında bulundurmalıdır.

BİLGİ NOTU

BLOOM Taksonomisindeki Bilişsel Basamaklarla İlgili Eylemler Listesi

<p>Bilgi Anlamaya gerek duymaksızın kavramları hatırlayabilme becerisi olarak tanımlanabilir.</p>	<p>Hatırlama, düzenleme, ilişkilendirme, tanımlama, anlatma, aynen aktarma, sayma, inceleme, bulma, belirleme, sınıflandırma, listeleme, adlandırma, sıralama, toplama, sunma, tanıma, kaydetme, tekrar etme, üretme, gösterme, söyleme, anlatma, belirtme</p>
<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Nokta'yı sembolle gösterir ve isimlendirir. ■ Üç basamaklı doğal sayıları okur ve yazar. ■ Üç basamaklı doğal sayıların basamak adlarını rakamların basamak değerlerini belirtir. 	<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Şiiri ve düz yazıyı türün özelliklerine göre okur. ■ Çekim eklerinin işlevlerini bilir. ■ Duyu organlarını tanıır.
<p>Kavrama Öğrenilen bilginin anlaşılması ve yorumlanmasıdır.</p>	<p>Tanıma, değiştirme, açıklama, sınıflandırma, yapılandırma, karşılaştırma, dönüştürme, savunma, tanımlama, farklılaştırma, tartışma, hesaplama, anlatma, genişletme, genelleştirme, ilişki kurma, tarif etme, gösterme, yorumlama, tahmin etme, yeniden yazma, seçme, yeniden ,fade etme, çözümlenme, yerleştirme, izah etme</p>
<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Küp, kare prizma, dikdörtgenler prizması, üçgen prizma, silindir, koni ve küre modellerinin yüzeylerini belirtir. ■ Prizma, koni ve silindir modellerinin yüzeylerini düzleme açar , modellerin her yüzünün düzlemsel şekil olduğunu gösterir. ■ Düzlemde iki doğrunun birbirine göre durumlarını belirler ve çizimlerini yapar. ■ Metindeki kahramanların olaylara/konuya bakış açılarını belirler ve kendi bakış açısını ifade eder. ■ Kelimelerin eş ve zıt anlamlılarını bulur. ■ Hareket eden varlıkları gözlemler ve hareket özelliklerini ifade eder. 	

<p>Uygulama Öğrenilen şeyleri, yeni durumlarda kullanmak yani sorunların çözümünde işe yarayacak yeni fikirler ve kavramlar vs. yaratabilmek, uygulama olarak tanımlanabilir.</p>	<p>Tamamlama, uygulama, değerlendirme, hesaplama, değiştirme, eleme, oluşturma, gösterme, geliştirme, keşfetme, istihdam etme, inceleme, bulma, yorumlama, yönetme, işletme, organize etme, hazırlama, üretme, planlama, kullanma, aktarma, çözme, tahmin etme</p>
<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> Doğal sayılarla toplama ve çıkarma işlemleri gerektiren problemleri çözer ve kurar. Öykü yazma kurallarını öğrenir, konu ve karakterleri verilen kısa bir öykü yazar. Elektrik ve su gibi kaynakların tasarruflu kullanılmasının önemini kavrar ve bu kaynakların kullanımında tasarruflu davranır. 	
<p>Analiz Edinilen bilgiyi parçalarına ayırmak şeklinde tanımlanabilir.</p>	<p>İlişkilendirme, analiz etme, düzenleme, hesaplama, sınıflandırma, eleştirme, test etme, karşılaştırma, bölme, tanımlama, gösterme, araştırma, sıralama, sorgulama, alt kategorilerine ayırma, farklılaştırma, tartışma, anlama, ayırt etme, çıkarsama</p>
<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> Bilgi toplamak için anket oluşturur. Kritik durumları gösteren bir akış çizelgesi hazırlayınız. Belirlenen bilgileri illüstre etmek için bir grafik yapılınc Bir ciksow puzzle yapın. Bağları gösteren bir aile ağacı yapar. 	<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> Balede kullanılan temel hareketleri basitleştirir. Çalışma alanı ile ilgili bir rapor hazırlar. Tüm düzenlemeleri yaparak ve gerekli adımları belirleyerek bir parti düzenler. Olabilirdiğince çok sayıda sanatsal ilkeyi, renkleri ve biçimi ortaya koyabilecek biçimde bir resmi inceler.
<p>Sentez Edinilen bilgileri biraraya getirme olarak tanımlanabilir.</p>	<p>Yaratma, gözden geçirme, inceleme, düzenleme, sınıflandırma, toplama, oluşturma, tasarlama, geliştirme, kurma, açıklama, genelleme, üretme, bütünleştirme, yönetme, organize etme, planlama, hazırlama, önerme, yeniden düzenleme, yeniden organize etme, yeniden yazma, özetleme</p>
<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> Melodi üzerine yeni bir şarkı yaratır. Drama, müzik ve dans unsurlarını bir sahne gösterisinde bütünleştirir. Okulda para tasarrufuna yardımcı olacak bir plan geliştirir. Ders kitabınızın bir bölümünü olası gerektiğini düşündüğünüz biçimde yeniden düzenler. Okuduğunuz bir kitabın hikâyesini anlatmak için bir yol bulur. Sınıfınızda öğrenme düzeyini iyileştirecek değişiklikler yapar. 	
<p>Değerlendirme Belirli bir amaç için verilen materyalin önemi hakkında karar verebilme olarak tanımlanabilir.</p>	<p>Sonuçlandırma, değerlendirme, araştırma, tartışma, eleme, oranlama, karşılaştırma, ikna atma, eleştirme, karar verme, savunma, açıklama, yorumlama, ölçme, tahmin etme, tavsiye etme, çözme, sınıflandırma, ilişki kurma</p>
<p>Örnek</p> <ul style="list-style-type: none"> Bir pozisyonu hangi kişinin en iyi şekilde doldurabileceğine karar verir. Sportmenliğin esaslarını önem sırasına göre sıralar. Önerilen en iyi planın hangisi olduğuna karar verir. Bir olaya ilişkin farklı anlatımı okuyun. Olayı betimleme bakımından hangisinin en mantıklı olduğuna karar verir. Sınıfınızın oluşturulan poster ya da duvar resimlerini yargılar. Değer verdiği tarihi bir kişinin yapmış olduğu eylemleri haklı çıkartır. Bir yılda sınıfıyla birlikte yaptığı etkinlikleri özetler. 	

ETKİNLİK PLANI YAZIM ÖRNEĞİ

Etkinlik No	
Dersin Adı	
Sınıf	
Tarih	
Etkinlik Adı	
Önerilen Süre	
Öğrenci Kazanımları	Kazanım numarası K1. K2.
Öğrenme-Öğretme-Yöntem ve Teknikleri	
Kullanılan Eğitim Teknolojileri-Araç, Gereçler ve Kaynakça	
Disiplinler Arası İlişki	
Öğrenme Öğretme Süreci (Yapılacak çalışmalar ayrıntılı şekilde açıklanır, gerekli görseller eklenir.)	
Veli Kakılımı (Etkinliğe veli katılımını sağlayacak bir görev eklenebilir.)	
Değerlendirme	Etkinliğe uygun değerlendirme yapılır.
Hazırlayan ve Revize Edenler	(BÜYÜK HARFLERLE YAZILACAK)

DESTEK EĞİTİM ODALARINDA KULLANILABİLECEK EĞİTİM HİZMETLERİ

172

173-196 arasındaki slaytlarda Destek eğitim Odası ile ilgili soru cevaplar yer almaktadır.

Ayrıntılı bilgi için kursiyerlerin ilgili yönetmelikleri okuması; güncel yönetmelik, genelge ve yazıları takip etmesi önerilir.

Destek Eğitim Odası

- Eğitimleri sırasında desteklenmesi gereken öğrencilerin (engelli ya da özel yetenekli öğrenciler) eğitim aldığı ortamdır.

173

Slaytın sunumu yapılır.

Destek Eğitim Odası Hizmeti Nedir?

- Okul ve kurumlarda, yetersizliği olmayan akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden ve özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile özel yetenekli öğrenciler için özel araç-gereçler ile eğitim materyalleri sağlanarak verilen özel eğitim desteğine **Destek Eğitim Odası Hizmeti** denir.

174

Slaytın sunumu yapılır.

DEO Zorunlu mudur?

- 31.05.2006 tarih ve 26184 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği ve 18.05.2015 tarihli genelge gereğince, okul ve kurumlarda özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler ile özel yetenekli öğrenciler için, Destek Eğitim Odası açılması **zorunludur**.

175

Slaytın sunumu yapılır.

Destek Eğitim Odası Nasıl Açılır?

- Destek Eğitim Odaları, Özel Eğitim Hizmetleri Kurulu'nun önerisi doğrultusunda İl/İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından açılır.
- Okul Müdürlüğünün İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne "Okulumuzda özel eğitim desteğine ihtiyacı olan öğrenciler için Destek Eğitim Odası açmak istiyoruz. Gereğini arz ederim." diye yazılmış resmi bir yazıyla başvurması yeterlidir.
- Destek eğitim alacak öğrenci sayısına göre okulda veya kurumda **birden fazla destek eğitim odası açılabilir**.

176

Slaytın sunumu yapılır.

Boş Dersliğimiz Olmadığında Destek Eğitim Odası Açabilir miyiz?

- Destek Eğitim Odası açmak için sadece bu amaçla kullanılacak bir oda/derslik olmasına gerek yoktur. Destek Eğitim Odası olarak kullanılabilen başka bir oda/derslik olmasa da, Destek Eğitim Odası açmak zorunludur.
- Gerekliğinde yönetici odaları, rehberlik servisi, kütüphane, öğretmenler odası, okul aile birliği odası gibi mekânlar, uygun bir planlama doğrultusunda Destek Eğitim Odası olarak kullanılabilir.
- Destek Eğitim Odası ismi sanal ve esnek bir odayı ifade etmektedir. Etrafı 4 duvarla çevrili sabit bir sınıf değildir.

177

Özel Yansılılar Eğitim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 177

Slaytın sunumu yapılır.

Boş Dersliğimiz Olmadığında Destek Eğitim Odası Açabilir miyiz?

Önemli olan;

- 1- Eğitim-öğretime uygun fiziki koşullara sahip bir ortam,
- 2- İhtiyaç sahibi ve RAM tarafından tanılanmış olan ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Planı (BEP) hazırlanmış bir öğrenci,
- 3- Eğitim verecek gönüllü bir öğretmen bulunmasıdır.

178

Özel Yansılılar Eğitim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 178

Slaytın sunumu yapılır.

DEO Açmak İçin Gerekli Araç Gereç Temin Etmek Şart mıdır?

- Destek Eğitim Odasında, öğrencilerin eğitim performansı ve ihtiyaçları, yetersizlik türüne uygun araç-gereç ve eğitim materyalleri bulunur.
- Öğrenci için hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Planının (BEP) uygulanması için hangi araç-gereçlerin kullanılmasına ihtiyaç duyuluyorsa, Destek Eğitim Odasında bu araç gereçler kullanılmalıdır.
- Araç-gereç bulunması Destek Eğitim Odası için gereklidir ancak odanın açılması için şart değildir.

179

Özel Yansılılar Eğitim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 179

Slaytın sunumu yapılır.

Hangi Öğrencilerin Ders Alacağı Nasıl Belirlenir?

- Destek Eğitim Odasında eğitim alacak öğrencilerin, öncelikle Rehberlik ve Araştırma Merkezlerince tanılanmış olması gerekir.
- Ayrıca BİLSEM’i genel zihinsel yetenek alanında kazanan öğrencilerde dilekçeyle başvurarak RAM tarafından hazırlanacak resmi rapor ile destek eğitim odasından faydalanabilir.

180

Özel Yansılılar Eğitim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 180

Slaytın sunumu yapılır.

Bir Öğrenci Haftada Kaç Saat Eğitim Alabilir?

- Öğrencinin Destek Eğitim Odasında alacağı haftalık ders saati, öğrencinin haftalık toplam ders saatinin %40'ını aşmayacak şekilde planlanır.
- Örneğin okulda haftalık 30 saat ders gören ilkökul öğrencileri için bu planlama, haftada 12 saate kadar yapılabilir.

181

Özel Yansılılar Eğitim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 181

Slaytın sunumu yapılır.

Grup Oluşturularak Eğitim Verilebilir mi?

- Destek Eğitim Odasında öğrencilerin eğitim performansları dikkate alınarak birebir eğitim yapılması esastır. Ancak, gerektiğinde eğitim performansı bakımından aynı seviyede olan öğrencilerle **grup eğitimi de yapılabilir**.
- Verilecek eğitim desteğinin niteliğinin etkilenmemesi için, grup oluşturulması gerekiyorsa, gruptaki öğrenci sayısının üçten fazla olmaması önerilmektedir.

182

Özel Yabancılarla Çalıştırılması Daire Başkanlığı 182

Slaytın sunumu yapılır.

Öğrenci Hangi Saatlerde Ders Alabilir?

- Destek eğitim odasında eğitim alacak öğrenciler ile destek eğitim alacağı dersler, okuldaki **Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) Geliştirme Biriminin** önerileri doğrultusunda Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Yürütme Komisyonunca eğitim öğretim yılı başında belirlenir.
- Ancak; ihtiyaç halinde söz konusu planlama eğitim öğretim yılı içerisinde revize edilebilir. Özel eğitim ihtiyacı olan her öğrencinin ihtiyacı doğrultusunda bu eğitimden yararlanması sağlanır.

183

Özel Yabancılarla Çalıştırılması Daire Başkanlığı 183

Slaytın sunumu yapılır.

Öğrenci Hangi Saatlerde Ders Alabilir?

- Destek eğitim odasında sunulacak hizmetler öğrencinin yararı gözetilerek uygun öğretmen sağlanması ve velinin onayı ile okulun çalışma saatlerinde (**öğrencinin ders saati içinde veya dışında**) planlanır.
- Destek eğitimi öğrencinin ders saati içinde veriliyor ise öğrencinin kayıtlı olduğu sınıfta o ders saatinde okutulan derse ilişkin eğitim verilir.

184

Özel Yabancılarla Çalıştırılması Daire Başkanlığı 184

Slaytın sunumu yapılır.

Hangi Öğretmenler Görev Alabilir?

- Destek eğitim odası açılan okullarda öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarına göre ilgili özel eğitim öğretmeni, sınıf öğretmeni, alan öğretmenleri ve ücretli öğretmen görev alabilir.

185

Özel Yabancılarla Çalıştırılması Daire Başkanlığı 185

Slaytın sunumu yapılır.

Sınıf Öğretmenin Ücretlendirmesi Nasıl Yapılır?

- Yönetici ve Öğretmenlerin Ders ve Ek Ders Saatlerine İlişkin Karar kapsamındaki yönetici ve öğretmenler dışındaki resmi görevliler ile sınıf öğretmenlerine ilköğretim, orta öğretim ve yaygın eğitim kurumlarında **haftada 8 saate kadar** ek ders görevi verilebilir. Destek eğitim odalarında verilen derslerin ek ders ücreti, %25 artırımlı ödenir.

186

Özel Yabancılarla Çalıştırılması Daire Başkanlığı 186

Slaytın sunumu yapılır.

Alan Dersi Öğretmeni Derste iken Sınıf Öğretmeni Görevlendirilir mi?

- ❑ İlkokullarda sınıf öğretmenleri, alan öğretmenlerinin derse girdiği saatlerde de destek eğitim odasında görevlendirilebilirler.
- ❑ Bu saatlerde destek eğitim odasındaki verdiği ders için sınıf öğretmenine herhangi bir **ders ücreti ve %25 artırım ödenmez.**

Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmesi Durumunda Destek Eğitim Odası

187

Slaytın sunumu yapılır.

Branş Öğretmenin Ücretlendirmesi Nasıl Yapılır?

- ❑ Maaş karşılığı ders saatini dolduramayan branş öğretmenine, dolduramadığı saat kadar Destek Eğitim Odasında görev verilir. **Maaş karşılığı verilen Destek Eğitim Odası görevinde ek ders ücreti ve %25 artırımlı ödenmez.**

Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmesi Durumunda Destek Eğitim Odası

188

Slaytın sunumu yapılır.

Branş Öğretmenin Ücretlendirmesi Nasıl Yapılır?

- ❑ Branş öğretmenin istemesi durumunda 15 saat maaş karşılığı ve 6 saat zorunlu ek dersin üzerine 9 saat daha **(yani toplamda 30 saat)** Destek Eğitim Odasında ek ders görevi verilebilir.

Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmesi Durumunda Destek Eğitim Odası

189

Slaytın sunumu yapılır.

Branş Öğretmenin Ücretlendirmesi Nasıl Yapılır?

- ❑ Bir branş öğretmenin, branşındaki dersleri ile Destek Eğitim Odasındaki dersleri toplamı haftalık 30 saati geçemez. **Öğretmenin maaş karşılığı girdiği derslerin dışındaki Destek Eğitim Odasında girdiği her bir saat ek dersin ek ders ücreti, %25 artırımlı ödenir.**

Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmesi Durumunda Destek Eğitim Odası

190

Slaytın sunumu yapılır.

Okul Yöneticileri Görev Alabilir mi?

- ❑ Okul yöneticileri de Destek Eğitim Odasında görev alabilirler. Her kademe okul yöneticileri maaş karşılığı girmek durumunda oldukları ders görevlerini (6 saat) tamamladıktan sonra, haftada 6 saate kadar destek eğitim odalarında görev alabilirler. **Toplamda 12 saat derse girip 6 saat ek ders ücreti alabilirler.**
- ❑ Okul yöneticilerinin Destek Eğitim Odalarında girdikleri derslerin ek ders ücreti, **% 25 artırımlı ödenir.**

Okul Yöneticilerinin Görevlendirilmesi Durumunda Destek Eğitim Odası

191

Slaytın sunumu yapılır.

Ek Ders Karşılığı Görevlendirilen Öğretmenler Görev Alabilir mi?

Ek ders ücreti karşılığı çalışan (ücretli) öğretmenlere Destek Eğitim Odasında ders görevi verilmektedir. Ancak toplamda gireceği ders **30 saati geçemez.**

Bu öğretmenlere ek dersleri **%25 artırımlı ödenmez.**

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 193

Slaytın sunumu yapılır.

192

Görev Alacak Öğretmen Okul İçinden Temin Edilemezse Ne Yapılabilir?

Destek Eğitim Odası uygulaması için hazırlanan plan okul yönetimi tarafından (hangi saatte hangi öğrencilerin eğitim alacağını ve varsa okuldaki mevcut öğretmenlerin hangi saatlerde görevlendirildiğini içeren planlama) resmi yazı ile İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü'ne gönderilerek, öğretmen bulunamayan saatler için öğretmen isteğinde bulunulur.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 194

Slaytın sunumu yapılır.

193

Destek Eğitim Odalarındaki Hizmetlerin Planlamasından Kim Sorumludur?

Destek Eğitim Odasında verilecek hizmetler planlanırken okulda görevli öğretmenler arasında gönüllü olanlara öncelik verilir. Okul idarecileri ancak zorunlu hallerde Destek Eğitim Odasında görev almalıdır.

Destek Eğitim Odasında yürütülecek eğitim hizmetlerinin planlaması **okul yönetimi**nce yapılır.

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 195

Slaytın sunumu yapılır.

194

SINAV

Özel Yeteneklilerin Geliştirilmesi Daire Başkanlığı 196

Slaytın sunumu yapılır.

195

EKLER

DEĞERLER EĞİTİMİ ETKİNLİĞİ

ETKİNLİK NO	1
ETKİNLİK ADI	DEĞERLER EĞİTİMİ ETKİNLİĞİ
AMAÇ	Değerler eğitimi ile farkındalık oluşturmak
SÜRE	40'
MATERYALLER	<p>Siyah fon kartonun üzerine yapıştırılmış 20 fotoğraf, ses sistemi, resimleri duvara veya perdeye tutturmak için toplu iğne veya bant, metin (Almanya'da bir okul müdürünün her sene başında öğretmenlere gönderdiği mektup)</p> <p>(Fotoğrafları seçerken fotoğrafların bakan kişide etki uyandıracak fotoğraflar olmasına dikkat edilmelidir. Karikatürler de bu görseller arasına eklenebilir. Bu fotoğraf ve karikatürler birbirine bağırarak iki insan, savaşta ölen bir çocuk, düşen birini yerden kaldıran öğrenci, engelli bir bireyin mutsuz hali vb. konuları içerebilir. Katılımcılara fotoğrafları izlerken dinletmek üzere önceden uygun bir fon müziği ve ses sistemi ayarlanmalıdır.)</p>
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Değerler eğitimi ile ilgili fotoğraflar eğitim alanı içinde göz hizasına belli aralıklarla asılır.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	<p>Katılımcılardan fotoğrafları hiçbir şekilde ses çıkarmadan, yorum yapmadan ayrıntılı olarak incelemeleri istenir. Bu esnada daha önceden belirlenen fon müziği dinletilir (ortalama 3-5 dakika). Müzik bitince şu metin herkese sesli bir şekilde okunur:</p> <p><i>Bir okul müdürü her eğitim öğretim yılı başında öğretmenlere bu mektubu gönderirmiş:</i></p> <p><i>Bir toplama kampından sağ kurtululardan biriyim. Gözlerim hiçbir insanın görmemesi gereken şeyleri gördü. İyi eğitilmiş ve yetiştirilmiş mühendislerin inşa ettiği gaz odaları, iyi yetiştirilmiş doktorların zehirlediği çocuklar, işini iyi bilen hemşirelerin vurduğu iğnelerle ölen bebekler, lise ve üniversite mezunlarının vurup yaktığı insanlar. Eğitimden bu nedenle kuşku duyuyorum.</i></p> <p><i>Sizlerden isteğim şudur:</i></p> <p><i>Öğrencilerinizin insan olması için çaba harcayın. Çabalarınız bilgili canavarlar ve becerikli psikopatlar üretmesin. Okuma yazma, matematik, çocuklarınızın daha fazla insan olmasına yardımcı olursa ancak o zaman önem taşır...</i></p> <p>Katılımcılar ortalama beşer kişilik gruplara ayrılır. Bu gruplardan fotoğrafların ve okunan metnin kendilerinde bıraktığı izlenimlerle ilgili bir drama hazırlamaları istenir. Drama için materyal kullanımı sınırlaması yapılmamalıdır. Ortamdaki bütün eşyalar materyal olarak kullanılabilir. Bunun için 20 dakika verilir. 20 dakika sonra gruplar sırayla dramalarını sergiler.</p>
NOTLAR	

TANIŞMA ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK NO	1
ETKİNLİK ADI	MERHABA BEN .....
AMAÇ	TANIŞMA (İSİM ÖĞRENMEK)
SÜRE	5'
MATERYALLER	-
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Tüm katılımcılardan etkinlik alanında yürümeleri ve olabildiği kadar çok kişiyle selamlaşıp, isimlerini söyleyerek "Merhaba ben....." diyerek kısaca kendini tanıtır. Bu etkinlik bütün katılımcıların birbiriyle selamlaşmasını beklenmeden bitirilebilir.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	2
ETKİNLİK ADI	TOP'LU TANIŞMA
AMAÇ	TANIŞMA (İSİM ÖĞRENME, HATIRLAMA)
SÜRE	10'
MATERYALLER	2 adet tenis topu, katılımcı yaka kartı
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılardan ayakta yaka kartları görünecek bir daire oluşturmaları istenir. Eğitimci elindeki bir adet tenis topunu göz teması kurduğu kişiye atarak "adını" söyler. Topu tutan kişi de "teşekkürler ..." şeklinde topu atan kişinin adını söyler. Topu atan kişi topu atacağı kişiyle göz teması kurmalıdır. Bu kural oyuna başlamadan önce açıklanmalıdır. Oyunun birinci aşaması giderek hızlandırılır. Daha sonra eğitimci oyuna ikinci topu dâhil eder. İki topla da aynı şekilde etkinlik bir müddet devam eder. Daha sonra yaka kartları çıkarılır veya ters çevrilir. Katılımcılar akıllarında kalan isimleri söyleyerek topu atar. Etkinlik bu şekilde bir müddet devam eder.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	3
ETKİNLİK ADI	TANIŞMA AĞI
AMAÇ	TANIŞMA (İSİM ÖĞRENME, EĞİTİME GELİŞ AMAÇLARINI SÖYLEME)
SÜRE	15'
MATERYALLER	YÜN İP YUMAĞI
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılardan biri yumağın ucunu elinde tutar. Kendini kısaca tanıttıktan sonra yumağı istediği birine atar. Yumağı her tutan kişi kendini kısaca tanıtır ve başkasına atar. Bu esnada herkes ipin kendinde olan tarafını tutar ve bırakmaz. Yumak herkese bir defa gelmelidir. Bu şekilde yumak herkese ulaşır ve ortada bir ağ oluşur. İkinci aşamada yumak sarılarak herkesi dolaşır. Bu esnada katılımcıdan eğitime geliş amacını söylemesi istenir. Yumak ilk baştaki kişiye gelince etkinlik biter.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	4
ETKİNLİK ADI	İSİM, ŞEHİR, ŞEHRİN ÜNLÜSÜ
AMAÇ	TANIŞMA (İSİM ÖĞRENME)
SÜRE	10'
MATERYALLER	-
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar daire şeklinde sıralanır. Her bir katılımcı sırayla ismini, nereli olduğunu ve memleketinin ünlü bir yiyeceğini ya da tarihî yer gibi bir özelliğini sırayla söyler. Daha sonra ismini ilk söyleyen katılımcı kendinden başlayarak sırayla bütün katılımcıların ismini, şehrini ve şehrin meşhur ürün, tarihî yer vb. özelliğini söyler. Eğer aynı şehirden birden fazla katılımcı varsa meşhur olan başka bir şey söylenmelidir. Katılımcının takıldığı yerde sıra diğer katılımcıya geçer. Bu şekilde bir süre devam eder. Son katılımcıya kadar devam etmeye gerek yoktur.
NOTLAR	

ISINMA ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK NO	1
ETKİNLİK ADI	KİM
AMAÇ	İSİNMA
SÜRE	5'
MATERYALLER	"KİM" Etkinliği Uygulama Kağıdı (Ek: ....), Katılımcı sayısı kadar kalem
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Kim etkinliği katılımcı sayısı kadar çoğaltılır. Herkeste bir kalem bulunması sağlanır.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Kim etkinliği katılımcılara dağıtılır. En kısa sürede herkesten etkinlikte yer alan soruları diğer katılımcılara sorarak doldurulması gerekmektedir. Eğitimci soruları istediği gibi değiştirebilir. Etkinlik sonrası eğitimci soruları sırayla okur ve birkaç kişiden cevap alınır. Etkinlik bütün sorular cevaplandıktan sonra biter.
NOTLAR	

KİM?

Bulmaca çözmeyi sever .....

Şarkı söylemeyi sever .....

Harika bir aşçıdır .....

Geçen hafta bir kitap okumuş ve bitirmiştir.....

Kedisi vardır .....

Derste su içer .....

Günlük tutan .....

Geceleri ders çalışmayı seven.....

Dans ya da halk oyunu ile ilgilenen.....

Kendine zeka testi uygulayan .....

ETKİNLİK NO	2
ETKİNLİK ADI	YER DEĞİŞTİRME
AMAÇ	ISINMA
SÜRE	5-10'
MATERYALLER	-
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar daire şeklinde sıralanır. Ortada bir ebe olur. Ebe katılımcılara bazı özellikler söyler. Bu özelliklere sahip bireyler yer değiştirir. Diğer katılımcılar sabit durur. Yer değiştirme esnasında ebe olan kişi yer değiştirenlerden birinin yerine geçmeye çalışır. Herkes yer değiştirdikten sonra ortada kalan kişi ebe olur. Etkinlik bu şekilde devam eder. Yönergeler: gözlüklüler yer değiştirsin, evcil hayvan besleyenler yer değiştirsin, Fenerbahçeliler yer değiştirsin, bekarlar yer değiştirsin vb şeklinde olabilir. Oyun köşe kapma mantığındadır.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	3
ETKİNLİK ADI	GRUBUNU BUL ETKİNLİĞİ
AMAÇ	ISINMA
SÜRE	Etkinlik süresince (ortalama 5')
MATERYALLER	-
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar ortada karışık bir şekilde dolaşmaya başlar. Eğitimci bir sayı söyler ve herkes o sayı kadar kişiyle grup oluşturur. Dışarıda kalanlar elenir. Örneğin eğitimci 5 dediğinde herkes 5 kişilik grup şeklinde bir yerde toplanır. Herkes 5'erli grup olduktan sonra dışarıda kalanlar elenir. Katılımcılar tekrar dolaşmaya başlar. Eğitimci tekrar bir sayı söyler ve tekrar gruplanırlar. Dışarıda kalanlar yine elenir. Bu etkinlik iki kişi kalan kadar devam eder ve oyunun kazananı en son kalan iki kişi olur.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	4
ETKİNLİK ADI	RENKTAŞINI BUL
AMAÇ	ISINMA
SÜRE	Etkinlik süresince (ortalama 5')
MATERYALLER	Kağıt, kalem, iki adet kutu.
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Katılımcı sayısı kadar küçük kağıda 7 farklı renk adı yazılır. Renklerin sayısı eşit olmak zorunda değildir ama her renkten en az iki tane bulunmalıdır. Bunlar katlanarak bir kutuya atılır. Diğer kutu boş kalır. Renklere örnek: Kırmızı, lacivert, kahverengi, pembe, gri, mavi, sarı.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar önceden hazırlanan kutudaki renk yazılı kağıtlardan birer tane çekerler. Üzerindeki rengi okur ve kağıdı ikinci boş kutuya atar. Kendisine çıkan rengi kimseyle paylaşmaz ve etkinlik boyunca ağzından herhangi bir renk çıkmaz. Bu etkinlik için iki dakika verilir. Herkes kafasında rengi tanımlayan bir kelime bulur. Eğitim alanında dolaşarak bu kelimeyi birbirlerine sorarlar. Verilen cevaplara göre aynı renkten olduklarını düşündükleri arkadaşlarıyla gruplar oluşturur. Etkinlik boyunca ve gruplar oluşturulduktan sonra da renk adı kullanılmamalıdır. İki dakika sonra eğitimci grupları gezerek renklerini sorar. Daha sonra içlerinde bu renkten olmayan biri olup olmadığını sorar ve neden bu gruba katıldığını açıklaması istenir.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	5
ETKİNLİK ADI	KOR ATEŞ
AMAÇ	ISINMA
SÜRE	Etkinlik süresince (ortalama 10')
MATERYALLER	0.5 lt'lik Pet Şişe, ses sistemi, müzik
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar ortada toplanır. Katılımcıların dolaşması için eğitim alanında bir yer belirlenir. Katılımcılardan birine bir şişe verilir. Bu şişenin çok sıcak bir şey olduğu düşünülür ve kimsenin elinde tutmaması gerektiği söylenir. Şişeyi alan kişi hemen diğerine vermelidir. Katılımcılar belirlenen alan içinde sürekli dolaşmak zorundadır. Şişe verilen kişi şişeyi almak zorundadır. Şişe yere düşürülmemelidir. Şişenin el değiştirme işlemi müzikle başlar. Müzik durduğunda şişe kimin elindeyse o oyun dışı kalır. Oyun bu şekilde son kişi kalan kadar devam eder.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	6
ETKİNLİK ADI	KORONU OLUŞTUR
AMAÇ	ISINMA
SÜRE	Etkinlik süresince (ortalama 10')
MATERYALLER	Kağıt, Kalem
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Katılımcı sayısına eşit bölünebilen sayıda bilinen şarkılar kağıtlara yazılır.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar eşit sayıda gruplara bölünür. Önceden hazırlanmış şarkıların olduğu kağıtlar gruptaki kişi sayısına göre dağıtılır. Örnek: 25 kişi varsa 5 şarkı belirlenerek her gruba 5 farklı şarkı verilir. Herkes grubunda şarkılara arasından bildiği bir şarkıyı seçer. Bu işlem yapıldıktan sonra eğitmenin yönergesiyle katılımcılar eğitim alanında kendi şarkısını mırıldanarak dolaşır ve kendisiyle aynı şarkıyı mırıldanan kişiyi bulmaya çalışır. Herkes aynı şarkıyı söyleyen kişilerle bir araya geldikten sonra grup olarak şarkılarından bir bölüm söyler. Etkinlik herkes söyledikten sonra biter.
NOTLAR	

ETKİNLİK NO	7
ETKİNLİK ADI	SIRAYLA SAY
AMAÇ	ISINMA
SÜRE	Etkinlik süresince (ortalama 10')
MATERYALLER	-
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	-
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar daire şeklinde sıralanır. Katılımcı sayısına göre bir sayı belirlenir. Örnek: 25 katılımcı varsa 25'e kadar sayılacaktır. Herkesin bütün sayıları söyleme hakkı vardır. Sayılar sırayla söylenmelidir. Eğer bir sayıyı aynı anda iki kişi söylerse tekrar başa dönülür. Etkinlik 25'e kadar sırayla sayıncaya kadar devam eder. Eğer uzun sürerse belirli bir süre sonra bitirilebilir.
NOTLAR	

ATÖLYE ÇALIŞMALARI

ETKİNLİK NO	1
ETKİNLİK ADI	ŞEKER FİL MOHİNİ
AMAÇ	5E tekniği ile uygulanan etkinliğin zenginleştirilmesi
SÜRE	40' + 40'
MATERYALLER	<p>Kullanılan Araç ve Gereçler</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5 adet 100*140 kraft kâğıtları • 1 adet pastel boya seti • Her masada bulunacak şekilde farklı renklerde tahta kalemi • Fon kartonları • Projeksiyon ya da akıllı tahta • Fil resimleri • Renkli yapışkan kâğıtlar • Görüş yazılacak kâğıtlar
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	SUNUM VE MALZEMELER HAZIRLANIR
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	<p>Uygulama Basamakları Özel yetenekli öğrencilerin eğitici eğitiminde uygulama 90 dakikalık tek bir oturum şeklinde gerçekleştirilmiştir. Öğretmenler özel yetenekli öğrencilere uyguladıkları etkinliğin 40'+40'+40' üç ders saati sürdüğünü belirtmiştir.</p> <p>Isınma (5 dakika) 25 kişilik katılımcı grubunun doğdukları aylara göre gruplara ayrılması istenir. Bu süreç sırasında konuşmak yasaktır. Kısa bir sürede sınıfta bulunan katılımcılar gruplara ayrılır. Grupların 5'er kişi olması sağlanır. Bundan sonraki aşamalar 5E Öğrenme Modeli basamaklarına (giriş, keşfetme, açıklama, derinleştirme, değerlendirme) göre yürütülecektir.</p> <p>Giriş (5 dakika) Projeksiyon ya da akıllı tahtada başlangıç sunusu açılarak ilk slaytta Yalçın Ergir'in şu cümlelerine yer verilir. Ergir'e Şeker Fil Mohini ile ilgili araştırmaları ve paylaşımları için teşekkür edilir: "Derler ki filler öleceklerini hissettiklerinde uzaklara gider. Denmez ki bazı filler, öldükten sonra uzaklara gider. Derler ki filler asla unutmaz, kötüyü de sevgiyi de. Denir mi bazı çocuklar asla unutmaz, sevgiyi de bir Şeker Fil'i de (ERGİR, 2016)". Katılımcılara "Bir fil hangi etkinliğin konusu olabilir ya da olamaz?" sorusu yöneltilir. Etkinlik kâğıdında (EK1) bulunan boşluğu doldurmaları ve bu süre içinde grup arkadaşları ile etkileşim halinde bulunmalarını istenir.</p> <p>Keşfetme (15 dakika) Katılımcılara EK2'deki resim gösterilerek "Bu resmin içinde bir canlı ya da nesne olsaydınız ne olurdu ve nasıl/neler hissederdiniz?" sorusu sorulur. Çalışma kâğıdının (EK3) üzerine grup arkadaşları ile etkileşim halinde bulunmadan "Ne olurdu? Nasıl hissederdin? Bir fil olsaydın facebook hesabında kimlerle arkadaş olurdu?" sorularını yazarak cevaplandırmaları istenir.</p>

Keşfetme süreci sinektik tekniğinin kullanılması ile devam edecektir. Sinektik tekniğini kullanabilmek için üç ayrı katılımcıdan doldurdukları çalışma kâğıtları (EK2) alınır. Üç katılımcı tahtaya davet edilir ve diğer öğretmenlerin kendileriyle ilgili tahmin yapacakları için yüz ifadeleri vb. ile öğretmenlere ipucu vermemeleri konusunda uyarılırlar. Tahtadaki üç öğretmenin “Bir fil hangi etkinliğin konusu olabilir ya da olamaz?” sorusuna verdiği cevaplar ile resmin altında olan “Ne olurdu? Nasıl hissederdin? Bir fil olsaydın facebook hesabında kimlerle arkadaş olurdu?” sorularına verdikleri cevaplar öğretmenlerin isimleri verilmeden sınıfla paylaşılır.

Sınıfta bulunan öğretmenler paylaşılan cevapları hangi öğretmenlerin verdiğini tahmin etmeye çalışırlar. Tahminler doğrultusunda gelen cevaplar seçilen kişilerin yakasına yapışkan kâğıtlara yazılarak yapıştırılır. Katılımcıların tahminleri doğrultusunda tahtada bulunan öğretmenlerin çalışma kâğıdındaki sorulara gerçekte verdikleri cevaplar açıklanır ve durum üzerinde kısa bir tartışma gerçekleştirilir.

Açıklama (18 dakika)

“Japon Çocukları” (EK4) metni okunur. Metin okunduktan sonra durum değerlendirmesi yapmak için metnin katılımcılarda uyandırdığı üç duygu etkinlik kâğıdına yazılır. Çalışma kâğıdının (EK4) üzerine yazılan duygular kısaca açıklanır ve Türk çocuklarının Hindistan Başbakanı Pandit Nehru’ya yazdıkları, 09 Şubat 1950’de de Doğan Kardeş Dergisi’nde yayınlanan mektup (EK5) okunur. Katılımcılardan Türk Çocuklarının Pandit Nehru’ya yazdıkları mektup ile “Japon Çocukları” metni arasında bir bağlantı kurarak, ürettikleri bağlantıyı bir tweet mesajına dönüştürmeleri istenir. Tweet mesajının 140 karakteri geçmeyecek şekilde yazıldığı hatırlatılır ve gönüllü öğretmenlerin mesajları sınıfla paylaşılır.

Derinleştirme (10 dakika)

Bu aşamada katılımcılara iki tarihi vesika (EK6) verilerek durumları zihinlerinde detaylandırmaları ve katılımcıların durumlar üzerinde öngöründe bulunmaları sağlanır.

Değerlendirme (32 dakika)

“Değerlendirme aşaması grup çalışması olarak gerçekleştirilecektir. Grup olarak değerlendirme görevinizi yerine getirmek için 7 dakika, sunum için ise 5 dakikanız bulunmaktadır.” açıklaması yapılır. Değerlendirme kısmında her gruba ayrı bir görev (EK7) verilir. Görevleri, gruplar ilgilerine göre seçebilirler.

İlgi merkezlerine göre gruplara ayrılmış katılımcılar etkinliğin değerlendirme aşamasında Şeker Fil Mohini’nin Türkiye’ye gelişi için bir karşılama töreni hazırlayacaklardır. 5’er kişilik gruplar halinde şiirli mektup, şarkı, resim, slogan ve vücut formu (vücut formundan kasit drama yapmak veya farklı malzemelerden fil figürü oluşturmaktır. Fil olmak değildir) masalarında katılımcılar çalışır. 7 dakika içinde hazırlanan çalışmalar karşılama töreninden önce diğer gruplarla paylaşılır. Grupların verilen süre içerisinde çalışmalarını tamamlamalarına özen gösterilir. Süre bitiminde Şeker Fil Mohini’nin karşılama töreni için tüm gruplar birlikte ortak bir kompozisyon oluşturur.

Karşılama töreni içinde grupların hazırladıkları şiirli mektup, şarkı, slogan, resim ve fil figürü karşılama töreninin bir parçası olur. Hazırlanan ürünlerle tüm grupların katılımları sağlanarak 5 dakikalık süre içerisinde karşılama töreni sunulur.

Değerlendirme aşamasının bitiminden sonra Mohini ile ilgili tarihsel bilgiler 5 dakika boyunca katılımcılarla paylaşılır. Şeker Fil Mohini ile ilgili ayrıntılı bilgilere http://www.ergir.com/Seker_Fil_Mohini.html adresinden ulaşabilecekleri katılımcılara hatırlatılır.

NOTLAR	Vücut formu çalışma grubu drama çalışması veya farklı malzemelerden fil oluşturma etkinliği yapar fil olmazlar.
HAZIRLAYANLAR	Derya BOÇKAY

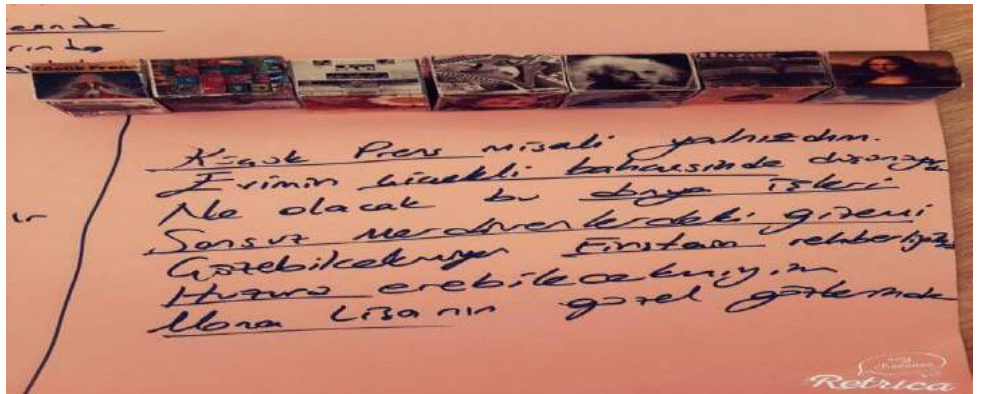
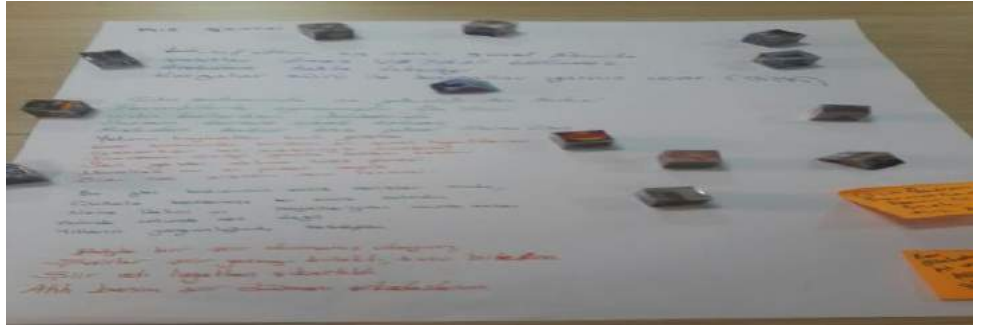
ETKİNLİK NO	2
ETKİNLİK ADI	YARATICILIK VE ZENGİNLEŞTİRME ATÖLYESİ
AMAÇ	Konu ve temaların farklılaştırma ve zenginleştirme konusunda öğretmenlerin bilgi sahibi olmalarını sağlamak
SÜRE	90 DK
MATERYALLER	<ul style="list-style-type: none"> • 10 fon karton-oyun hamuru vb bir material (kil, un, plastik hamurlar) • Keçeli kalemler • Her yüzüne farklı resimler yapıştırılmış küpler • Kutu sallama festivali için içinde farklı malzemeler olan 6 kutu ve tahmin kağıtları • Bir taş hikayesi kağıdı 15 kadar düzgün taş • Yönerge kağıtları
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	<p>5 farklı istasyon oluşturulur. (Yönerge Kartları Elektronik Ortamda Gönderilecektir.)</p> <p>1-Antik kent 2-Kutu sallama festivali 3-Karikatür 4-Düş küpleri 5-Düş şiiri Birinci yönerge mektupları masaya bırakılır.</p>
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	<p>BİRİNCİ AŞAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Katılımcılar 5 gruba ayrılır. her grup bir istasyona yerleştirilir. • Gruplar yönergeleri doğrultusunda kendilerine verilen görevleri tamamlar. • Her istasyondaki görev için katılımcılara 7 dakikalık bir süre verilir. • Gruplar döngüsel ilerler. • Her grup bir önceki grubun çalışmalarına bir bütünlük sağlayacak şekilde katkıda bulunur. <p>İKİNCİ AŞAMA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Katılımcılar döngüyü tamamlayarak, ilk masalarına dönmüşlerdir. Son mektup ile 7 dakikalık bir sürede çalışmayı toparlamaları ve değerlendirme aşamasında 3 dakikalık bir sunum gerçekleştirmeleri istenir. <p>ÜÇÜNCÜ AŞAMA (Değerlendirme)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Katılımcılar değerlendirme aşamasında 3 dakikalık bir sunum gerçekleştirirler. <p>Antik Kent İstasyonu: Yönerge kağıdı doğrultusunda antik kent tasarlanır.</p> <p>Karikatür: Materyal olarak bozuk paralar, bolca ataç, düğme, kulak çubuğu, kürdan vb. küçük materyaller seçilebilir. Yönerge kağıdı doğrultusunda katılımcılar malzemelerle karikatür oluşturur.</p> <p>Kutu Sallama Festivali: Katılımcılar içlerinde farklı malzemeler olan kutuların içerisinde ne olduğunu tahmin etmeye çalışırlar. Böylelikle hipotez oluşturma sürecine başlamış bulunurlar. Kutularla ilgili hipotezler ve bilim nedir sorusunun cevabı ilk grup tarafından toplanarak sonuca ulaşılır. Bu masada HİPOTEZ, BİLİMSEL ARAŞTIRMA BASAMAKLARI ve BİLİM NEDİR? Sorusuna vurgu yapılır.</p> <p>Düş Küpleri: 2X2 boyutunda 5 ahşap küpün üzerine farklı resimler yapıştırılmalıdır. Yönerge doğrultusunda küpleri sallanır, üst yüzeye düşen resimlerin şiir yazılır. İstasyona ilk gelen grup tüm kıtaları okur ve kapanış kitesini yazar.</p> <p>Taş İstasyonu: Katılımcılardan yönerge mektubu ile taşlardan bir öykü oluşturması istenir. İlk gelen grup yeniden masasına hikayeyi tamamlar.</p>

Antik Kent İstasyonu

Karikatür İstasyonu

Düş Küpleri İstasyonu

Taş İstasyonu

Kutu Sallama Festivali

Etkinliğin sunumu eğitim görevlilerine gönderilecektir.

HAZIRLAYANLAR

Derya BOÇKAY

ETKİNLİK NO	3
ETKİNLİK ADI	KÖPRÜDEN GEÇTİ AYŞE
AMAÇ	Var olan problem mevcut imkanlarla çözüme ulaştırma
SÜRE	40'
MATERYALLER	25 dakika sayacı, 100 adet pipet, 100 adet karıştırma çubuğu, Silikon tabancası, bant, yaklaşık 200 gram ağırlığında oyuncak Ayşe bebek, Gülen yüz ve asık yüz kartı
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	<p>Etkinlik masalarına malzemeler önceden hazırlanır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Her gruba 100 adet pipet, • 100 adet karıştırma çubuğu verilecektir. • Makas ve cetvel yapım malzemesi olarak kullanılmaz. • 10 kez silikon tabancası kullanma hakkınız var. • Her gruba 50 cm lik bant parçası verilecektir.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	<div style="text-align: center;"> </div> <p style="text-align: center;">AYŞE ÇOK ÜZGÜN. BUNUN SEBEBİ NE OLABİLİR?</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Ayşe çok üzgün neden üzgün?” diyerek katılımcıların fikri alınır. <div style="text-align: center;"> </div> <p>“Ayşe'nin mutlu olması için köprüden geçmesi lazım” diyerek amaç açıklanır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • KRİTERLER açıklanır ➤ Gruplar halinde çalışma yapılacak ➤ Köprü'nün uzunluğu EN AZ 50 cm olmalıdır. ➤ Köprü'nün yerden yüksekliği EN AZ 15 cm olmalıdır. ➤ Köprü 10 sn boyunca verilen ağırlığı taşımalıdır. • Masanın üzerine inşa edilmelidir. • Köprüyü inşa etmek için 25 dakikalık süre verilecektir. (Etkinlik başlayınca sayaç çalıştırılır.) • Ayşe elden ele dolaştırılarak katılımcıların yapacakları köprü'nün dayanıklılığı hakkında fikir edinmeleri sağlanır. • Silikon tabancasını sadece 10 kez (sıkım ya da damla) kullanabilecekleri ikaz edilir. • Malzemeler parçalanamaz, bölünemez. • Köprü yapımına başlanır. • Grup verilen süre ve şartlar içinde köprüsünü yapar. • Gruba Ayşe bebek verilir . Köprü Ayşe bebeği 10 sn taşırorsa grup gülen yüz ile ödüllendirilir. Köprü Ayşe bebeği 10 sn taşıyamazsa ağlayan yüz ifadesi verilir. • Etkinlik sonunda, grup çalışmasında karşılaşılan zorluklar kolaylıklar konuşulur.
NOTLAR	<ul style="list-style-type: none"> • Silikon tabancası yerine 50 cm yün ip kullanılabilir. • Etkinliğin sunumu eğitim görevlilerine gönderilecektir.
HAZIRLAYANLAR	Zerrin AY-Uğur KELEŞ

ETKİNLİK NO	4
ETKİNLİK ADI	6 ŞAPKA
AMAÇ	Altı şapkalı düşünme tekniğini uygular
SÜRE	40 + 40
MATERYALLER	6 farklı renkte grup sayısına göre şapkalar
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Malzemeler hazırlanır. Şapkalar etkinlik gününden önce hazırlanır. Tekniğe ve amaca uygun bir konu eğitim görevlisi tarafından belirlenir. Örneğin; Bilsemi kazanıp gidemeyen öğrencinin durumu.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar 6 grup olacak şekilde gruplandırılır. Grupların hangi renk şapkayı temsil edecekleri belirlenir. Belirlenmiş olan konu verilerek her grubun kendi şapkasına göre konuyla ilgili düşünmesi için 5 dakika süre verilir. Gruplar şapka rengine göre sırasıyla görüşlerini belirtirler. Katılımcıların bir kısmının tekniğin uygulanmasına yönelik görüş belirtmesi sağlanabilir.
NOTLAR	Birinci şapkanın beyaz, son şapkanın mavi olmasına dikkat edilir.
HAZIRLAYANLAR	Halil BOLAT

ETKİNLİK NO	5
ETKİNLİK ADI	Müfredat sıkıştırma Modeli (Zıt Panel)
AMAÇ	Zıt panelde amaç, katılımcının ilgisini çekmek, kısmen tartışılmış ama yeterince açıklığa kavuşmamış konuları daha anlaşılır hale getirmektir.
SÜRE	40'
MATERYALLER	Konu kağıtları Tahta kalem Skor kağıdı ya da tahta A4 kağıt kalem
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Soru -cevap grupları için aynı konu kağıtları hazırlanır. Masalarda A4 ve kalem hazır bulundurulur.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	Katılımcılar konu sayısı kadar gruba ayrılır. Gruplar kendi içinde ikiye ayrılır. Konular dağıtılır, bir grubun soru hazırlayan, diğer grubun da muhtemel soruya cevap hazırlayan grup olduğu açıklanır. Soru hazırlayan grup cevabı bulunması zor, cevap veren grup ise muhtemel soruya göre hazırlanır. 20 dk sonunda soru grubu sorusunu sorar, cevap gurubu yanıtlar. Eğitim görevlisi soru sonunda soru ya da cevap grubunun performansına göre her soru için puan verir.
NOTLAR	
HAZIRLAYANLAR	Halil BOLAT

Müfredat Sıkıştırma Modeli

Özel yetenekli öğrenciler sık tekrarlardan ve basitlikten hoşlanmazlar. Genel eğitim müfredatı ise normal bireylerin öğrenme doğalarına göre tasarlanmıştır. Daha önce öğrenilen bilgi ve becerilerin ilerideki sınıflarda tekrar edilmesi durumu olabilir. Genel eğitim müfredatındaki bu tekrar eden kazanımların sıkıştırılması sonucunda oluşan zaman boşluğu;

- Üst öğrenim düzeyinden kazanımlar alınarak etkinlikler yapılabilir (hızlandırma).
- Genişletme etkinlikleri yapılabilir (farklılaştırma).
- Öğrencinin derinlemesine bilgi öğrenmesini sağlayan etkinlikler yapılabilir (zenginleştirme).

Müfredat Sıkıştırma Modeli şu aşamalardan oluşmaktadır:

- Ünitenin kazanımlarını belirle.
- Özel yetenekli öğrencileri ön değerlendirmeden geçir.
- Ünite kazanımlarında tekrar eden kısımları çıkar.
- Çıkarılan kazanımlar sonucu boş kalan zamana zenginleştirme ve genişletme etkinlikleri yerleştir.
- Sıkıştırılmış üniteyi oluştur ve uygula.

Ünitenin kazanımlarını belirle

Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olan Talim Terbiye Kurulu Başkanlığının web sitesinde öğretim programları bulunmaktadır. Burada farklılaştırılması yapılmak istenen bir dersin öğretim programına ulaşılabilir. Sıkıştırılması düşünülen ünite belirlenir, ünitenin daha önceki sınıflarda tekrar edilmiş kazanımlarının olup olmadığı kontrol edilir.

Özel yetenekli öğrencileri ön değerlendirmeden geçir

Bundan sonra yapılması gereken sınıftaki özel yetenekli öğrencilerin ünite kazanımları ile ilgili hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesidir. Ayrıca öğrencilerin ilgi ve öğrenme stilleri farklılaştırma stratejilerinin kullanımı için belirlenmelidir. Özel yetenekli öğrencilerin ünite kazanımları ile ilgili performanslarının belirlenmesi için bir çok değerlendirme aracı kullanılabilir. Öğretmen bu değerlendirme araçlarından uygun olanlarını seçmelidir. Özel yetenekli öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri belirlendikten sonra bu öğrencilere ünitenin nasıl işleneceği konusunda bilgi verilebilir.

Ünite kazanımlarında tekrar eden kısımları çıkar.

Müfredat sıkıştırmada üniteye tekrar eden gereksiz basit kazanımlar yeni ünite oluşturulacak olan farklılaştırılmış üniteye yer almayacaktır.

Çıkarılan kazanımlar sonucu boş kalan zamana zenginleştirme ve genişletme etkinlikleri yerleştir.

Yeni oluşturulacak müfredatta tekrar eden kazanımlar yerine özel yetenekli öğrencilerin eğitim gereksinimleri (öğrenme stilleri ve ilgileri) dikkate alınarak zenginleştirme (bağımsız çalışma vs) ve genişletme etkinlikleri koyulmalıdır. Ya da o üniteye kazanımlarla ilişkili olabilecek üst sınıftan kazanımlar alınarak hızlandırma yapılabilir.

Sıkıştırılmış üniteyi oluştur ve uygula.

Atılan kazanımlar yerine yerleştirilen yeni etkinlikler ya da hızlandırma stratejisinin kullanımının işe koşulduğu sıkıştırılmış ünite oluşturulduktan sonra, üstün zekalı öğrencinin hangi değerlendirme araçları ile hangi ölçütler dikkate alınarak başarılı kabul edileceği de öğretmen tarafından belirlenmelidir.

ETKİNLİK NO	6
ETKİNLİK ADI	Farklı ülkelerde farklı eğitim (Ayrılıp Birleşme)
AMAÇ	Farklı ülkelerin özel yeteneklilerle ilgili eğitim uygulamalarını kavrar.
SÜRE	40'+40'
MATERYALLER	Dünyada üstün yetenekler metinleri örnek olarak verilmiştir. (Eğitim görevlisi uygun metin de seçebilir) A4 kağıt Kalem
ETKİNLİK İÇİN HAZIRLIK	Konunun alt başlığına yönelik bilgi kağıtları hazırlanır.
İŞLENİŞİ (SÜREÇ)	<p>1. AŞAMA</p> <p>Katılımcılar gruplara ayrılır. Grupların üye sayısının konunun alt başlıkları ile eşit olmasına dikkat edilir.</p> <p>Gruplardan her üyenin konunun farklı alt başlıklarından birini seçmesi sağlanır.</p> <p>Katılımcılardan aynı konuyu alanların bir araya gelmesi sağlanır. Böylece uzmanlık grupları oluşturulur. Grup üyeleri uzmanlık gruplarında çalışırlar.</p> <p>Her katılımcının ilk grubuna dönmesi sağlanır. Her grupta alt konu başlıklarından bir tanesinin uzmanı bulunmuş olur. Her uzman grup arkadaşlarına sırasıyla konusunu anlatır.</p> <p>2. AŞAMA (İstenirse yapılır)</p> <p>Konunun alt başlıkları her gruba farklı olacak şekilde verilir.</p> <p>Örneğin 1. Grup İsrail, 2. Grup Almanya gibi.</p> <p>Katılımcı her gruba bir karton ve pastel boya veya keçeli kalemler verilerek konuyla ilgili bir afiş tasarımları istenir.</p>
NOTLAR	
HAZIRLAYANLAR	Halil BOLAT

Örnek Metinler (Dünyada Özel Yetenekliler)

Almanya

Tanılama Süreci: Özel yetenekli çocuklar ailelerinin talepleri, öğretmenlerin, hatta çocukların kendilerini aday göstermeleri üzerine değerlendirmeye alınmaktadır. Değerlendirme sürecinde okul öncesi ve genel eğitimin başlangıç aşamasındaki öğrencilerin bilişsel, fiziksel ve sosyal gelişimleri dikkate alınmaktadır. Okul yönetimleri bu konuda kendi bünyelerinde buldukları rehber öğretmen ya da uzman psikologların raporlarını öncelikli olarak dikkate almaktadırlar. Özel yetenek ya da başarı gösteren öğrencilere sınıf atlama imkânı tanınırken sıklıkla olmamakla birlikte IQ testlerinden de yararlanılmaktadır.

Almanya'da özel yetenekli çocukların eğitimiyle ilgili uygulamaların çoğu özel yatılı okullar tarafından gerçekleştirilmektedir.

Uygulanan Model: İkinci Dünya Savaşına kadar olan dönemde, özel yetenekli çocukların eğitimi konusunda Almanya'nın, en başta gelen ülkeler arasında olduğu söylenebilir. Buna karşın, Almanya'yı derinden etkileyen bu savaştan sonra özel yeteneklileri destekleyen politikalar uzun süre kesintiye uğramış, ancak seksenli yıllardan itibaren bu durum yavaş yavaş değişmiştir. Almanya'da her eyaletin kendine özgü bir eğitim sistemi bulunmaktadır. Bu nedenle, her eyalette özel yeteneklilerin eğitimine yönelik farklı uygulamalar yer almaktadır. Bununla birlikte 2004 yılında yayınlanan bir raporda (Schulische Begabtenförderung in den Ländern: Maßnahmen und Tendenzen) on altı eyaletin her birinde uygulanan özel yeteneklilere yönelik eğitim ayrıntılarıyla incelenmiştir. Bu rapor, genel olarak Almanya'da özel yeteneklilerin eğitiminde önemli ilerlemeler kaydedildiğini göstermektedir (Holling ve diğerleri, 2004; Akt. Levent, 2011).

Almanya'da eğitimin çocuğun yeteneklerini, ilgi alanlarını ve eğilimlerini yansıtması gerekir ve bunun öngörülen şekilde sağlanması da okulların sorumluluğundadır. Almanya'da ilköğretim tüm ülke genelinde benzerdir. Ortaöğretimde ise durum eyaletten eyalete farklılık göstermektedir.

Okul mevzuatı özel yeteneklileri doğrudan desteklemeye uygun değildir. Dolaylı olarak konuları müfredata dâhil etme, farklılaştırma, birinci sınıfta esnek okullaşma, sınıf yükseltme, seçmeli ve serbest seçim ihtiyacı gibi özel yeteneklilere özgü uygulamalar bulunmaktadır.

Almanya'da özel yeteneklilerin eğitiminde yaklaşık olarak %10'luk öğrenci dilimi dikkate alınmakla beraber, bazı okullarda ise % 1-2'lik dilimdeki öğrencilere de eğitim veren okullar bulunmaktadır. Bu okullardan birisi de İnternat Schule'dir.

Okul tanılama komisyonu oluşturulmakta ve müracaat eden öğrencilere önce grup testi uygulanmaktadır. Grup testinde başarılı olan öğrencilerin belirli bir oranı bireysel testte alınmaktadır (AID-2). Bu testte zekâ puanı 130 ve üzeri alan 120 öğrenci 10 günlük kampa alınmaktadır. Kamp sonunda öğrencilere uygulanan etkinlikler ve aileler ile yapılan görüşmeler sonunda 60 öğrencinin okula kaydı yapılmaktadır. Okul yatılıdır. Çocukların tüm ihtiyaçları okul tarafından giderilmektedir. Üniversitelerden akademisyen desteği sağlanmaktadır. Derslerde dil eğitimi, fizik ve matematik yanında sanatsal derslere de aynı önem verilmektedir. Öğrencilerin proje hazırlamaları ve ulusal yarışmalara katılımları desteklenmektedir. Mezun aşamasına gelen öğrenciler ülkedeki en iyi üniversitelere yerleştirilmektedir. Burada Alman hükümetinin gelecekte ihtiyaç duyacağı meslek grubuna göre yönlendirme yapılmaktadır (bankacılık, politika, muhasebe, mühendislik, tıp vb. gibi) (Tokat BİLSEM, 2011).

Güney Kore

Kore Hükümeti tarafından finanse edilen ve bağımsız olarak faaliyetlerini sürdüren Kore Eğitim Geliştirme Enstitüsü (KEDI) 1972 yılında kurulmuştur. Kuruluşundan bu yana KEDI eğitim politikalarının ve programlarının geliştirilmesinde önemli bir görev üstlenmiştir. KEDI 2002 yılında Hayat Boyu Eğitim Ulusal Merkezi olarak görevlendirilmiştir. Enstitü, ağırlıklı olarak araştırma raporları ve öğretim materyallerinin geliştirilmesi sürecinde çalışmaktadır. Kore Eğitimi Geliştirme Enstitüsüne bağlı bulunan Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Araştırma Merkezi Danışma Komitesi, Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Hizmetçi Eğitim Enstitüsü, Yönetim Destekleme Birimi, Araştırma Ekibi ve Politika Geliştirme, Eğitimi Destekleme, Dış İlişkiler ve İşbirliği Birimlerinden oluşmaktadır (MEB, 2011).

Tanılama Süreci: Öğrencilerin devlet tarafından tanınması ve uygun eğitim programına yönlendirilmesi 4. sınıfta başlamaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin belirlenme sürecinde öğretmen gözlemleri, portfolyo raporları, KEDI, üniversiteler, okul öğretmenlerinden oluşan komisyon tarafından hazırlanan bir kullanımlık yetenek testi (ağırlığı % 5), yaratıcılık ve yetenek çözümlenme testleri, bilim kampı ve gözlemlenmelerin önemli katkıları vardır. Güney Kore, 2000 yılından bugüne WISC-R testi gibi IQ testlerinden vazgeçmiştir. Bu tarihten başlayarak özel yetenekli çocukları “çoklu değerlendirme” anlayışına göre tanılanmaktadır. Bu süreç içerisinde öğrencinin okul başarısı, yaratıcılık, liderlik, özel yetenek, motivasyon, zekâ gibi çeşitli özellikleri dikkate alınmaktadır (Matrix, 2012).

Uygulanan Model: Kore, özel yeteneklilerin eğitimini daha sistemli olarak yürütebilmek için 2000 yılında “Üstün Zekâlıların Eğitimi Kanunu”nu çıkarmış ve 2003 yılında yürürlüğe girmiştir. Böylece Güney Kore, özel yetenekli çocuklarla ilgili kurumsallaşma sürecinde önemli bir yol kat etmiş oldu. Kanunda İsrail’in model programındaki gibi 3 ayrı eğitim biçimi tasarlanmıştır (eng.kedi.re.kr, 2012).

Bunlar;

- Özel Yetenekliler Eğitim Merkezi
- Donanımlı Okullar İçerisinde Özel Sınıflar
- Özel Yeteneklilere Özel Okullar

Özel yetenekli öğrenciler ülkede bulunan 250 civarındaki üniversiteye sınavsız ve mülakata dayalı olarak alınmaktadır. Ancak, bu üniversiteler içerisinde sadece Seul Üniversitesi sınavla özel yetenekli öğrenci almaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin üniversiteden ders alma imkânları bulunmaktadır. “Advance Plusment” adı verilen bir sistemle yetenekli öğrenciler üniversiteden dersler alabilmektedirler. Böylece çok erken yaşlarda liseyi tamamlayarak üniversitede eğitimlerini sürdürmekte olan öğrenciler bulunmaktadır (Matrix, 2012).

Ülkede ailelerin eğitim seviyesi yüksek olduğu için 4. sınıfa kadar öğrencilerin yetenekleri ve diğer eğitim ihtiyaçlarıyla doğrudan aileler ilgilenmektedir. 4. sınıfa kadar ailelerinin ilgilendiği çocuklarla bu sınıftan itibaren devlet kendisi ilgilenmekte ve işe tanılama ile başlamaktadır. Tanılanan öğrenciler okullarındaki “özel sınıflar”da eğitim görmektedirler. Özel sınıf ilköğretimde 4. sınıf sonrasında ve ortaöğretimde uygulanmaktadır (Akpınar, 2012).

Güney Kore’de ilköğretim 6 yıl, 7. sınıftan itibaren ise lise başlamaktadır. Çocuklar 6. sınıf bitiminde Seul Fen Lisesi gibi eğitim hizmeti veren okulların sınavlarına alınmaktadır. Seul Fen Lisesi yatılı olarak hizmet vermektedir. Öğrenciler liseyi bitirene kadar bu okula devam etmektedir. Okula her yıl 120 öğrenci alınmaktadır. Sınıf mevcutları 15 öğrenciyi geçmemektedir. Her yıl yeni gelen öğrenciler için 8 sınıf oluşturulmakta ve eğitim öğretim liseyi bitirene kadar devam etmektedir. Eğitim giderleri konusunda diğer okullarla aralarında bir ayırım bulunmamaktadır. Sadece müfredatlarında ve program zamanlamalarında farklılıklar yer almaktadır. Okulda zenginleştirmeye, farklılaştırmaya ve hızlandırmaya önem verilmektedir. Ülkede, Seul Fen Lisesi gibi özel amaçlı 20 fen lisesi bulunmaktadır. Seul Fen Lisesi, bilimle ilgilenen, 15-18 yaş aralığındaki özel yetenekli öğrenciler için 1989 yılında açılmış olan devlet okuludur. Okul, Kore Bilim Teknoloji ve Eğitim Bakanlığı tarafından 2009 yılında özel yetenekli öğrenciler için akademi haline getirilmiştir. Ortaokul mezunları arasından ilk %0.01’lik dilimden öğrenciler seçmektedir. Okulun her kademesinde yaklaşık 180 öğrenci vardır. Okuldaki genel eğitim öğretim süresi üç yıldır. Ancak, erken mezun Özel Yetenekliler Okulu - Bakanlıkla çalışma. - Bilimde uzmanlaşma. Özel Yeteneklilere Sınıf - Okul temelli, - Komşu okullarla bazen bir araya gelinmekte. Özel Yetenekliler Eğitim Merkezi - Yerel eğitim bürolarında ya da üniversitelerde çalışma. 47 olmak mümkündür. Seul Fen Lisesi ulusal ve uluslararası olimpiyatlara katılmaktadır. Kore’den uluslararası bilim olimpiyatlarına katılan öğrencilerin çoğu bu okulda okumaktadır (Matrix, 2012).

Hindistan

Hindistan 1986'daki ulusal eğitim politikası çerçevesinde kırsal kesimde bulunan özel yetenekli öğrencilere yönelik olmak üzere yatılı ve ücretsiz JNV okulları açılmaya başlanmıştır. Günümüzde bu okullardan 515 adet bulunmakta ve 158.987 öğrenciye hitap etmektedir. Bu okullardan her ilçede en azından bir adet açılması hedeflenmektedir.

Bu okullarda okumak isteyenler zihinsel beceri, aritmetik ve dil alanında 100 sorudan oluşan bir sınava girerler. Her okul her sene 80 yeni öğrenci alır. Sınav 20 farklı dilde hazırlanır. Sınavı öğrencilerin yaklaşık olarak %4'ü kazanır. Öğrencilerin evlerine gidiş- dönüş ücretine kadar her türlü ihtiyaçları devlet tarafından karşılanır.

Pek çok kırsal bölgede iletişim çok zayıf olduğu için her alandan öğrenci alabilmek amacıyla;

- Kırsal kesim öğrencileri,
- Kız öğrenciler,
- Önceden belirlenmiş kastlar,
- Engelli öğrenciler için kotalar getirilmiştir.

Okulluların tamamı Standart Ulusal CBSE Müfredatını takip etmek zorundadırlar. Müfredatın içeriği: en az iki dil, genel çalışmalar, iş deneyimi, sağlık ve beden eğitimi ve matematik, fizik, kimya, biyoloji, biyoteknoloji, ekonomi, siyasi bilimler, tarih, coğrafya, muhasebe, güzel sanatlar, tarım, bilgisayar bilimleri, multimedia ve web teknolojisi, sosyoloji, psikoloji, felsefe, müzik ve dans, müteşebbislik veya moda derslerinden en az üçüdür.

Hızlandırılmış eğitim yoktur, ancak öğrencilere zenginleştirme çalışmaları yaptırılabilir.

10. ve 12. sınıfın sonunda öğrenciler sınava girerler. Bu sınavlar çok çeşimlidir. JNV öğrencileri genellikle diğer okullara devam eden öğrencilerden çok yüksek puanlar alırlar.

Bilgiye uyananlar okulu: 1962 yılında Pune'de kurulmuştur. Hindistan'da özel yetenekliler için kurulmuş ilk okuldur. Başvuran adaylara, okul psikoloji bölümü tarafından geliştirilen 7 test uygulanır. Bu testlerde iyi performans gösteren öğrenciler görüşmeye davet edilir. Kontenjanın yarısı kız öğrenciler için ayrılmıştır. Devlet tarafından finansal olarak desteklenmediği için diğer öğrenci kotalarına uyma zorunluluğu yoktur.

Okulda 9. ve 10. sınıflar için ulusal CBSE müfredatı uygulanmaktadır ancak 5-8. sınıflar için okul kendi müfredatını geliştirmiştir. Matematik ve fen dersleri İngilizce, sosyal 48 bilimler dersleri Hintçe ve Marathi dilinde öğretilmektedir. Öğrenciler ayrıca eski Sanskrit dilini de öğrenirler. Öğretmenler her sınıfta farklı bir zekâ gelişim alanı üzerinde dururlar. 5. sınıfta merak, duyarlılık ve gözlem yapma, 6. sınıfta akıcılık, esneklik ve orijinallik, 7. sınıfta ayırıcı düşünme (divergent thinking) ve 8. sınıfta yaratıcı problem çözme üzerinde odaklanırlar.

Haftada en az iki kez müzik, dans, yaratıcı yazı, drama, model yapımı ve el işleri üzerine ders yapılır. Her akşam spor çalışmaları ve/veya müfredatı destekleyici çalışmalar yapılır. Her öğrencinin kendisini daha iyi ifade edebilmesi için okul üniforması yoktur.

Okul müfredatına çok ilginç etkinlikler eklenmiştir. Örneğin gelecek bilimi (futurology) dersi, öğrencilerin bir köye gidip oradaki bir aile ile yaşayıp sonraki 10 yıl içinde bu köyde neler olacağı ve buradaki hayat şartlarının iyileştirilmesi ile ilgili ayrıntılı bir rapor yazmalarını gerektirmektedir. Başka bir etkinlikte ise bir grup öğrenci, bu okullardan mezun olan öğrencilerin rehberliğinde şeker kamışı işçilerinin çalıştıkları yerde 4-5 gün kalarak göçebe yaşayan bu insanların çocuklarına okuma yazma öğretirler. Bu etkinlikler yardımıyla öğrencilerin liderlik özelliklerinin geliştirilmesi, ülkenin sosyo-ekonomik yapısının yakından görülmesi hedeflenmektedir.

Hindistan'daki özel yeteneklilerin eğitiminde anahtar özellikler: bütünsellik, akademik gelişim ile kişilik gelişiminin beraber tutulması, toplumsal sorumluluk gelişimi ve bireyi toplumun bir parçası olarak görmesidir (Proulx, 2005).

İran

Sıradışı yeteneklerin gelişimi için Ulusal bir kurum olan NODET (SAMPAD olarak da bilinmektedir.) tarafından İran'da üstün yetenekli öğrencilerin özellikle gelişimi için ortaokul ve lise düzeyinde okullar açmıştır. NODET ilk olarak 1976'da kurulmuş olup, sonradan revizyona uğramıştır (http://en.wikipedia.org/wiki/Gifted_education).

NODET okullarına kabul, seçime göre yapılmaktadır ve bu kabul kapsayıcı bir ulusal düzeyde sınava göre yapılmaktadır. Her yıl binlerce öğrenci okulların %5'i olan 99 ortaokul ve 98 lisesi olan bu okullara girmek için başvurmaktadır. Tüm adaylar sınava girebilmek için minimum GPA 19 puana sahip olmalıdır. 2006 da 87,081 erkek ve 83,596 kız 56 şehirden başvurmuş olup, sonunda 2007'de 6888 öğrenci ortaokula kabul edilmiştir. Kabul süreci Tahran, İsfahan, Mashhad ve Karaj'da daha seçicidir ve bu şehirlerde 50.000 öğrenci başvurmakta olup, sadece 150 öğrenci iki sınav ve mülakattan sonra seçilmektedir (http://en.wikipedia.org/wiki/Gifted_education).

NODET'in en iyi okulları Tahran'daki Allameh Helli Lisesi ve Farzanegan, Lisesi, İsfahanda ise Shahid Hashemi Nejad Lisesi Masshad'da ve Karaj'da Shahid Soltani Okuludur. Nodet'teki kurslarda biyoloji, kimya, matematik, fizik ve İngilizce gibi lise düzeyinde dersler verilmektedir. Bakanlığın en iyi öğretmenleri çoğunlukla okul müdürü ve fakülte tarafından seçilmektedir. Okullar genellikle iki ana konu üzerinde odaklanmaktadır ki bu normal okullarda üç ana konudur, bu iki ana konu, matematik-fizik ve uygulamalı bilimlerdir (matematik-fizik gibi fakat ana ders olarak biyolojidir). Her ne kadar sosyal bilgiler öğretilse de, hem kurumun hem de öğrencilerin ilgisini çok çekmediği için genellikle ağırlık bu derslerde (matematik-fizik gibi fakat ana ders olarak biyolojidir). Her ne kadar sosyal bilgiler öğretilse de, hem kurumun hem de öğrencilerin ilgisini çok çekmediği için genellikle ağırlık bu derslerde (matematik-fizik gibi fakat ana ders olarak biyolojidir). NODET öğrencileri bilimsel Olimpiyatlarda veya ulusal olimpiyatlarda çok başarılı olmakta ve heryeri kaplamaktadırlar ve çoğu uluslararası olimpiyatta çok iyi sonuçlar almaktadırlar. İstatistikler NODET'in mezunlarının doktoraya kadar üst düzey eğitim yaptıklarını göstermektedir. Bazı NODET mezunları Fen, Mühendislik ve Tıp alanlarında dünya çapında başarılıdırlar (http://en.wikipedia.org/wiki/Gifted_education).

İsrail

İsrail İsrail, özel yeteneklilerin eğitiminin en ciddiye alındığı ve hem kuramsal hem de uygulamalı pek çok çalışmanın yapıldığı ülkelerin başında gelmektedir. Konunun bir ulusal öncelik olarak görüldüğü bu ülkede, ülkeyi yönetenler en değerli ulusal zenginliklerinin yetenek olduğuna inanmakta ve bunun gereğini yerine getirmektedirler (Enç, 2004).

İsrail’de özel yeteneklilerin eğitimi 3 başlık altında toplanmıştır:

1. Özel okul,
2. Donanımlı okullarda özel sınıflar,
3. Haftalık zenginleştirme programları ya da okuldan sonra ek etkinlikler

(<http://www.nagcbrtain.org.uk/about.php>).

Ülke çapında yapılan tanılama sonrası nüfusun % 1’lik dilimine giren çocuklar özel okullarda ya da özel donanımlı okullardaki özel sınıflarda eğitime başlarlar. Ülkede % 3’lük dilime giren çocuklar ise okul sonrası ek etkinliklere ve zenginleştirme programlarına katılırlar. % 1’lik dilim içerisine girmiş öğrencilerin en iyilerinin ise Kudüs’te OFEK (Ufuk) adı verilen özel yetenekliler özel okuluna kaydı yapılır. Bu okulda ders veren eğitimciler tamamen alanında uzman öğretim üyesi akademisyenlerden oluşmaktadır. Okulda öğrenciler için kâğıt, kalem kullanmadan, not tutmadan zekâ melekelerini ve muhakemelerini geliştirmeye dönük özel çalışmalar yapılmaktadır. Okul uygulamalı, yaparak-yaşayarak öğrenme ortamlarıyla öğrencileri buluşturmaktadır. Okulda genetik, teknoloji ve bilişim gibi konulara önem verilmektedir.

İsrail, özel yeteneklilerin eğitiminde zenginleştirmeye önem vermektedir. Zenginleştirme üzerine oluşturduğu program ağı iyi geliştirilmiştir. Program okul öncesinden başlayarak bütün yaş gruplarına yönelik olarak tasarlanmıştır. Lise çocukları için zenginleştirme çalışmaları Tel-Aviv Üniversitesi Teknoloji Enstitüsü’nde ve Rehovot’taki Weizmann Bilimsel Araştırma Enstitüsü’nde sürdürülmektedir. Burada verilen derslerde öğrencilere fen, matematik gibi bilimsel konular yanında, bölgelerindeki insan faaliyetleri ve yaşam biçimleriyle ilgili dersler de gösterilmektedir. Programların tamamı yazın da sürmektedir. Programlar günlük olabileceği gibi, yatılı kamplar biçiminde de planlanmaktadır (<http://www.education.gov.il/moe/english/ind.htm>).

Ders dışı etkinlik grupları için fen, matematik, bilişim teknolojisi, resim, müzik, heykel gibi birçok alanda hizmet verilmektedir. Eğitim Bakanlığı içerisindeki Ulusal Özel Zekâlılar Birliği yapılacak tüm etkinlikler ve eğitimleri hem organize etmekte hem de finansmanını sağlamaktadır. Özel yetenekliler eğitim programlarına üniversiteler, teknoloji enstitüleri, müzeler ve yerel yönetimler katkı sağlamaktadır. Buralarda açılan programların seçim ölçütlerini kurumlar kendileri belirlemekte ve sürdürmektedir.

Finlandiya

Öğrenciler genellikle oturdukları çevredeki yerel okula giderler. Ancak, bireyselliğin bir yansıması olarak aileler, çocuklarının gideceği okulu seçme özgürlüğüne sahiptir. Finlandiya'daki okullar, özel yetenekli öğrencilerin faydalanabileceği çok çeşitli imkânlar sunmaktadır. Bu imkânlar şunlardır (Mönks ve Pflüger, 2005; Akt. Levent, 2011):

1. Okula erken başlama (aileler, çocuklarının altı veya yedi yaşında okula başlayıp başlamayacağına kendileri karar verebilir, okula genel başlama yaşı ise yedidir),
2. Sınıf atlama,
3. Üst sınıftan ders alma,
4. Akıl-grubu hızlandırma (group-wise acceleration),
5. Atölyeler (workshops),
6. Kâr amacı gütmeyen organizasyonların (non-profit organizations) veya şirketlerin düzenlediği programlara katılma,
7. Ekstra müfredat etkinlikleri,
8. Bireysel mentorluk,
9. Bireysel çalışma.

Finlandiya'da bireysellik anlayışı, hızlandırma modeli için esnek kararlar verilmesine imkân sağlar. Hızlandırma için başka bir alternatif ise, esnek bir programla öğrencilerin çalışmalarında ilerlemesine imkân sağlayan "derecesiz sınıflandırma (ungraded)" sistemidir. Bu "derecesiz sınıflandırma" sistemi, ortaöğretim okullarının çoğunda kullanılmaktadır. Bununla birlikte, bu sistemi uygulayan bazı ilköğretim okulları da bulunmaktadır. Finlandiya'da özel yetenekli öğrenciler için çeşitli seviyelerde özel okullar bulunmaktadır. Ortaokul kademesinde yarışmalar düzenlenmektedir. Örneğin matematik, fizik, bilişim teknolojisi, felsefe ve ekonomi alanlarında bu yarışmalar her yıl yapılmaktadır. Yarışmalarda iyi derece alan öğrenciler matematik, fizik, kimya, biyoloji veya bilişim teknolojisinde, uluslararası olimpiyat oyunlarında yarışmak için eğitilirler. Bu alanlarda, genellikle üniversite öğretim üyeleri ve bu yarışmalara daha önce katılmış olan yaşça büyük öğrenciler eğitim verirler.

Ortaokul kademesinde özel yetenekli öğrencilere yönelik birkaç zenginleştirme alternatifi, gönüllülük esasına göre yapılmaktadır. Örneğin matematik ve fizik alanında yetenekli lise öğrencileri, Tampere Üniversitesinde akşamları ve hafta sonları kendilerini geliştirme imkânı bulabilmektedir. Aynı projenin bir parçası olarak, yoğun kurslar ve yaz kampları düzenlenmektedir. Öğrencilerin bir kısmı yaz okullarında "Açık Üniversite" programının altında sunulan derslere katılabilir ve bu yaz kurslarında lineer cebir ve fizik alanında üniversite ders kredileri kazanabilirler. Bu proje için sponsor kuruluşlardan ve Eğitim Bakanlığından maddi destek alınmaktadır.

Finlandiya'da genel itibarıyla özel yetenekli öğrenciler için hiçbir resmi tanılama ve aday gösterme prosedürü yoktur. Buna karşın okula erken başlama kararı, psikolojik ve tıbbi testlere göre alınmaktadır. Ayrıca okullar öğrencilerini kendi ölçütlerine göre seçerler.

SINAV SORULARI

ÖĞRETMEN YETİŞTİRME VE GELİŞTİRME
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ÖZEL YETENEKLİLERDE DESTEK EĞİTİM ODASI FARKINDALIK KURSU

SINAV SORU KİTAPÇIĞI

T.C. KİMLİK NUMARASI	
AD	
SOYAD	
GÖREV YERİ	

AÇIKLAMA

- 1.Bu test katılımcısı olduğunuz eğitim faaliyetindeki başarınızı ölçmek amacıyla hazırlanmıştır.
- 2.Testin toplam cevaplama süresi 60 (altmış) dakikadır.
- 3.Testte yer alan her sorunun sadece bir doğru cevabı vardır.
- 4.Bir soru için birden çok cevap işaretlenmişse o soru yanlış cevaplanmış sayılacaktır.
- 5.Bu test puanlanırken sorulara verdiğiniz doğru cevaplar değerlendirilecek, yanlış cevaplar dikkate alınmayacaktır.
- 6.Cevaplamaya istediğiniz sorudan başlayabilirsiniz.

1. Aşağıda bulunan testlerden hangisi ülkemizde özel yetenekli öğrencilerin tanınmasında kullanılan zeka testlerinden **değildir?**

- a. Leither Performans Testi
- b. Wechsler Çocuklar için Zeka ölçeği-R (WISC-R)
- c. Wechsler Sözel Olmayan Yetenek Testi (WNV)
- d. Denver Gelişim Testi

2. Aşağıdakilerden hangisi parlak öğrenci ile özel yetenekli çocuk arasındaki farklardan **değildir?**

- a. Parlak çocuk ilgilidir özel yetenekli oldukça fazla meraklıdır.
- b. Parlak çocuk grubun üst diliminde, özel yetenekli çocuk alt dilimde yer alır.
- c. Parlak çocuğun iyi fikirleri vardır, özel yeteneklinin alışılmamış fikirleri vardır.
- d. Parlak çocuk okuldan hoşlanır özel yetenekli öğrenmekten mutlu olur.

3. Aşağıdakilerden hangisi zenginleştirme faaliyetlerinde dikkat edilmesi gereken hususlardan **değildir?**

- a. Çok çeşitli konulardan oluşmalı
- b. İçerikte öğrenciye ilgi duyabileceği yeni alanlar bulundurulmalı
- c. Yaratıcı düşünme ve problem çözmeyi geliştirici olmalı
- d. Bilgi basamağında hazırlanan etkinlikler olmalı

4. Aşağıdakilerden hangisi Bloom taksonomisinin bilişsel düzey hedef basamaklarından **değildir?**

- a. Sentez
- b. Analiz
- c. Değerlendirme
- d. Örgütlenme

5. Aşağıdakilerden hangisi destek eğitim hizmetlerinin temel amacıdır?

- a. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim sağlamak.
- b. Bireylerin 7 yaşından önce eğitime başlamasını sağlamak.
- c. Özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin öğretmenleri ve okul personellerine eğitim ve danışmanlık sağlamak.
- d. Bireyin eğitimi için gerekli olan araç ve gereci sağlamak.

6. Destek eğitim odasında görev yapan öğretmenlere % kaç fazla ek ders ödenir?

- a. 25
- b. 35
- c. 45
- d. 50

7. Aşağıdakilerden hangisi destek eğitim odalarındaki eğitim seçeneklerindedir?

- a. Zenginleştirme programı
- b. Uyum programı
- c. Bireysel yetenekleri fark ettirme programı
- d. Özel yetenekleri geliştirme programı

8. Destek eğitim odasında sınıf öğretmeni kaç saate kadar ek ders alabilir?

- a. 5
- b. 7
- c. 8
- d. 10

9. Destek Eğitim Odasında öğrenciler grup oluşturularak eğitim yapılacaksa önerilen azami sayı kaçtır?

- a. 3
- b. 5
- c. 7
- d. 9

10. Özel yetenekli bireylerin eğitiminde Millî Eğitim Bakanlığında hangi genel müdürlük sorumludur?

- a. Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü
- b. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü
- c. İlköğretim Genel Müdürlüğü
- d. Özel Eğitim Kurumları Genel Müdürlüğü

11. “Bilim, sanat, yaratıcılık ve liderlik gibi alanlarda yaşitlarına göre daha üst düzey performans gösteren birey” **tanımı, aşağıdaki terimlerden hangisinin açıklamasıdır?**

- a. Parlak zekalı
- b. Zihin engelli
- c. Özel Yetenekli
- d. Hiperaktif

12. İlköğretim kurumlar yönetmeliğine göre sınıf yükseltme sınavı eğitim hayatı boyunca aynı öğrenci için kaç kez yapılır?

- a. 1 kez
- b. 2 kez
- c. 3 kez
- d. Yapılmaz

13. Özel yetenekli bireylerin eğitim süreci eğitim boyutunun hangi aşamalarını kapsamaktadır?

- a. Hayat boyu
- b. Okul öncesi
- c. İlkokulu
- d. Ortaokulu

14. Özel yetenekli bireylerin tanınması merkezi bilsem sınavları dışında hangi kurum tarafından yapılmaktadır?

- a. BİLSEM
- b. RAM
- c. Millî Eğitim Bakanlığı
- d. Rehberlik Servisi

15. Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekli bireylerin özelliklerinden birisi **değildir?**

- a. Neden-sonuç ilişkisi kurar.
- b. Liderlik yönleri yüksektir.
- c. Ezberleyicidirler.
- d. Toplumsal problemlere karşı hassastırlar.

16. “Tek yumurta ikizleri %85, biyolojik ebeveynler %51 ve öz amca çocuklarının %15 oranında zeka puanları (IQ) birbirine benzemektedirler. Geri kalan bölümde ise çevresel etmenler rol oynamaktadır.”

Söz konusu araştırma bulgularına dayanarak aşağıdaki yorumlardan hangisine varılamaz?

- a. Çevresel etmenler zeka gelişimini etkileyen etmenler arasında yer alır.
- b. Biyolojik benzerlik düzeyi yükseldikçe bireylerin zeka düzeyi benzerliği artmaktadır.
- c. Genetik etki özellikle yaşamın ilk yıllarında daha baskındır.
- d. Bireyin zeka düzeyi, taşıdığı genetik özellikler ile çevresel etkenlerin etkileşimine bağlıdır.

17. Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekli çocukların bilişsel özelliklerinden **değildir**?

- a. Gelişmiş sözcük dağarcığına sahip olma
- b. Karmaşık kavram ve ilişkileri anlama
- c. Güçlü bir hafızaya sahip olma
- d. Kendinden emin olma

18. Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekli çocuklarda sıklıkla görülen özelliklerden biri **değildir**?

- a. Sorumluluk sahibi olma
- b. Gelişmiş mizah gücü
- c. Duygusal yoğunluk
- d. Anlaşılma ve Kabul

19. Değerlendirme sürecinde grup veya bireysel zeka testlerinin kullanıldığı test etme aşamasının temel amacı aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Öğrencinin zeka düzeyini akran grubuyla karşılaştırmak
- b. Özel yetenekli öğrencinin güçlü yönlerini belirlemek
- c. Değerlendirme uzmanlarının görüşüne başvurmak
- d. Özel yetenekli öğrencilerin özel ilgi alanlarını belirlemek

20. Bir sınıf öğretmeni sınıfındaki bir öğrenciyi özel yetenekli olarak aday gösterebilmek için ilk olarak ne yapmalıdır?

- a. Akademisyenlerden konuya ilişkin danışmanlık almalı
- b. Yetenek alanlarının belirlenmesi için güzel sanatlar merkezine yönlendirmeli
- c. Öğrencinin sınav notlarına bakmalı
- d. Eğitsel Değerlendirme Formu doldurulup RAM'a yönlendirmeli

21. Özel yetenekli öğrencilerin öğretmenleri aşağıdakilerden hangisini **yapmamalıdır**?

- a. Proje geliştirmelerine fırsat vermelidirler
- b. Kendi hızlarında programda ilerlemelerine fırsat vermelidirler
- c. Esnek düşüncelerine izin vermelidirler
- d. Yeniliklere kapalı olmalıdırlar

22. Hangisi bir öğretmenin öğrencisinin özel yetenekli olması ihtimalini aklına getirebileceği bir örnektir?

- a. Derste farklı şeylerle ilgilenmesi
- b. Düzensiz ve özensiz olması
- c. Bir şiiri kolay ezberlemesi
- d. Yaşlılarından farklı ilgi alanları ve merakları olması

23. Ali 8 yaşında özel yetenekli olarak tanılanmış bir çocuktur. Legolarla orijinal ürünler yapmaktadır.

Bu özelliği onun hangi alanda özel yetenekli olduğunu örnekler?

- a. Bedensel gelişim
- b. Duygusal gelişim
- c. Bilişsel gelişim
- d. Sosyal gelişim

24. Altı şapka düşünme tekniğini uygulayan bir öğretmen, öğrencilerin olumlu düşünebilmeleri için hangi renk şapkayı kullanmalıdır?

- a. Kırmızı
- b. Mavi
- c. Sarı
- d. Siyah

25. Özel yetenekli bir öğrenci olan Elif, iki arkadaşı ile ilgili bir konuda haksızlık yaptığını düşündüğü öğretmenine bu durumu ifade ettiğinde **öğretmenin vermesi doğru olan cevap hangisidir**?

- a. Neden haksızlık yaptığımı düşünüyorsun?
- b. Sen misin öğretmen, ben mi?
- c. Bu konunun seninle ilgisi yok Elif, lütfen başkalarının işine karışma.
- d. Büyüyünce neden öyle davrandığımı anlarsın.

- 26. 1. Eğitsel tanılamanın yapılması
- 2. Öğretmenin eğitsel değerlendirme formu doldurması
- 3. RAM'dan randevu alınması
- 4. Aileyle birlikte çocuğun randevu günü RAM'a gitmesi

Rehberlik Araştırma Merkezine (RAM) öğrenci yönlendirme ve bireysel inceleme sürecinde doğru sıralama hangisi olmalıdır?

- a. 2-3-4-1
- b. 2-1-4-3
- c. 3-2-1-4
- d. 4-2-1-3

27. Milli Eğitim Bakanlığı, destek eğitim odalarının açılmasını hangi tarihte yayımladığı genelge ile zorunlu hale getirmiştir?

- a. 25 Ocak 2016
- b. 18 Mayıs 2015
- c. 2 Nisan 2008
- d. 15 Mart 2015

28. Aşağıdaki öğelerden hangisi bireyselleşmiş eğitim programı içinde **yer almaz**?

- a. Uzun Süreli hedef
- b. Kısa süreli hedef
- c. Yöntem ve teknikler
- d. Okul dışı aktiviteler

29. Bireyselleştirilmiş öğretim programının özel yetenekli öğrenciler için önemi nedir?

- a. Okul başarısını artırmak
- b. Yeteneklerinin gelişmesini sağlar
- c. Okulun daha nitelikli bir okul olmasını sağlamak
- d. Özel ders alma imkanı olmayan çocuklara imkan sağlamak

30. Aşağıdakilerden hangisi yaratıcılığın boyutlarından **değildir**?

- a. Akıcılık
- b. Zamansallık
- c. Esneklik
- d. Özgünlük

31. Hangisi özel yetenekli çocuklarda motivasyonu azaltan **dış** etkenlerden biridir?

- a. Umutsuzluk
- b. Çalışma
- c. Endişe
- d. Aile isteksizliği

32. Hangisi özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim-öğretim uygulamalarından biri **değildir**?

- a. Zenginleştirme
c. Duyumsallaştırma

- b. Farklılaştırma
d. Gruplama

33. Bir ortaokul öğrencisi Destek Eğitim Odasında haftada kaç saat eğitim alabilir?

- a. 8 b. 10 c. 12 d. 14

34. Çocuklarda mükemmeliyetçiliği azaltmak için ne yapılmalıdır?

- a. Üstün başarı beklemek
b. Çocukları etiketlemek
c. Çocuk olma hakkına saygı göstermek
d. Zor amaç ve hedef belirleme

35. Altı şapkalı düşünme tekniğinin kazandırdığı temel düşünme becerisi aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Eleştirel düşünme
b. Lateral Düşünme
c. Yaratıcı Düşünme
d. Sistematik Düşünme

36. Dünya eğitim tarihinde görülen ilk özel yetenekliler eğitimi hangi kurumda uygulanmıştır?

- a. Dar'ülbedai b. Enderun
c. Darülfünun d. Maarif Vekaleti

37. Öğrencilerin ilk gruplarında konuları seçtikleri daha sonra uzmanlık grubuna giderek çalıştıkları ve uzmanlaştıkları konuyu ilk gruptaki arkadaşlarına anlattıkları işbirlikli öğrenme tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Ayrılıp birleşme
b. Karşılıklı sorgulama
c. Sokratik tartışma
d. Görüş geliştirme

38. Okula erken başlatma, sınıf atlatma, ve üniversiteye erken başlatma uygulamaları özel yeteneklilere yönelik hangi eğitim stratejisi içinde yer alır?

- a. Zenginleştirme b. Gruplama
c. Mentörlük d. Hızlandırma

39. Aşağıdakilerden hangisi proje döngüsü içinde yer almaz?

- a. Planlama b. Geliştirme
c. Canlandırma d. Uzmanlaşma

40. Öğrencilerin özel yetenekli olarak tanımlanabilmesi için zeka testinden almaları gereken puan en az kaçtır?

- a. 110 b. 120 c. 130 d. 125

41. Aşağıdakilerin hangisi özel yetenekli bireyin özelliklerinden biridir?

- a. Teknikçidir b. İlgilidir

- c. Çok çalışır

- d. Aşırı meraklıdır

42. Aşağıdakilerden hangisi Bloom Taksonomisi basamaklarından değildir?

- a. Uygulama b. Yorumlama
c. Bilgi d. Değerlendirme

43. Aşağıdakilerden hangisi sentez basamağında hazırlanan bir faaliyete örnek gösterilemez?

- a. Özgün ve yaratıcı bir hikaye yazma
b. Bir beste yapabilme
c. Kişisel deneyimleri etkin bir şekilde sunma
d. Bir edebi eseri tüm yönleriyle eleştirebilme

44. Aşağıdakilerden hangisi destek eğitim odaları ile ilgili yanlış bir bilgidir?

- a. Destek eğitim alacak öğrenci sayısına göre okulda birden fazla destek eğitim odası açılabilir.
b. Özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci olduğunda destek eğitim odası açılması zorunludur.
c. Destek eğitim odalarında sadece bireysel eğitim yapılır.
d. Destek eğitim odası açmak için sadece bu amaçla kullanılacak bir oda olmasına gerek yoktur.

45. Aşağıdakilerden hangisi yaratıcı bireylerin özelliklerinden değildir?

- a. Kendilerini kabul etme eğilimi gösterirler.
b. Farklı durumlara karşı uyumda zorlanırlar.
c. Yargılarında bağımsızdırlar.
d. Özgüvenleri yüksektir.

46. Aşağıda verilen özelliklerden hangisi özel yetenekli bireylerin özellikleri değildir?

- a. Bağımsız olma eğilimi gösterirler
b. Mükemmeliyetçidirler
c. Asosyal kişilik özelliği gösterirler
d. Esnek ve sıra dışı düşünürler

47. Aşağıdakilerden hangisi özel yetenekliler hakkındaki yanlış inanışlardan değildir?

- a. Bencil ve ben merkezli davranırlar.
b. Grupta lider olma eğilimindedirler.
c. Disipline edilmeleri diğer çocuklara göre daha zordur.
d. Eğitimleri ve yetiştirilmeleri kolaydır.

48. Aşağıdakilerden hangisi 5E Öğretim Modeli aşamalarından değildir?

- a. Keşfetme aşaması
b. Yorumlama aşaması
c. Değerlendirme aşaması
d. Açıklama aşaması

49. Birbirleri ile alakasız parçaları bir araya getirme anlamı taşır. Temeli analogiye 'fikirleri başka ortama aktarma'ya dayanır. Uygulamaları için üç farklı analogi vardır

Yukarıda özellikleri verilen öğretim yöntem ve tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

- a. Altı şapkalı düşünme tekniği

- b. İstasyon tekniği
c. Ayrılıp birleşme tekniği
d. Sinektik tekniği

50. Ülkemizde özel yetenekli çocuklar nerelerde eğitim görmektedir?

- a.DEO-Kültür Merkezi
b.DEO-BİLSEM
c.DEO-Müze
d.DEO-METEM

SORU	SEÇENEK	SORU	SEÇENEK
1	A B C D	26	A B C D
2	A B C D	27	A B C D
3	A B C D	28	A B C D
4	A B C D	29	A B C D
5	A B C D	30	A B C D
6	A B C D	31	A B C D
7	A B C D	32	A B C D
8	A B C D	33	A B C D
9	A B C D	34	A B C D
10	A B C D	35	A B C D
11	A B C D	36	A B C D
12	A B C D	37	A B C D
13	A B C D	38	A B C D
14	A B C D	39	A B C D
15	A B C D	40	A B C D
16	A B C D	41	A B C D
17	A B C D	42	A B C D
18	A B C D	43	A B C D
19	A B C D	44	A B C D
20	A B C D	45	A B C D
21	A B C D	46	A B C D
22	A B C D	47	A B C D
23	A B C D	48	A B C D
24	A B C D	49	A B C D
25	A B C D	50	A B C D

CEVAP ANAHTARI

SORU	SEÇENEK				SORU	SEÇENEK			
1	A	B	C	D	26	A	B	C	D
2	A	B	C	D	27	A	B	C	D
3	A	B	C	D	28	A	B	C	D
4	A	B	C	D	29	A	B	C	D
5	A	B	C	D	30	A	B	C	D
6	A	B	C	D	31	A	B	C	D
7	A	B	C	D	32	A	B	C	D
8	A	B	C	D	33	A	B	C	D
9	A	B	C	D	34	A	B	C	D
10	A	B	C	D	35	A	B	C	D
11	A	B	C	D	36	A	B	C	D
12	A	B	C	D	37	A	B	C	D
13	A	B	C	D	38	A	B	C	D
14	A	B	C	D	39	A	B	C	D
15	A	B	C	D	40	A	B	C	D
16	A	B	C	D	41	A	B	C	D
17	A	B	C	D	42	A	B	C	D
18	A	B	C	D	43	A	B	C	D
19	A	B	C	D	44	A	B	C	D
20	A	B	C	D	45	A	B	C	D
21	A	B	C	D	46	A	B	C	D
22	A	B	C	D	47	A	B	C	D
23	A	B	C	D	48	A	B	C	D
24	A	B	C	D	49	A	B	C	D
25	A	B	C	D	50	A	B	C	D

KAYNAKÇA

Akarsu, F. . Üstün Yetenekliler. 1. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi (Makaleler kitabı) 127-154. 2004, İstanbul.

Hökelekli, H. ve Gündüz, T. Üstün Yetenekli Çocukların Karakter Özellikler Ve Değerler Eğitimi. 1. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi (Bildiriler Kitabı), 131-144. 2004, İstanbul

MEB. (2014). Okul Öncesi Eğitim Ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği.

MEB. (2013). Stratejik Plan 2013-2017.

Sak, U. (2014). *Üstün Zekalılar Özellikleri Tanılanmaları Eğitimleri (4. Baskı)*. Ankara: Vize Basın Yayın.

Sak, U. (2014). *Yaratıcılık Gelişimi ve Geliştirilmesi (1. Baskı)*. Ankara: Vize Basın Yayın.

Tortop, H. S. (2015). *Üstün Zekalılar Eğitiminde Farklaştırılmış Öğretim Müfredat Farklılaştırma Modelleri(1. Baskı)*. Ankara: Genç Bilge Yayıncılık.